

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik XCIV., št. 2
februar – svečan

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Gorenjski tisk, storitve, Kranj
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik
Marjan Toš

Odgovorni urednik
Boris Leskovic

*Tomaž Burazer, Franc Černigoj,
Bojan Avbar, Ivan Kuljaj, Janko
Mehle, Boštjan Pokorny, Lojze
Števanec in Branko Vasa*

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5% stopnji.

**Besedila za objavo obvezno
pošljite tudi po e-pošti** (ali na
disketi + izpis), **uradne dopise**,
potrjene z žigom in podpisom odgo-
vorne osebe ZLD/LD, in **fotografi-**
je pa v originalu ali na CD. Pripišite
tudi svojo **telefonsko številko**.

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovce@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:

do 15 besed 4 €,
od 15 do 25 besed 5 €,
od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno
in plačati vnaprej na transakcijski
račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d.d., Ljubljana:
02010-0015687097.

Foto: I. Holy

IZ VSEBINE:

M. Jonozovič:	Naj v letu 2011 šumijo gozdovi domači ...	64
M. Toš:	Apokalipsa in mi?	65
IZ DNEVNEGA TISKA		66
MNENJA IN PREDLOGI		68
B. Skumavc:	Pogovorimo se z ministroma MKGP in MOP pa tudi med seboj!	68
M. Hafner:	Morfološke značilnosti rogovja navadnega jelena v vzhodnih Karavankah in Kamniško-Savinjskih Alpah	71
H. Poličnik, B. Pokorny, E. V. Bužan, B. Kryštufek:	Spreminjanje spola uplenjenih/izločenih parkljarjev – le čemu?	75
G. Hodnik:	Uporaba ponikljanih krogel in odstranjevanje niklja iz cevi	77
PO LOVSKEM SVETU		82
P. Wallendums -		
J. Trajber:	Ogrožajoče stanje	82
A. Beer:	Hitro širjenje zlatega šakala na Madžarskem	83
B. Leskovic (J. Lanzski, M. Heltai):	S čim se hranita šakal in lisica na JZ Madžarske	84
T. Vrščaj:	Izvršni Odbor CIC nacionalne delegacije na Dunaju	85
B. Krže:	Poročilo o seji IO Združenja lovske zveze EU (FACE) v Logronu	86
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska	88
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		89
L. Števanec:	Med slovenskimi misijonarji	89
LOVSKA ORGANIZACIJA		91
F. Rotar:	7. Mednarodni sejem lovstva in ribištva v Gornji Radgoni od 15. do 17. aprila letos	91
R. Gašperšič:	V deželi Zlatoroga	92
J. Gril:	Evropsko prvenstvo v oponašanju jelenjega rukana bo prve dni septembra v Sloveniji!	94
J. Marhl:	Redni občni zbor LZ Maribor	94
O. Bakal:	Lovci in policisti z roko v roki	95
B. Maček:	Tradicionalni lov na malo divjad v LD Ormož	96
B. Dejak:	Tradicionalni skupni lov LD Kidričevo in LD Dolenja vas	96
F. Rotar:	Slovenski častniki, veterani in lovci podpisali listino o sodelovanju	97
M. Romano:	Pokal Doberdob 2010	97
I. Trček:	Spet smo se jih spomnili ...	98
F. Rotar:	Peli in igrali »za mušter«	98
I. Trček:	Strelstvo v LD Tišina	99
S. Žerjav:	Pokaži svojo lovsko izkaznico!	100
JUBILANTI		101
LOVSKI OPRTNIK		102
S. Lipec:	Sneg jih je izdal	102
D. Rebec:	Jelena, ujeta v mrežo	102
F. Rotar:	Srbski lovski novinar obiskal LZS	103
A. Mogu:	Ženski lov in pet lisic	104
F. Rotar:	Jubilejni lov z zamejskimi lovci	104
R. Gašperšič:	Lovska razstava 1930	105
M. Toš:	Nove knjige – Matjaž Podlogar: Kosmati predsednik	107
V SPOMIN		107
LOVSKA KINOLOGIJA		108
I. Trček:	JZP za ptičarje in prepeličarje v Prekmurju	108
I. Trček:	Nadaljevalni tečaj za vodnike v Pomurju	109
V. Pirher:	Odlično sodelujejo z matično pasemsko organizacijo	109
S. Žlebnik:	Državna tekma goničev – CACT 2010	111
KZS:	Lovsko-kinološke prireditve v letu 2011	112
KZS:	Predvidena legla lovske psov	117

SLIKA NA NASLOVNICI:

Ris – *Lynx lynx*

Foto: M. Artnak – Grča

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 4.–31. 1.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 8.–31. 3.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–15. 1.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Soja

20. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

10. 8.–28. 2.

Medved in volk:

po Pravilniku o odvzemu osebkov vrst
rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka
(*Canis lupus*) iz narave (Ur. list RS,
št. 28/2009; 12/2010; 76/2010).

Naj v letu 2011 šumijo gozdovi domači ...

Leto 2010 se je sklenilo; že smo vstopili v novega, 2011. Narava se je oddahnila, tudi od lova in lovcev; smo sredi zimskega spanja/dremeža, napočil je čas evidentiranja »žetve«, računov, obračunov, srečevanja samih s seboj ... Vsaj pravi lovci to vedno počnemo; ko se ob zaključku sezone vsak ozre nazaj in vase, se vpraša, koliko, kaj in kje je postoril tudi za divjad, njeno okolje, lovske tovariše in za (lovsko) družino ter kako bo zastavil korake in setev v naslednjem letu.

Minulo leto je zaznamovalo mednarodno leto biotske raznovrstnosti, ki je bilo posvečeno rastlinskim in živalskim vrstam, posameznim elementom žive narave, torej svetu, kateremu pripadamo kot vrsta *Homo sapiens* tudi sami. Ena od glavnih groženj biotski raznovrstnosti je tudi izgubljanje življenjskega prostora, ko naravni prostor spreminjamo v betonske in asfaltne džungle ali pa v tiste, ki so na prvi pogled še »naravne«, lepo obdelane, a z brezmejnimi, dolgotrajnim videzom in (ne)funkcionalne – v obliki monokultur. Zatorej smo vedno znova lahko srečni in ponosni, da živimo v deželi gozda, našega prevladujočega ekosistema, in da smo po podatkih naše javne gozdarske službe, Zavoda za gozdove Slovenije, dežela s tretjim največjim deležem gozdov v Evropi, ki sodijo med najbolj ohranjene gozdne biotope Evrope. Le-ti pokrivajo kar 58,5 % slovenskega ozemlja: od prekmurskih ravnin, kjer vznikata hrast in jelša, do Primorske z borom in jeseni, Gorenjske s smreko in macesnom ter bukovo-jelovih gozdov v Dinaridih na jugu in jugovzhodu naše lepe domovine.

V preteklosti je gozd pokrival večji del sveta. Dandanes, v procesih globalizacije in vsesplošnega pehanja človeka za dobičkom, izgubljam o ogromne površine gozdov, ki so pljuča človeštva, vir čistega zraka in pitne vode, vir biotske raznovrstnosti, vir življenja ... V zadnjem desetletju na leto v povprečju izgine 13 milijonov hektarjev gozdov, le nekaj več kot tretjino obstoječih pa lahko štejemo za »naravne«. Iz tega in številnih drugih razlogov je leto 2011 razglašeno za leto gozdov. Ni naključje, da letu, ki je bilo posvečeno biotski pestrosti, torej vrstam, sledi leto, posvečeno ključnemu kopenskemu ekosistemu – gozdu. Zelo raznoliki gozdovi, ki krasijo naš planet, od posebej izpostavljenih vlažnih tropskih pragozdov, iglastih borealnih gozdov severne poloble, mešanih gozdov zmernega pasu do gozdov listavcev v sredozemskem pasu, so vsi in vsak posebej pomemben dom in življenjsko okolje tisočev in tisočev vrst rastlin, živali in gliv.

Mednarodno leto gozdov je razglasila Generalna skupščina OZN, pri tem pa je sodelovalo vseh 192 držav članic, ki so si za cilj postavile zaustavitev krčenja gozdov, oblikovanje varovalnih območij in načrtno oblikovanje skladov za trajnostno gospodarjenje/upravljanje z gozdovi. Odločitve za razglasitev je izšla iz mednarodnih sporazumov o podnebnih spremembah, biotski pestrosti in drugih, ki rešujejo vprašanja trajnostnega razvoja v povezavi z gozdovi. Združeni narodi so z razglasitvijo leta gozdov pravzaprav pozvali vlade, vladne in nevladne organizacije, društva in posameznike k izvajanju ali vsaj k podpori aktivnostim, ki so povezane z gozdovi. Na mednarodni ravni velja izpostaviti koordinacijo Foruma ZN

Foto: M. Kofel

za gozdove (UNFF – United Nations Forest Forum), ki ga bo vodil FAO. Uradni začetek leta gozdov se je začel na devetem zasedanju UNFF na sedežu ZN, ki je bil od 24. januarja do 4. februarja. Nato se bodo aktivnosti pod geslom Gozdovi za ljudi dogajale vse leto širom našega planeta in tudi pri nas.

Kot članica ZN bomo pri promociji leta gozdov aktivno sodelovali tudi v Sloveniji. Koordinacijo aktivnosti vodi resorno Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, kot glavni sonosilci pa bodo sodelovali še Ministrstvo za okolje in prostor, Zavod za gozdove Slovenije, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Združenje za gozdarstvo pri GZS, Združenje za lesarstvo pri GZS, Gozdarski inštitut Slovenije ter Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire pri Biotehniški fakulteti. Aktivnosti ob letu gozdov je mogoče spremljati prek spletnega naslova <http://www.letogozdov/>. Podpora in sodelovanje pri projektu je formalno ponudilo veliko organizacij, društev in zvez, seveda tudi naša krovna organizacija – Lovska zveza Slovenije.

Navezanost slovenskih ljudi do gozda je od nekdaj velika in odnos do njega je tradicionalno spoštljiv. Za začetek načrtnega gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji štejemo ureditev donosov za potrebe idrijskega rudnika živega srebra v letu

1724, prvi gozdnogospodarski načrt za naše gozdove pa je bil pripravljen v letu 1770 za Trnovski gozd. V drugi polovici 19. stoletja so napredni gozdarji pionirsko začeli širimo gozdnih veleposesti po Sloveniji pripravljati gozdnogospodarske načrte. Pri tem smo začeli razvijati samostojno pot sonaravnega gozdarstva in se odcepili od tradicionalnih in prevladujočih nemških šol enodobnega gozda z goloseki. Ni naključje, da so bili zametki »slovenske smeri« sonaravnega gozdarstva postavljeni ravno na območjih visokega krasa, priimki, kot so Hufnagl, Schollmayer in iz novejšje gozdarske zgodovine Mlinšek, pa se v gozdarskih krogih, tudi zunaj naših meja, že dolgo izgovarjajo s spoštljivostjo.

Slovensko gozdarsko zgodovino so dolga desetletja po drugi svetovni vojni uspešno soustvarjala tudi gozdna gospodarstva, ki jih je bilo v Sloveniji štirinajst (14). V času po osamosvojitvi Slovenije je bilo tudi gozdarstvo deležno številnih strukturnih sprememb, dotedanja gozdna gospodarstva so se razdelila na olastninjene gospodarske (delniške) družbe in novoustanovljeno javno gozdarsko službo – Zavod za gozdove Slovenije (ZGS). Le-ta zdaj usmerja in spremlja razvoj gozdov enotno, ne glede na lastništvo gozdov, ki je trenutno v skoraj 80 % zasebni lasti z več kot 350.000 lastnikov, in gozdno posestjo, ki v povprečju meri le približno tri hektare. ZGS poleg javnih gozdarskih nalog opravlja tudi pomembna opravila s področja divjadi in lovstva. Tako je prvič v zgodovini zagotovljeno celovito obravnavanje gozdnega ekosistema. V njem imata njegova temeljna gradnika – rastlinska in živalska sestavina – enakopravno mesto, s tem pa se celostno zagotavljajo trajnostni razvoj in koristi, ki jih gozd nudi njegovim lastnikom pa tudi najširši javnosti.

Verjetno je ob vseh znanih materialnih koristih, ki jih gozd daje njegovim lastnikom v obliki lesa in drugih nelesnih stranskih gozdnih proizvodov, ki so dostopni tudi splošni javnosti (gobe, kostanj, maline, borovnice, zelišča, med ...), najtežje ovrednotiti posredne koristi gozda. Kako izmeriti vrednost svežega zraka, ki prihaja v naša pljuča, čiste vode, ki priteče iz naših pip, varovanje naših bivališč pred erozijo, vplive na podnebje in mikroklimo in kako ovrednotiti tisto, kar pomeni gozd za našo divjad? To so »zastonjske koristi«, za katere redko finančno prispevamo in na katere še redkeje pomislimo; vse je tako samoumevno. In kar je zastonj, je ponavadi (pre)malo cenjeno. K naštetim koristim spada tudi to, da lahko že po nekaj minutah po delu v pisarni, za strojem v delavnici ali po počitku pred televizijo povsem prosto vstopimo v povsem drug, zelen svet čudovitega naravnega okolja, v gozd. Tam lahko srečamo ježa, srno, medveda, šojjo, detla, metulja, čebelo in naše telo in duša se napolnita z novo, svežo energijo. Menim, da se ne zavedamo dovolj svobode prostega dostopa v gozd; samo malo se ozrimo okoli, k sosedom (saj to tako radi počnemo), kako je to urejeno pri njih. Nekateri menijo, da je tako stanje dano samo po sebi. Napaka – to je odraz strokovnega dela, ki že skoraj 200 let načrtno usmerja gospodarjenje z gozdovi.

Leto gozdov je priložnost tudi za nas lovce, za vsakega posameznega lovca posebej in za naše lovske organizacije. Potrudimo se po najboljših močeh, vlagajmo v življenjsko okolje divjadi, očistimo gozdove odpadkov, opazujemo in opozarjamo na morebitna neustrezna dejanja v gozdu, bodimo spoštljivi do lastnikov gozdov ter do drugih souporabnikov prostora in bodimo prijazni do divjadi. Vključujemo se s svojim znanjem in argumentirano, strpno pomagajmo usmerjati populacije divjadi. Vse to že počnemo, sicer ne vsi enako in na enak način, pa vendarle. V letu 2011 se potrudimo še bolj v dobro narave in ljudi, da bodo šumeli gozdovi domači in da bo zeleni gozd še dolgo (tudi) lovčev raj!

Marko Jonožovič,
Zavod za gozdove Slovenije,
vodja Oddelka za gozdne živali in lovstvo

Iz mojega zornega kota

APOKALIPSA IN MI?

Kmalu po novem letu smo bili dobesedno zasuti z najrazličnejšimi novicami o množičnih poginih ptic v ZDA in na Švedskem. Soočili smo se z velikimi ugibanji in strahom, da se je začela prava apokalipsa in da so ptice preprosto »padle z neba«. Začela so se ugibanja in dvomi o vzrokih za množične pogine ptic, o katerih so poročali še iz nekaterih drugih delov sveta, ne samo iz ZDA in Skandinavije. Ob tem ne presenečajo ne tako redke ocene, da je bilo poročanje o tem pojavu zelo »rumeno obarvano« in da so mediji dodobra izkoristili tragično ptičjo smrt za zapolnitev poročevalskih vrzeli v dneh, ko je pravih in dovolj resnih novic vse prej kot v izobilju. To je pač njihova pravica in avtonomna odločitev, ki jo moramo vzeti v zakup in se hkrati dovolj odgovorno vprašati o pravih vzrokih za pojav, ki seveda ni od letos. Podobne zgodbe smo lahko brali že pred leti, le da smo jih morda preveč zaobšli.

Strokovnjaki iz Nacionalnega inštituta za biologijo doc. dr. Al Vrežec, doc. dr. Davorin Tome in Dejan Bordjan so ob pojavu množičnega pogina ptic menili, da »primeri množičnega poginjanja ptic, kjer lahko živali celo kar »padejo z neba«, res niso vsakdanji pojav, vendar hkrati niso tako izjemno redki«. V preteklosti so namreč bolj ali manj povsod po svetu obravnavali že več podobnih primerov in da je pri tem treba razumeti, da so opaženi in znani množični pogini ptic le z gosteje poseljenih območij, medtem ko takšni pojavi v oddaljenih krajih ostanejo neopaženi. Pojav je najpogostejši, kadar so ptice v večjih jatah, to je predvsem med selitvijo in prezimovanjem, so še menili slovenski strokovnjaki za ptice iz Nacionalnega inštituta za biologijo. Njihovo oceno je objavil osrednji časopis Delo izpod peresa Gregorja Puclja (Delo, 6. 1. 2011; <http://www.delo.si/članek>), ki tudi večkrat postreže z zanimivim branjem. Ne bo odveč, da sem nanj spomnil tudi bralce revije Lovec, ki je v preteklosti o sorodnih pojavih prav tako poročala in bo tovrstne pojave spremljala tudi v prihodnje. Seveda tudi z rahlo specifičnega, »lovskega« zornega kota, a še vedno v skrbni za ohranitev bogastva žive narave, med katero nedvomno sodijo tudi ptice vseh vrst: od siničke do planinskega orla, od kragulja do skobca, od šoje do krokarja. Če še za nekaj vrstic ostanemo pri množičnem poginu ptic, naj zapišemo, da po mnenju omenjenih strokovnjakov med naravne vzroke množičnih poginov ptic poleg vremenskih pojavov lahko prištevamo tudi nalezljive bolezni, ko lahko zaradi epidemij v kratkem času pogine večina ptic. Takšen primer je še precej sveža ptičja gripa, ki je kar nekam potihnila in o njej ne slišimo več pretresljivih novic. Strokovnjaki med vzroke omenjajo še različne zastrupitve, fizične trke v zgradbe ali žice, večje naftne izlive (ti prizadenejo zlasti morske ptice) in še bi lahko naštevali. Za zdaj množični pogini ptic (še) niso apokalipsa in torej še ni razloga za preplah. Je pa vse skupaj dovolj resno opozorilo, da se moramo zamisliti nad marsičim. Tudi v domačih, lokalnih okoljih, v katerih smo člani zelene bratovščine (večinoma) dovolj resni varuhi narave.

Ob navedeni trditvi naj mi bo dovoljeno slovenski lovski javnosti izpostaviti samo dva primera pozitivne prakse. Veliko skrb za ohranitev naravnega okolja namenjajo v LD Poljskava, v kateri snujejo zelo resen projekt, s katerim se bodo potegovali tudi za evropska sredstva. Denar nameravajo porabiti za ponovno ožvitev delov nekoč značilnega nižinskega lovišča, ki je utrpelo strahotne posege novejšje dobe in postalo osiromašeno z grmišči, naravnimi remizami, varovalnimi gozdčiči in še čim, kar je bila pred desetletji tam krajinska značilnost. Vodstvo omenjene LD se zaveda dolgoročnosti omenjenih ukrepov in apelira na vse slovensko lovstvo, naj se usmeri k pravih naravovarstvenim temam. Nekaj podobnega sem doživel tudi v Voličini v Slovenskih goricah. Tudi tamkajšnji lovci resno razmišljajo, da bo treba več storiti za dolgoročno ohranitev biotske raznovrstnosti in pestrosti. LD Voličina je temu primerno naravnala strateško delovanje, v katerem ne manjka odgovornega načrtovanja posegov, s katerimi si želijo ohraniti vsaj lokalno razpoložljive potenciale za preživetje male poljske divjadi in pri tem ponuja roko sodelovanja še številnim partnerjem v lokalnem okolju. Iz obeh omenjenih LD veje iskreno sporočilo, da so bolj kot »nenavadni svetovni pojavi« skrb zbujajoči primeri osiromašenja okolja pred domačim pragom. O takih pa kot da jih ni! Škoda!

Dr. Marjan Toš

ALI LAHKO V CIRKUSU NASTOPAJO ŽIVALI?

Dnevnik, 4. 12. – Majda Potrebuješ, predsednica Društva za zaščito in pomoč živalim v stiski Lajka: »Z velikim razočaranjem in ogorčenjem smo v medijih zasledili vest, da se posvetovalni organ ministrstva za kmetijstvo ni opredelil za prepoved gostovanja na ozemlju Republike Slovenije cirkusom, v katerih nastopajo živali. S to potezo so dokazali, da jim ni mar za živali, da ignorirajo ali pa ne poznajo raziskav, ki so bile narejene v zvezi s problematiko cirkusov in ravnanja z živalmi.«

V DEPEŠAH WIKILEAKSA TUDI »SLOVENSKI« MEDVED BRUNO

Delo, 4. 12. – WikiLeaks – razvpiti portal, katerega ustanovitelj je **Julian Assange** –, ni prizanesel tudi bavarskemu lovstvu. »Streli so odjeknili. Medved je mrtev,« je 26. junija 2006 sporočil bavarski pooblaščenec za medvede **Manfred Wölfl**. V mislih je imel večtedenski lov na legendarnega rjavega kosmatinca z vzdevkom Bruno (prvi medved, s slovenskimi koreninami, ki se je po več kot 170 letih pojavil v Nemčiji), ki je pritalac iz Italije. Bavarski premier Edmund Stoiber ga je poimenoval z vzdevkom »problematični medved«. Menda je to v skladu z nemško psiho, ki pravi: »Prave divjine niti na goratem Bavarskem, torej v Nemčiji, ni že več generacij. Narava je dobra, samo če je pod nadzorom, usmerjena in ukročena ...«

NAČRT UPRAVLJANJA TNP BO SPREJET LETOS

Delo, 9. 12. (Bl. R.). – Svet zavoda TNP je včeraj sprejel izhodišča za začetek postopka za sprejem načrta upravljanja našega edinega narodnega parka. Kot je po seji povedal podpredsednik sveta TNP **Dušan Vučko**, je načrt upravljanja celo pomembnejši akt od zakona o TNP, ki je bil sprejet poleti, saj konkretizira zakonska določila ali podrobneje ureja posamezne pristojnosti Triglavskega narodnega parka, posege v prostor in vse drugo.

Foto: J. Popež – Diana

ISKALCI RUDE, LOVCI IN PASTIRJI PRVI OBISKOVALCI GORA

Delo, 14. 12. (Marjana Hanc). – V Gorenjskem muzeju v Kranju so v četrtek odprli razstavo o arheoloških visokogorskih najdiščih v vzhodnih Julijskih Alpah. Kakšne sledi je pustil človek od bronaste dobe do zgodnjega veka na območju Pokljuke, Triglavskega pogorja, Spodnjih Bohinjskih gora in Jelovice, so dobrih petnajst let odkrivali in raziskovali zaposleni v Gorenjskem muzeju v sodelovanju s Triglavskim narodnim parkom, Inštitutom za arheologijo ZRC SAZU in posamezniki. **Mija Ogrin**, v. d. direktorica Gorenjskega muzeja, je na odprtju razstave v Kranju izpostavila, da so vsa arheološka najdišča, predstavljena tudi na razstavnih panojih, nad 1.500 m nad morjem. Bohinj in Blejski kot sta bila poseljena že v najzgodnejših arheoloških obdobjih, prve najdbe iz blejskega kota pa segajo v čas kamene dobe.

O LOVSKI BRATOVŠČINI, PRAPORU IN LOVSKEM DOMU

Večer, 7. 12. (Slavica Pičerk-Peklar). – Da ima Lovska družina Dornava - Polenšak

dolgo in zanimivo zgodovino, so pred slavnostnim razvitjem društvenega prapora omenjali člani družine, ki je bila v zdajšnji podobi ustanovljena pred petnajstimi leti. »To je leto, ki ga štejemo za uradni začetek našega društvenega delovanja, je pa v letih med 1945 in 1950 v Dornavi že delovala samostojna lovska družina; takrat, in celo dve leti dlje, pa so organizirano delovali tudi naši lovski kolegi na Polenškaku. Zaradi različnih vzrokov (pa tudi interesov) je pozneje delo obeh lovskih družin zamrlo, lovci smo sodelovali v sosednjih lovskih družinah, a smo si vselej želeli na svoje,« je dejal **Vlado Aracki**, predsednik LD Dornava - Polenšak, kjer so skupaj z razvitjem prapora za prva častna člana svoje LD imenovali mag. **Milana Lovrenčiča** in najstarejšega člana društva, ki je lovec že 31 let, **Franca Pisanca**.

»ODSTREL VOLKOV NI REŠITEV«

Primorske novice, 14. 12. – Član LD Kozlek in izkušen lovec **Jožko Tomažič** je na nedeljskem lovskem pogonu v lovišču lovske družine uplenil volka. Skladno z odločbo okoljskega ministrstva je v Sloveniji do prihodnjega novembra dovoljen odvzem ducata volkov. »Opazili smo volka, lovci so ga pred menoj streljali, jaz pa sem ga zadel,« je ob 40 kilogramov težkemu samcu povedal lovec To-

mažič. »Srečanje z volčjim krdelom ni prijetno. Je pa nekaj posebnega,« je še dodal lovec **Vojko Lazar**.

Po odstrelu (ali po evidentirani izgubi) mora krajevno pristojni upravljavec lovišča v dvanajstih urah obvestiti območno enoto zavoda za gozdove Slovenije, ki si volka pred izkoženjem ogleda, odvzame vse biometrične podatke (o telesnih merah, teži itn. ...) ter naredi o tem meritveni zapisnik, je povedal **Marko Jonozovič**, vodja Oddelka za gozdne živali in lovstvo Zavoda za gozdove Slovenije.

OSTANKI ZAKLANIH OVAČ NA SPREHAJALIŠČU

Večer, 14. 12. (Igor Napast). – Pred nedavnim sta zakonca na popoldanskem sprehodu po Studenškem gozdu naletela na strašljiv prizor: pot so jima zaprle štiri velike plastične vreče, ob katerih so ležale živalske tace. V vrečah so bile zapakirane zaklane ovce, njihovi želodci, odrta koža in parklji. Prestašena sprehajalca najprej nista vedela, kaj bi storila, nato sta poklicala Društvo za varstvo in proti mučenju živali Maribor. »Predvidevamo, da se je nekdo pripeljal do tja in odvrgl vreče dan prej, saj še ni bilo smradu, gozdne živali pa ostankov še niso raznosile okrog,« je odkritje ob sprehajalni poti v gozdu

za lesarsko šolo opisala **Urška Lovišček**, vodja uniformiranih živalskih nadzornikov, ki od septembra delujejo pri mariborskem društvu za varstvo in proti mučenju živali.

MARSIČESA BI SE LAHKO NAUČILI OD ŽIVALI

Jana, 21. 12. – »Živali varujejo mladiče boljše kot mi,« je dejala **Vlasta Nussdorfer** za revijo Jana. »Živali svoje mladiče naučijo vseh veščin in jih šele potem spustijo opremljene v svet. Ljudje tega dostikrat ne storijo in imajo otroke zavite v vati.«

V BRAN PRAVICAM ŽIVALI

Večer, 15. 12. (Katja Ertl). – Predstavitel knjige *Cena življenja* predavatelj etike na mariborski filozofski fakulteti **dr. Friderika Klampferja**, v kateri obravnava tudi odnos ljudi do živali, so predstavniki mariborske univerze (UM), ki si prizadevajo za spremembo zakonodaje o zaščiti živali, izkoristili tudi za predstavitev svojih aktivnosti.

»Naša pobuda je bila utemeljena z obsežno dokumentacijo, zato mislim, da smo ravno zaradi tega dosegli pozitiven odziv društev za varstvo živali po Sloveniji in vseh resornih organov,

ministrstva za pravosodje in tudi ministrstva za notranje zadeve. K temu je treba dodati še več kot 31 tisoč podpisov civilne iniciative, ki nam jih je doslej uspelo zbrati,« je med drugim dejala **dr. Mejra Festić**, prorektorica UM.

SRNE SO POGOSTA ŽRTEV POTEPUŠKIH PSOV

Dolenjski list, 21. 12. – V letošnji zgodnji zimi, polni snega, imajo lovci s krmljenjem dovolj dela. Skrbijo za živali, hkrati pa se soočajo s pretresljivimi prizori razmesarjenih srn. »Težava ni v tem, da potepuški psi živali le pokončajo, pač pa živali poginjajo v velikih mukah,« je povedal **Srečo Gliha**, lovski čuvaj Lovske družine Plešivica.

V POSOČJU POLEG MEDVEDA POVZROČAJO ŠKODO TUDI ŠAKALI

Primorske novice, 22. 12. – Agencija republike Slovenije je zavrnila prošnjo tolminskega območnega ZGS za izredni odstrel medveda, ki občasno napada drobnico na območju Kneških Raven in Granta. Na prošnjo za odstrel treh šakalov, ki napa-

dajo drobnico na Bovškem, pa Tolminci še niso dobili odgovora. »Zavrnitev odstrela jih je presenetila,« je povedal vodja Odseka za divje živali in lovstvo pri tolminski OE ZGS **Iztok Koren**. Na zavodu namreč menijo, da odstrel enega medveda ne bi vplival na populacijo teh živali v Sloveniji. Na Tolminskem razmišljajo o pritožbi oziroma o tem, kako bi se medveda znebili po kateri drugi poti.

RIS MIHEC BO IMEL SVOJ BLOG

Primorske novice, 24. 12. (NR). – Raziskovalci ljubljanske biotehniške fakultete so pod Snežnikom ujeli mladega risa, ki so ga poimenovali Mihec. Nadeli so mu ovratnico, s katero bodo spremljali njegovo gibanje. Gozdovi v okolici Snežnika so še zadnje območje na Slovenskem, kjer se redno razmnožujejo zelo redki dinarski risi. Teh je v Sloveniji le šest.

ZA SÓBIVANJE Z RJAVIM MEDVEDOM: ZA ALI PROTI?

Nedeljski, 25. 12. (Štefan Kocijančič). – »Po dvajsetih letih, kar je izšel moj sestavek o rjavem medvedu, sem v Večeru

prebral razpravo **Mihe Krofla**, raziskovalca na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, ki potrjuje moje ugotovitve. Manjše skupine, ki imajo odklonilen odnos do teh živali, znajo biti veliko bolj glasne, njihovo mnenje pa utegne prevladovati v javnosti,« je med drugim zapisal v daljši razpravi. In nadaljeval: »Strah je velikokrat povezan z nepoznavanjem tematike. Verjetnost, da vas bo volk ali ris napadel v gozdu, je praktično enaka nič. V Sloveniji ni bilo nobenega potrjenega primera, da bi ris ali volk kadar koli napadel človeka.« Obilica različnih mitov in strahu se je splela tudi okrog medveda. »Ljudje pogosto napačno interpretiramo njihovo vedenje. Če se, na primer, medved postavi na zadnje noge, to ne pomeni napadalnosti, ampak žival na tak način želi le dobiti več informacij,« razlaga Krofel. »Rjavi medved nikoli ne napade, ker bi nas želel pojesti, saj če bi nas lovil zaradi hrane, bi vsako leto imeli več tisoč človeških žrtev.«

Neka raziskava, opravljena v ZDA, ki je vključevala 25 lovcev srednjih let, je pokazala, da lov na divjad škoduje srcu lovcev. Prebijanje skozi težko prehodni in strm teren, streljanje divjadi in vleka ustrelenih živali skozi sneg obremenijo srce bolj, kot bi si mislili.

Foto: M. Artnak – Grča

STEKLINA V REPUBLIKI SLOVENIJI

V obdobju od 1. do 30. novembra 2010 je bilo z območja 104 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na prisotnost virusa stekline 284 živali.

Virološki laboratorij Enot za diagnostiko kužnih in drugih bolezní živali Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 265 lisic, 2 glavi govedi, 2 jazbeca, 1 kuno, 6 mačk, 5 psov, 1 prašiča, 1 podgano in 1 volka.

Prisotnost virusa stekline je bila ugotovljena pri dveh lisicah:

Podlehnik – 1 lisica; Rače-Fram – 1 lisica.

Jedrť M. Wernig, dr. vet. med.,
vodja Oddelka za zdravstveno varstvo živali VURS

Pogovorimo se z ministroma MKGP in MOP, pa tudi med seboj!

V jeseni 2008 je Skupščina LZS sprejela Vizijo Lovske zveze Slovenije 2008–2012. Pričakoval sem, da bo usmerjena predvsem v varstvo divjadi in ogroženih habitatov ter v delovanje lovstva v združbi, ki upravlja z njim. Vendar je velik del ciljev namenjen reševanju organizacijskih vprašanj. V danih razmerah razumem sestavljavce Vizije. Najprej je treba urediti razmere pri sebi in med seboj, potem pa se lahko lotiš drugih nalog. O nekaterih, ki so ali niso zajete v Viziji, želim (ponovno) napisati nekaj besed in predstaviti svoje mnenje.

1. **Spremembe, ki so se po osamosvojitvi dogajale v lovstvu, so pomembno spremenile v lovstvu utečeno delovanje.** Poglejmo si:

– Z Zakonom o gozdovih (1993) je bilo načrtovanje poverjeno Zavodu za gozdove (ZGS). Zakon o divjadi in lovu, ZDLov-1 (2004), je upravljavcem lovišč (LD) poveril, da *izvajajo in sodelujejo, zbirajo podatke in vodijo evidenco uplenjene divjadi, ocenjujejo in plačujejo škode, skrbijo za usposabljanje lovcev, opravljajo čuvajsko službo in komunicirajo z lastniki zemljišč. Lovska zveza je zveza vseh 417 lovskih družin in deluje tudi v javnem interesu.* Zakon ni priznal območnih lovskih zvez. V LUO z divjadjo upravlja ZGS prek OZUL-ov (grozen jezik!), LZS pa svoje naloge prek »rahlih« območnih zvez. Dve ločeni poti delujeta za isto celoto.

– LZS ne more neposredno upravljati 417 lovskih družin. Na enem območju delujeta ločeno območna zveza in OZUL, lovske družine (LD) pa poravnajo stroške delovanja obeh! Ne čudimo se osipu

LD, združenih v območnih lovskih zvezah, nepotrebni potem in stroškom. Take »organizacije« svet ne pozna!

– Kaj nam je dalo novo načrtovanje? Letni načrt za Gorenjsko LUO (2010) obsega 109 strani osnovnega besedila, 107 strani preglednic in 22 strani slikovnih prilog. Zajetna knjiga z 238 stranmi. Načrt zajema t. i. »odvzem« 17 vrst divjadi: od srak, sivih vran in šoj do jelenjadi. Velike zveri, ki niso več divjad, so izvzete iz lovskega zakona! V Sloveniji imamo 15 LUO! Vse take obsežne načrte sprejema minister! Po grobi oceni stane samo načrtovanje polovico letnega odstrela gospodarsko najpomembnejše vrste – srnjadi (divjačine) (okrog 15 zaposlenih x 50.000 € stroškov = 750.000 € : (12,5 kg x 3,5 €/kg) = 17.143 glav srnjadi).

– Kako upravljajo z divjadjo v drugih evropskih deželah? Naš ZDLov-1 ima 85 členov, 6 jih je namenjenih načrtovanju. Bavarski, npr., ima 28 členov, dva urejata odstrel. Načrtujejo odstrel jelenjadi, damjakov, gamsov, muflonov in srnjadi, za gozdne kure imajo poseben predpis. Načrti so letni, za srnjad triletni. Podobno je urejeno v drugih nemško govorečih in srednjeevropskih organizacijah. Vlada avstrijske Koroške je leta 2004 vse lovske pristojnosti prenesla na Koroško lovsko zvezo, pridržala si je le nadzor ter dražbe in določanje meja lovišč. Tamkajšnja lovska zveza je dobila močno samoupravo in avtonomijo. Avstrijske dežele jim sledijo. Mi pa smo lovstvo »podržavili«. Imamo enako, na mejah isto divjad, ločijo nas le gorski grebeni!

– V Lovcu, 2007/358, sem primerjal naš odstrel velike

divjadi z nemškim in avstrijskim. Vzporejal sem teže divjačine na 100 ha (preglednica). Zelo zanimive vrednosti:

Takrat niti od »domače« niti od »državne« lovske stroške ni bilo odziva na članek. Samozadostnost? ... Pa gre za velik denar!

Predlagam:

– *Zanimiv bi bil vpogled v učinke in stroške uzakonjenih »zamisli«. Predvsem v zdajšnjem času, ko povsod varčujemo.*

– *Ob oblikovanju pokrajini vključimo še pokrajinske lovske zveze in LUO s skupnim »sedežem«. Meje območij prilagodimo novi ureditvi. Nič hudega, že štirikrat smo jih, vedno »strokovno« (dvakrat sem pri tem sodeloval!). Pretežni del Evrope je tako organiziran.*

– *Primerjava upravljanja z divjadjo in vodenja lovskih organizacij z bližnjimi deželami bi bila zanimiva tema za diplomsko ali magistrsko nalogo.*

– *Zakaj teže naše uplenjene divjadi na 100 ha toliko odstopajo od srednjeevropskih?*

– *Poglejmo, kako so organizirani v deželah z enako kulturo lova kot mi. Izluščimo rešitve, ki nam ustrezajo! Meje padajo, piše se 21. stoletje!!! Ni res, da smo »naj«! Nismo!*

– *Začnimo ponovno delati pri pripravi Smernic za gojitev divjadi. Kdo nam brani!? Petindvajset let smo jih imeli. Ob snovanju smo se srečevali vsi lovci. V njih je vsak našel sebe. Zapisane v skromni knjižici so bile v žepu vsakega lovca. Dandanes so za »staropismene« lovce zamrle. Utapljamo pa se v množici podatkov. »Od samih dreves ne vidimo gozda!«*

2. **Sodelovanje s sosednjimi lovskimi organizacijami.** Nedavno smo imeli z lovskimi zvezami sosedov sklenjene sporazume o lovu na mejnem območju. Po odprtju mej smo pričakovali še boljše sodelovanje. Ni šlo povsod!

V Karavankah so pred leti plazovi podrli oboro za jelenjad, ki je intenzivno poselila območje Jezerskega in Železne Kaple ter robna območja. Na obeh straneh meje smo »gospodarili« po svoje in redki jelen je dočakal »zrelo« starost. Govoričenja in namigovanj je bilo »na klastre«!

Leta 1974 smo s koroškimi lovci ustanovili *Skupnost za gojitev jelenjadi Karavanke*. Ostri ukrepi proti kršiteljem so Skupnost obvarovali pred neprijetnimi zapleti. Iz zbornika ob 25-letnici Skupnosti (1999) povzemam: V območju 54.000 ha, ki je pol leta pod snegom, je bilo uplenjenih 8 zlatih, 11 srebrnih in 45 bronastih jelenov. Na Jezerskem ali v Železni Kapli smo redno ocenjevali odstrel in trofeje ter jih javno predstavili krajanom in lovcom. Krajevni lovski praznik je bil. **Jurij Skuber** in **Josef Mihaljevič** sta se s strokovnimi deli vpisala med velika imena alpskih »jelenarjev«. Leta 1980 je bil sklenjen še dogovor o enotnem gospodarjenju z gamsi, planinskim zajcem in gozdnimi kurami. Od Rateč do Libelič.

Jeseni 2008 je komisija LZS hotela ponovno urediti sporazum. Temeljna enota ZGS je poslala oster protest in opozorila, »da LZS nima nikakršnih pristojnosti pri načrtovanju ...«. Po pravnem tolmačenju zakona imajo prav, po življenjskih zakonih pa ne. O čem naj se naši lovci in predsednik 22.000 lovcev pogovarjajo s sosedi? O evidentiranju, izobraževanju ali morda o čuvajski službi?! Lepo vas prosim! O odločujočih stvareh se naš predsednik pogovarja s predsednikom ali ministrom, sodelavci pa mu pripravljajo ustrezno gradivo. Tak je v svetu red!

V prispevku *Skupnost za gojitev jelenjadi Karavanke še deluje*, Lovce, 2010/629, nam **Janko Ferjan**, predsednik OZUL Gorenjskega LUO, pojasnjuje, da Sporazum »še de-

	Slovenija	Nemčija	Avstrija	Avstr. Štajerska	Koroška
kg/100 ha	54,4	101	98,4	103,8	86,6
odstotek (%)	100	185	180	190	160

Foto: W. Nagel

luje, vendar na spremenjen način in v spremenjeni sestavi kot pred leti«. Zadnje srečanje je bilo lani maja. S Koroške sta se srečanja udeležila župan Železne Kaple **Franc Jožef Smrtnik** in okrajni gozdarski inšpektor **Franc Pikl**. Z naše strani so bili prisotni štirje vidni predstavniki ZGS in Janko Ferjan s tajnikom. Predstavnikov Koroške lovske zveze in ZLD Gorenjske nisem opazil na fotografiji. Zgolj »srečanje« s »Sporazumom« ni primerljivo. Vprašajte župana **F. J. Smrtnika**, **Mirana Hafnerja** in mag. **Darka Veternika**, ki so bili aktivni v nekdanji Skupnosti.

Predlagam: Presodite sami!

3. **Javnost in lovstvo.** Ljudje kritično ocenjujejo obnašanje lovcev v javnosti, med lovskimi tovariši in v lovišču. Lovci, naš *Etični kodeks slovenskih lovcev* vam nudi vse možnosti, da »krotite« vroče glave, večne prepirljivce in neodgovorne »streljače«, ki nam kvarijo ugled!

Lovci pojasnujemo naše

poslanstvo v šolah. Srečevanje pevskih zborov in skupin lovske rogistov si zasluži oko nacionalne TV-kamere. Z razširjenim program uspešno nastopajo na večjih odrih. Iz pozabe priključimo spet stare lovske običaje. Še bi lahko našteval. Predvsem na podeželju lovci uživamo priznanje kot varuhi obdelovalne zemlje, pridelkov in narave. **Ugled naših lovcev in organizacije ni tako slab, kot pogosto tarnamo. Sebi pljujemo v skledo!**

Edvard Krašna s sodelavci, snemalci in lovci ustvarja odlično vodene TV-oddaje *Zelena bratovščina*. Doslej so pripravili že 87(!) enournih oddaj. Predvaja jih TV Primorska in nekatere postaje »tretje mreže«. **Hvala Primorci, hvala Edo, enkratni ste!** Vaša dela morajo dobiti mesto tudi v programu nacionalne televizije. Bolj bodo sprejemljiva kot prikazi afriške ali azijske eksotičnosti. In končno: nacionalna televizija je slovenska hiša, tudi lovci jo plačujemo.

Predlagam: Ponudbo posredujmo Programskemu svetu RTV. Srečanje vrhov LZS in RTV bo dobrodošlo.

4. **Lovski muzej.** Muzej je zdaj že naša sramota! Že trideset let. Dobil je mesto v Viziji in v komisiji. Že leta poslušamo le govorjenje o sodobnih programih, o neprimernem stroju in podu, slabih strehi in denacionalizaciji, zgodi se pa nič ... Sneli smo sliko *Maršal Tito na lovu*. Sam sem jo, ker nisem dovolil, da bi jo snel kak »preporoditelj« in z njo »uspešno« paradiral. Njegovo puško so iz muzeja ukradli. Potovala je v Bosno in se vrnila. Zdaj je v lasti slovenskega lovca. Javno sem pozval Tehniški muzej, naj jo odkupi. *Gre vendar za unikatno delo naših puškarjev (Sava – Kranj) in sodi v muzej.* Soba, namenjena za lovsko orožje, je prazna, dermoplastičnim preparatom pa čas in dolgčas štejeta dneve. Lani sem muzej spet obiskal. Obup, ko primerjaš druge obnovljene oddelke TMS. Čas, denar in energijo smo trošili

v iskanju drugih lokacij. Na srečo smo spoznali, da sanjamo iluzije. Te ostre besede sem zapisal, da nas ne bodo prehiteli vitalnejši in nas spodrinili iz Tehniškega muzeja Slovenije.

Predlagam: Lovski muzej spada v sklop Tehniškega muzeja Slovenije. Poleg izobraževanja naših lovcev ponudimo naše znanje še učiteljem in učencem. Za posodobitev zbirk je mogoče dobiti tudi evropska sredstva.

5. Revijo **Lovec** lahko uvrščamo med revije ravni Srednje Evrope. Lahko smo nanjo ponosni. Naši novinarji in dopisniki se srečujejo s kolegi iz dežel nekdanje Jugoslavije. Prav, saj smo desetletja živeli v skupni državi. **Priporočam pa, da podobna srečanja organizirajo še z novinarji avstrijskih, nemških in italijanskih lovske revij.** Našim strokovnjakom bodo odprli pot v njihove revije in obratno. Odlepimo se vendar že iz ozkega kroga preteklosti! Poleg tega Uredniškemu odboru **predlagam**, da:

- Začnete objavljati prevode strokovnih člankov tujih priznanih avtorjev. Zanima nas, kako drugje rešujejo vprašanja, ki so podobna našim.

- Letno objavljajte podatke o odstrelu divjadi s kratko analizo in primerjavo za nazaj.

- Predstavite povzetek zaključnega računa LZS za minulo leto.

- *Lovec* je glasilo vseh slovenskih lovcev, zato ima vsak član pravico strpno izraziti svoje mnenje, če je v skladu z novinarsko in lovsko etiko.

6. **Lovsko škodno in nezgodno zavarovanje.** V Evropi je obvezno škodno zavarovanje predpisano v zakonih o lovu. Tudi naša Komisija dela na tem.

Predlagam: Z ministrstvom se dogovorimo za primerno obliko obveznega zavarovanja za naše člane in lovske goste.

7. **Potepuški ali klateški psi.** Po novem zakonu pokončevanje klateških psov ni dovoljeno. To urejata ZDLov in Zakona o zaščiti živali. Do-

kazovanje škode ni preprosto.

Predlagam:

a. Za člane LD je opozarjanje lastnikov problematičnih psov neprijetno. LZS naj pripravi enotno opozorilno tiskovino. V glavi naj bo naslov LZS, pod njim pa pristojne LD. Ta naj pošlje opozorilo neodgovornemu lastniku psa, kopijo pa lovski inšpekciji. (Lovec, 2010/139)

b. V odličnem članku, Lovec, 2010/195, skupina strokovnjakov z Biotehniške fakultete napiše, da je z genetsko analizo mogoče ugotoviti povzročitelja škode. Zanimivo novo metodo bi lahko uporabili tudi pri dokazovanju škode zaradi psov. Seznanimo se, kakšni so stroški in postopki.

8. **Brakada, pogon, pritisk.** ZDLov-1 za te tri skupinske love ne predpisuje nobenih pogojev (Lovec, 2009/503).

Predlagam: Naš osnutek posredujmo ministrstvu.

9. **Lov s pastmi.** Poleg odstrela je ta lov edina možnost, da vzdržujemo primerno številčnost lisic in kun belic na primerni številčnosti. V Nem-

čiji je belica prodrla že v mesta. Leta 2009 so na motornih vozilih napravile 220.000 škodnih primerov in 45 milijonov evrov škode. To nas očitno čaka! (Lovec, 2008/73).

Predlagam: Lov s pastmi ni za vsakogar! Pripravimo osnutek predpisa in ga predložimo ministrstvu. Območne zveze naj organizirajo tečaje za lov s pastmi.

10. **Prepoved uporabe svinčenih šiber.** Skoraj vse evropske države in Avstralija, Mehika, Kanada in Združene države Amerike imajo uporabo svinčenih šiber urejeno z zakonom (Lovec, 2009/362). Ko bo prišel »namig« iz Bruslja, bodo v ihti lahko vse mlake in stoječe vode »ogrožene« s svincem. Ne pretiravam: Natura 2000 varuje 36 % našega celotnega ozemlja, v Avstriji 16 %, v Italiji 19 % in na Madžarskem 15 %. **Izjema smo v tem pogledu!**

Predlog: Čim prej pripravimo osnutek uporabe svinčenih šiber in ga predložimo ministrstvu. **Da nas ne bo »prehitelo«!**

11. **Visoke lovske preže.** V Lovcu, 2009/72, sem po nemškem zakonu povzel teh-

nični del predpisov. V začetku minulega leta je o prežah s pravnega gledišča pisal naš ugledni pravnik.

Predlagam: Osnutek o gradnji in vzdrževanju visokih prež predložimo ministrstvu.

12. **Lovci med seboj.** V srednji Evropi lovstvo sloni na neplačanem oz., kot radi pravimo, prostovoljnem delu članov. Funkcionarji mu poleg del v lovišču darujejo obilico prostega časa, stroškov, poti in povišanega krvnega tlaka – od vodstev lovskih družin, območnih lovskih zvez in LZS z vsemi delovnimi telesi. Zato predsedujoči in vodje, ne ukazujte in bodite strpni, mi pa bodimo obzirni pri spremljanju vašega in njihovega dela. V zdajšnjem pregretem družbenem vzdušju ostre besede v zadnjih številkah Lovca niso bile primerne. Petindvajset tisočkrat so bile vsakič zapisane. Vznemirjajo in razdvajajo. Pogovorite se v ožjem krogu, ob spoštovanju mnenj drugače mislečih.

Slovensko lovstvo se ni začelo z zadnjim mandatom, ne pred dvema desetletjema,

niti petinštiridesetega, njegove korenine segajo sto let in več nazaj. Spoštujmo našo zgodovino, da bomo postali spoštovan narod.

Predlagam: Led za vrat in umirite žogo, dragi lovski tovariši!

13. **Povzetek.** Naš lovski zakon mnogim ni povsem všečen; tudi meni ni. Vendar ga ne spreminjajmo. Duh bi pobegnil iz steklenice ... Spoštujmo, kar zakon predpisuje, česar ne, pa prepustimo našemu vodstvu in pravnikom, da bodo stvari rešili po utemeljenih predlogih.

Večino navedenega, kar bo sprejeto, bi morala reševati strokovna služba LZS, ki pa je skoraj zamrla. Strokovno znanje in učinkovitost, ki ju je imela služba že pred leti, moramo obnoviti, da ne bomo samo administrirali! Priporočam, da v strokovna delovna telesa LZS povabite člane, ki so dela voljni in veščji. Vključite tudi območne lovske zveze. Tam so izkušnje in bogato znanje. Tudi gospodarstvenike povabite v svoje vrste.

Bruno Skumavec
(Kranj)

Morfološke značilnosti rogovja navadnega jelena v vzhodnih Karavankah in Kamniško-Savinjskih Alpah

V prispevku obravnavamo zakonitosti razvoja različnih znakov (značilnosti) rogovja pri jelenih, starejših od enega leta, na vzorcih iz Karavank in Kamniško-Savinjskih Alp. Ugotavljamo medsebojne odvisnosti med posameznimi proučevanimi znaki pa tudi razlike v njihovih vrednostih med različno starimi jeleni oziroma starostnimi razredi. Predstavljamo spremembe v proučevanih znakih, ki so povezane s starostjo živali, in odkrivamo značilnosti spreminjanja njihovih medsebojnih razmerij. Z raziskavo želimo preveriti nekatere dosedanje domneve o starostno pogojenih značilnih spremembah v velikosti in medsebojnem razmerju posameznih znakov (lastnosti) rogovja.

Območje raziskave in prikaz meritev

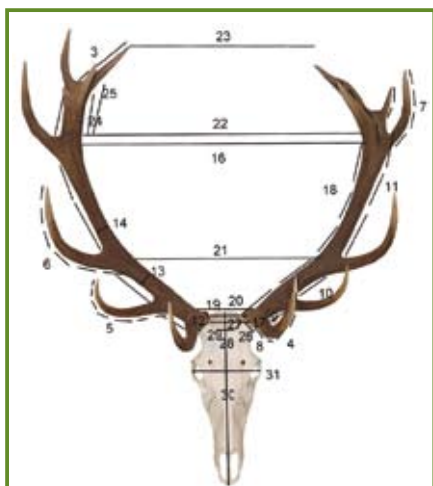
Morfološke značilnosti rogovja smo proučevali pri jelenih, ki so bili uplenjeni v obdobju od leta 1997 do 2006, in sicer v populaciji, ki živi v Karavankah in Kamniško-Savinjskih Alpah. Med posameznimi leti se masa rogovja jelenov ni pomembneje spreminjala. Merili in proučevali smo zakonitosti 31 različnih znakov na rogovju in lobanji jelenov. Večino glav-

nih morfoloških značilnosti, ki jih merimo v postopku ocenjevanja trofej po formulah CIC, smo proučevali v vzorcu $n = 594$ jelenov. Večji del podatkov smo pridobili iz trofejnih listov. Preostale morfološke značilnosti rogovja in lobanje smo merili na manjšem vzorcu, ki je obsegal vzorec $n = 84$ jelenov. Temeljne podatke o uplenjeni živali (telesna masa, masa rogovja, starost) smo pridobili iz evidenc posameznih lovišč LD in LPN. Telesno maso in maso rogovja jelenov smo upoštevali v kilogramih (kg),

podatke drugih meritev smo prikazali v milimetrih (mm). Telesna masa je vedno navedena z maso iztrebljenega jelena z glavo, nogami in rogovjem. Meritve temeljnih morfoloških znakov so bile opravljene na ustaljen način, tako kot se opravljajo pri ocenjevanju trofej. Meritve mesta izraščanja parožkov na veji in meritve mesta najširšega razmaka med vejama smo opravljali od spodnjega roba rož, po zunanji strani in v smeri proti vrhu veje. Mesto izraščanja krone smo merili od spodnjega roba rož do pazduhe krone (mesta izraščanja parožkov). Razmak med vejama do različnih mest smo vedno merili na notranji strani vej. Podatke smo obdelali z ustreznimi statističnimi metodami. Pri ugotavljanju razlik med starostnimi razredi nismo izključili vpliva telesne mase. Vključili smo naslednje meritve, prikazane so tudi na *sliki 1*:

Medsebojne odvisnosti proučevanih znakov

Velika večina proučevanih znakov je v značilni medsebojni pozitivni povezavi,

Prikaz meritev na rogovju in lobanji

1 TM – telesna masa, 2 MR – masa rogovja, 3 DV – dolžina veje, 4 DN – dolžina nadočnika, 5 DL – dolžina lednika, 6 DS – dolžina srednjika, 7 DPKV – dolžina paroškove krone, ki ni všteta v dolžino veje, 8 IN – izrast nadočnika, 9 IL – izrast lednika, 10 IS – izrast srednjika, 11 IK – izrast krone, 12 OR – obseg rože, 13 OV1 – obseg vej med nadočnikom in srednjikom, 14 OV2 – obseg vej med srednjikom in krono, 15 ŠP – število paroškov, 16 RV – najširši razmak med vejami, 17 VR – višina rože, 18 LRV – lokacija najširšega razmaka med vejami, 19 RR – razmak vej med rožami, 20 RN – razmak vej med nadočnikoma, 21 RS – razmak vej med srednjikoma, 22 RK – razmak vej na začetku krone, 23 RVV – razmak na vrhu vej, 24 RPV – razdalja med začetkom krone in cepitvijo prednjega dela krone, 25 RZV – razdalja med začetkom krone in cepitvijo zadnjega dela krone, 26 ON – obseg nastavkov, 27 VN – višina nastavkov, 28 RNL – razmak med nastavki nad lobanjo, 29 RNR – razmak med nastavki pod rožami, 30 DLO – dolžina lobanje, 31 ŠLO – širina lobanje

kar pomeni, da se z večanjem vrednosti posameznega znaka večajo tudi vrednosti večine drugih znakov. Ko se, npr., s starostjo veča dolžina vej, se povečujejo tudi dolžine paroškov, obsegi vej, razmaki vej na različnih mestih, dolžina in širina lobanje, telesna masa ipd. Negativna povezava je značilna le za razmak vej, merjen pod obema rožama (RR), višino nastavkov (VN), razmak med nastavki, merjen nad lobanjo (RNL), in razmak med nastavki, merjen pod rožami (RNR) v primerjavi z drugimi proučevanimi znaki. Ugotovljeno pomeni, da se z večanjem vrednosti večine drugih znakov rogovja in lobanje zmanjšujejo vrednosti navedenih znakov. Ko se, npr., s starostjo jelena veča dolžina vej in paroškov, obseg vej, število paroškov ipd., se vzporedno zmanjšuje razdalja med obema rožama, znižujejo se čelnični nastavki, zmanjšuje se razmak med nastavki na obeh merjenih mestih.

Večina znakov na rogovju in lobanji je v značilni povezavi z večino preosta-

lih proučevanih znakov. Pri dolžini lednika (DL), lokaciji izraščanja lednika (IL), višini rož (VR) in razdaljama med začetkom krone in cepitvijo prednje oziroma zadnje vile v kroni (RPV, RZV) smo ugotovili značilno povezavo le z manjšim številom preostalih znakov. Pri lokaciji izraščanja lednika smo, npr., ugotovili značilno povezavo le s petimi (5) drugimi znaki, in sicer le s telesno maso (TM), dolžino nadočnika (DN), dolžino lednika (DL), lokacijo izraščanja nadočnika (IN) in lokacijo izraščanja srednjika (IS). Zanimiva je ugotovitev, da je lokacija izraščanja lednika (IL) v negativni povezavi z dolžino lednika (DL), kar pomeni, da na jelenjem rogovju daljši lednik praviloma izrašča bližje nadočnika, krajši pa dlje od njega.

Primerjava srednjih vrednosti med starostnimi razredi

Pridobljene podatke (po posameznih starostih) smo razvrstili v posamezne starostne razrede. Upoštevali smo starostne razrede 2- do 4-letnih, 5- do 9-letnih in 10- in večletnih jelenov. Ugotavljamo, da se vrednosti velike večine merjenih znakov značilno razlikujejo med posameznimi starostnimi razredi. Največje razlike smo opazili pri telesni masi (TM) in pri najvidnejših znakih rogovja, to je pri masi rogovja (MR), dolžini vej (DV), številu paroškov in dolžinah glavnih paroškov (DN, DS) (razen lednika – DL), obsegih rož in vej (OR, OV1, OV2), razkremenosti vej na različnih delih rogovja (RS, RK, RVV, LRV (razen razkremenosti v spodnjem delu veje – RR, RN) ter mestih izraščanja paroškov (IS, IK) (razen mesta izraščanja nadočnika – IN).

Pri telesni masi nastajajo najmanjše vrednosti v razredu mladih jelenov, največje v srednjem starostnem razredu, v razredu starejših pa se telesna masa zmanjša. Podobne ugotovitve veljajo tudi pri meritvah najvidnejših znakov rogovja, to je dolžini vej, dolžini nadočnika, srednjika in paroškov krone, pa tudi za obsege rož in vej na različnih merjenih lokacijah.

Pri razmaku med vejami (merjen na različnih mestih) so naše ugotovitve nekoliko drugačne. Razmak vej med rožami (RR) je največji v razredu mladih, 2- do 4-letnih jelenov, razmak vej med nadočnikoma (RN) je največji v razredu 5- do 9-letnih, razmak vej med srednjikoma (RS) je največji v razredu starejših, 10+-letnih, razmak na vrhu vej (RVV) pa v razredu 5- do 9-letnih.

Tudi največje vrednosti merjenih znakov lobanje jelenov se precej razlikujejo med starostnimi razredi. Obseg nastav-

kov (ON) dosega najvišje vrednosti pri starejših jelenih (10+), višina nastavkov (VN) pa pri mladih (2- do 4-letnih). Razmak med nastavki, merjen nad lobanjo (RNL), je največji med mladimi jeleni (2- do 4-letnimi), enako velja tudi za razmak med nastavki, merjen takoj pod rožami (RNR). Dolžina lobanje (DLO) je največja pri srednje starih jelenih (5- do 9-letnih), skoraj enake vrednosti smo ugotovili tudi v razredu starih (10+-letnih), širina lobanje (ŠLO) pa je največja v razredu starejših jelenov (10+).

Med posameznimi starostnimi razredi nismo odkrili razlik pri dolžini lednika (DL), prav tako ne pri mestu izraščanja lednika (IL) in višini rože (VR). Nekoliko nad mejo statistične značilnosti ugotavljamo razlike med starostnimi razredi tudi pri razmaku vej med nadočnikoma (RN) in dolžino lobanje (DLO). Srednje vrednosti proučevanih znakov so po posameznih starostih jelenov oziroma starostnih razredih razvidne v **preglednici 1**.

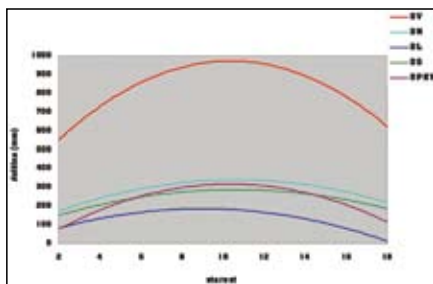
Razvoj proučevanih znakov s starostjo in njihova medsebojna razmerja

V **grafikonih 1 do 7** so prikazane odvisnosti proučevanih znakov glede na starost jelenov. Iz potekov krivulj oziroma premic je mogoče razbrati, kako se značilnosti spreminjajo s starostjo. Iz primerjave krivulj oziroma premic za različne znake pa je mogoče ugotoviti tudi spreminjanje njihovih medsebojnih razmerij.

Dolžina vej in paroškov rogovja

Dolžina vej in dolžina večine paroškov doseže največje vrednosti (kulminacijo) pri jelenih, ki so stari 10 oz. 11 let, le kulminacija dolžine lednika nastane nekoliko pred to starostjo (**grafikon 1**). V vseh starostnih razredih je med vsemi paroški najdaljši nadočnik. V razredu 2- do 4-letnih jelenov mu sledi srednjik z 91 % dolžine nadočnika, lednik dosega v povprečju 64 % dolžine nadočnika. V razredu 5- do 9-letnih jelenov nadočniku sledi srednjik s 87 % dolžine nadočnika, lednik (sivček) dosega 55 % dolžine nadočnika. Podobno razmerje je značilno tudi za razred 10- in večletnih jelenov.

Pri mladih jelenih se najhitreje večata dolžina vej in skupna dolžina paroškov krone. Dolžina drugih paroškov se veča počasneje. Pri dinamiki rasti se paroški (nadočnik, lednik, srednjik) pomembneje ne razlikujejo. Ob kulminaciji dolžine vej je skupna dolžina paroškov v kroni približno tolikšna, kot je dolg srednjik ali nadočnik. Po kulminaciji dolžine vej in paroškov pri starejših jelenih se dolži-

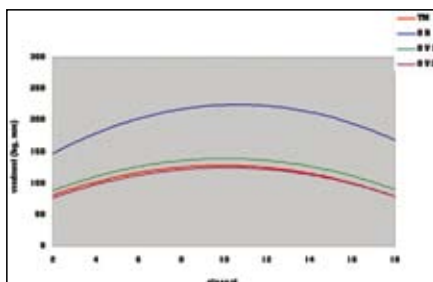

Grafikon 1: Odvisnost dolžine vej in parožkov od starosti

na veje, dolžina parožkov krone in dolžina lednika hitreje manjšajo kot dolžina nadočnika in srednjika. Starejše živali odlikujeta torej relativno daljši nadočnik in srednjik ter krajši, tudi pogosto manjkajoči lednik (na rogovju navadnega jelena je to neobvezni parožek).

Telesna masa in obsegi rož ter vej

V našem primeru imajo jeleni največje obsege rož in vej pri starosti 10 oziroma 11 let, podobno velja za telesno maso (grafikon 2). Razmerja med obsegi, merjenimi na različnih mestih rogovja, se s starostjo pomembneje ne spreminjajo. Razmerje med obsegom vej med nadočnikom in srednjikom ter obsegom rož je v povprečju 0,61, med

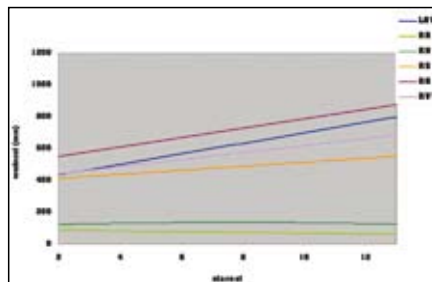
Grafikon 2: Odvisnost telesne mase in obsega vej od starosti

obsegom vej med srednjikom in krono ter obsegom rož 0,54 in med obsegom vej med srednjikom in krono ter obsegom med nadočnikom in srednjikom je v povprečju 0,88. Krivulje sprememb obsegov na različnih mestih rogovja so glede na starost jelenov zelo podobne krivulji telesne mase v odvisnosti od starosti. Krivulje telesne mase in obsegov na različnih mestih rogovja se večajo in manjšajo počasneje kot dolžina vej in podobno kot dolžina nadočnika ali srednjika.

Razmak med vejama

Notranji razmak vej med rožama se pri odraščanju jelenov rahlo zmanjšuje, ocenjujemo, da zato, ker se povečuje debelina (obseg vej). Podobno velja za notranji razmak vej med nadočnikom, ki se pri odraščanju jelenov le rahlo povečuje, pri starejših jelenih se ponovno zmanj-

šuje (grafikon 3). Razmak med vejama na drugih mestih meritev se s starostjo živali povečuje. Višje na vejah kot je

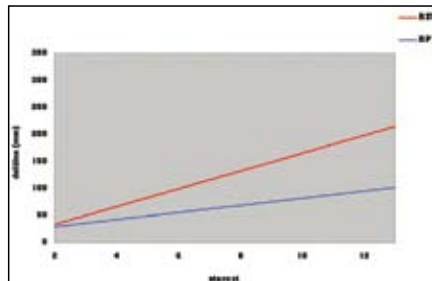

Grafikon 3: Odvisnost razmaka med vejami od starosti

merjen razmak, bolj se povečuje z odraščanjem živali, kar je razumljivo, saj se s starostjo daljšajo veje, medtem ko se smer izraščanja (rasti) vej pomembneje ne spreminja. S starostjo se mesto največjega razmaka med vejami spreminja; vedno bolj se namreč to mesto pomika po vejah navzgor. Največji razmak med vejami se povečuje najhitreje, celo hitreje kot razmak na vrhu vej, saj so parožki krone pri odraslih jelenih pogosto usmerjeni navznoter in zato največji razmak med vejama ni na vrhu vej. Pri mladih jelenih je največji razmak med vejama pogosto na mestu med srednjikoma, včasih tudi na vrhu vej, pri odraslih jelenih pa se pomika vedno bliže mestu izraščanja parožkov krone in obstane nekaj centimetrov pod začetkom njene ga izraščanja.

Cepitev parožkov krone

Pri mladih, dveletnih jelenih je višina (razdalja) cepitve med prednjim delom krone (četrtim) in zadnjim delom (petim parožkom) v dva ali več parožkov skoraj enaka, s starostjo jelena pa se razlike povečujejo (Grafikon 4). Globina delitve zadnjega dela krone v dva ali tri parožke

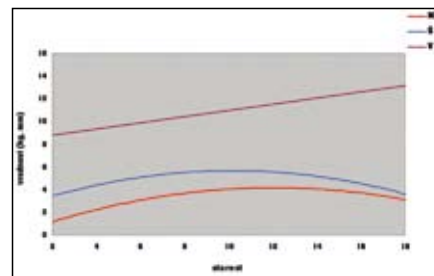
Grafikon 4: Odvisnost lokacije cepitve krone od starosti

se v primerjavi s prednjim delom povečuje. Zato se pogosto intenzivnejša rast zadnjega dela krone izraža tudi z dolžinsko rastjo vej. V našem primeru je bilo ugotovljeno, da je višina cepitve prednjega dela krone (četrtga parožka) pa tudi višina cepitve zadnjega dela krone

(petega parožka) v soodvisnosti z dolžino vej ter nekaterimi drugimi znaki moči rogovja. Daljše kot so, npr., veje, višje je mesto cepitve četrtega in petega parožka v dodatne parožke.

Masa rogovja, višina rož, število parožkov

Masa rogovja dosega kulminacijo (najvišjo vrednost) pri starosti 12 let (Grafikon 5) in nastane leto ali dve za kulminacijo telesne mase in kaki dve leti za kulminacijo dolžine vej. Večanje mase

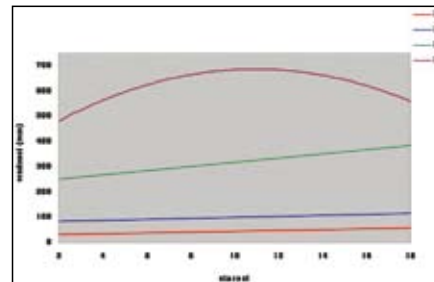

Grafikon 5: Masa rogovja, višina rož in število parožkov

rogovja pri mladih živalih je počasnejše od večanja telesne mase in obenem znatno počasnejše od večanja dolžine vej. Dinamika večanja mase rogovja je podobna dinamiki večanja obsegov vej ali dinamiki večanja dolžine srednjika. Pri starejših jelenih se masa rogovja manjša znatno počasneje od manjšanja drugih znakov rogovja in se malo spremeni tudi v pozni starosti jelena. Pri mladih jelenih se večja število parožkov podobno kot masa rogovja, kulminacijo doseže približno pri 10 letih starosti, nato pa se hitreje manjša kot masa rogovja. Krivulja odvisnosti števila parožkov od starosti je podobna krivuljam obsegov vej, pa tudi krivuljama rasti nadočnika ali srednjika. Višina rož se s starostjo povečuje linearno.

Mesto (lokacija) izraščanja parožkov

S starostjo se mesto izraščanja parožkov in krone različno spreminja (grafikon 6). Pri rogovju mlajših jelenov, če imajo razvito krono, v povprečju srednjik izrašča zelo blizu polovične razdalje med

Grafikon 6: Lokacija izraščanja parožkov in krone glede na dolžino vej v odvisnosti od starosti

nadočnikom in pazduho krone. S starostjo se dolžina vej spreminja hitreje kot mesto izraščanja srednjika, zato srednjik izrašča pod sredino dolžine med nadočnikom in pazduho krone. Pri starejših jelenih se dolžina vej začne skrajševati, s tem pa se posledično niža tudi mesto izraščanja krone. Srednjik začne dobivati položaj sredine med nadočnikom in mestom, kjer izrašča krona; pri zelo starih jelenih se mesto izraščanja srednjika premakne celo nad sredino, bliže kroni. Razmerje lokacije izraščanja nadočnika in lednika se s starostjo pomembneje ne spreminja, ugotovljeno je bilo le, da je spremenljivost (variabilnost) izraščanja lednika očitnejša od variabilnosti izraščanja preostalih dveh parožkov na veji, večja je bila tudi med starejšimi jeleni kot med mlajšimi. Medtem ko je rastna krivulja izraščanja parožkov krone podobna krivuljam telesne mase, obsegom in dolžinam nekaterih parožkov, pa je odvisnost mesta izraščanja preostalih pa-

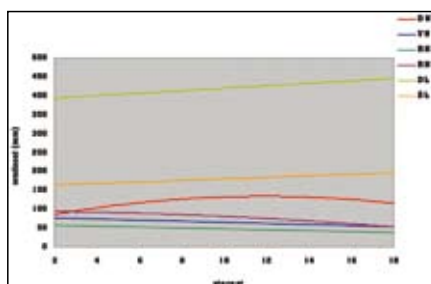
rožkov (nadočnik, lednik, srednjik) od starosti jelenov linearna.

Čelni nastavki in lobanja

Krivulja obsega nastavkov (*grafikon 7*) je zelo podobna gibanju krivulje mase rogovja. Obseg nastavkov se s starostjo živali veča in ohranja precej visoke vrednosti vse do pozne starosti. Višina nastavkov se s starostjo živali linearno blago manjša, podobne težnje manjšanja imata tudi razmak med nastavki, merjen

nad lobanjo, in razmak med nastavki, merjen pod rožami. Ker je razmak merjen obakrat na notranji strani nastavkov, je manjšanje medsebojne razdalje (razmaka) s starostjo verjetno povezano z večanjem njihove debeline (obsega). Dolžina lobanje pa tudi širina lobanje se s starostjo zlagoma večata s podobno dinamiko, hitrost njenega večanja je podobna kot pri lokacijah izraščanja nadočnika in lednika.

Miran Hafner, spec., univ. dipl. inž. gozd.

Grafikon 7: Vrednosti podatkov o nastavkih in lobanji v odvisnosti od starosti

ZAHVALA

Upravljavcem lovišč (LD) Jezersko, Storžič, Tržič in Udenboršt ter upravljavcu lovišča s posebnim namenom (LPN) Kozorog - Kamnik se zahvaljujemo, da so nam v prejšnjih letih omogočili opravitve meritve in vpogled v trofejne liste ter druge podatke za pripravo naše analize.

Preglednica 1: Telesna masa in izbrane značilnosti rogovja glede na starost. Podatki so navedeni v obliki: aritmetična sredina, standardna napaka

Starost v letih									
	2	3	4	5	6	7	8	9	10+
TM	73,4 (1,10)	92,6(1,29)	107,5 (3,77)	118,7 (3,41)	116,8 (4,59)	110,3 (6,31)	118,0 (4,37)	111,5 (4,09)	124,6 (2,15)
MR	1110 (53)	1759 (50)	2709 (150)	2887 (183)	2893 (198)	2667 (153)	3647 (186)	3337 (234)	4186 (156)
DV	521 (5,7)	658 (6,3)	761 (10,4)	830 (12,7)	862 (15,3)	909 (19,1)	910 (12,3)	951 (31,9)	930 (10,5)
DN	160,4 (3,62)	215,8 (3,88)	248,4 (4,86)	281,3 (7,64)	296,8 (6,19)	311,6 (8,01)	313,4 (6,01)	325,1 (11,38)	326,1 (6,41)
DL	86,1 (26,07)	120,8(27,21)	131,5 (19,18)	160,4 (22,93)	171,2 (23,60)	155,8 (23,11)	175,4 (28,78)	168,0 (50,66)	162,2 (37,43)
DS	144,7 (3,83)	179,5 (3,79)	216,4 (5,06)	237,2 (8,03)	254,5 (8,80)	260,6 (8,44)	261,7 (6,79)	284,9 (12,43)	279,1 (7,05)
DPKV	91,5 (13,51)	105,2(14,80)	175,2 (15,16)	234,2 (19,48)	256,6 (27,00)	247,8 (37,17)	293,0 (43,12)	375,43 (98,18)	299,2 (51,17)
IN	29,3 (1,38)	31,2 (1,13)	34,2 (1,12)	36,8 (1,50)	42,11 (2,15)	43,6 (2,45)	37,0 (2,41)	38,8 (4,13)	44,3 (3,13)
IL	95,0 (21,73)	59,2 (8,24)	94,8 (9,71)	95,0 (9,18)	107,8 (15,72)	100,3 (11,19)	100,0 (14,52)	77,7 (24,8)	80,7 (16,40)
IS	242,40 (12,99)	257,3 (8,75)	264,3 (8,49)	278,2 (11,68)	321,7 (12,69)	314,6 (12,18)	290,1 (12,95)	269,6 (31,74)	320,5 (13,27)
IK	460,3 (10,57)	540,0 (10,21)	567,2 (12,22)	596,4 (13,42)	630,4 (17,39)	665,7 (15,52)	649,1 (14,61)	656,7 (31,26)	672,7 (21,33)
OR	139,9 (1,48)	168,6 (1,40)	184,7 (1,87)	198,9 (2,11)	204,1 (2,57)	209,4 (3,47)	211,5 (2,65)	220,4 (4,07)	217,3 (2,34)
OV1	84,9 (0,85)	102,1 (0,95)	114,8 (1,20)	122,5 (1,43)	126,8 (1,46)	130,2 (2,19)	133,9 (1,76)	139,3(3,32)	133,8 (1,49)
OV2	75,7 (0,81)	87,6 (0,88)	100,5 (1,29)	111,1 (1,50)	114,6 (1,92)	116,9 (2,31)	119,7 (1,64)	126,7 (3,26)	121,3(1,62)
ŠP	3,4 (0,07)	3,9 (0,06)	4,6 (0,09)	5,0 (0,12)	5,3 (0,15)	5,2 (0,17)	5,3 (0,14)	5,7 (0,28)	5,5 (0,13)
RV	446,7 (8,81)	564,1(9,45)	637,9 (18,68)	684,5 (24,68)	671,0 (29,63)	711,5 (28,89)	739,6 (13,18)	733,7 (81,38)	766,2 (14,09)
	2- do 4-letni						5- do 9-letni	10+-letni	
VR	9,2 (0,33)						9,9 (0,26)	11,7 (0,63)	
LRV	451,3 (16,90)						623,2 (13,31)	605,7 (66,44)	
RR	82,1 (1,96)						77,9 (2,71)	61,2 (4,24)	
RN	125,5 (2,32)						136,1 (3,95)	125,7 (5,56)	
RS	423,7 (13,29)						467,6 (15,40)	519,2 (51,98)	
RK	566,5 (28,17)						710,3 (20,66)	759,7 (86,52)	
RVV	445,0 (21,64)						580,9 (26,29)	555,0 (96,65)	
RPV	34,2 (5,89)						61,7 (4,80)	82,7 (18,47)	
RZV	60,2 (17,56)						108,3 (11,08)		
ON	93,8 (2,46)						119,4 (1,99)	127,4 (8,25)	
VN	76,8 (1,25)						69,8 (1,52)	65,4 (4,34)	
RNL	56,5 (1,26)						52,7 (1,91)	46,7 (3,34)	
RNR	93,1 (1,69)						90,4 (2,44)	75,0 (4,54)	
DL	396,0 (5,11)						412,1 (3,67)	411,6 (12,77)	
ŠL	165,0 (1,76)						172,7 (1,61)	179,9 (1,50)	

Spreminjanje spola uplenjenih/izločenih parkljarjev - le čemu?

Kontrola z analizo genskega lokusa SRY

Za Slovenijo je značilno urejeno, načrtno, pregledno in nadzorovano upravljanje s populacijami divjadi, ki temelji na trajnostnem in vzdržnem izkoriščanju tega obnovljivega naravnega vira. Pri tem, vsaj na načelni ravni, upošteva tudi najpomembnejše ekološke značilnosti posamezne vrste. Trajnostno usmerjen koncept upravljanja s populacijami temelji zlasti na usklajevanju velikosti in sestave (strukture) populacij z nosilnimi zmogljivostmi okolja.

Zaradi dolge tradicije lovstva na Slovenskem mora načrtovalec oz. izvajalec upravljanja s populacijo upoštevati tudi trofejni lov kot pomembno gospodarsko sestavino lovskogojitvenih ukrepov. Zato lahko v okolju z močno tradicijo kulta trofej pričakujemo tudi različne odklone od urejene prakse. Pri evidentiranju izločenih živali lahko nastaja

namerno vnašanje napačnih podatkov o spolu živali v podatkovno bazo. Tako je bilo opaziti, da so povoženi/poginuli srnjaki v določenih loviščih pogosto zabeleženi kot srne, kar posledično upravljavcem lovišč pri izvajanju določil letnih načrtov omogoča odstrel več srnjakov. Takšna praksa pa je popolnoma zgrešena, saj se z njo podira ustrezna sestava populacij, dolgoročno pa tudi njihov ohranitveni potencial.

Lovska inšpekcija se je reševanja te problematike lotila v sodelovanju z inštitucijami, ki z ustrezno tehnologijo in znanjem lahko tudi posmrtno prepoznajo spol določenega osebk na podlagi analize DNK iz vzorcev kostnega tkiva (npr. čeljusti) izločenih osebkov. Tako je bilo v letu 2009 več sumov kršitev, t. j. namerne spremembe spola povožene srnjadi iz moškega v ženskega, tudi dejansko potrjenih.

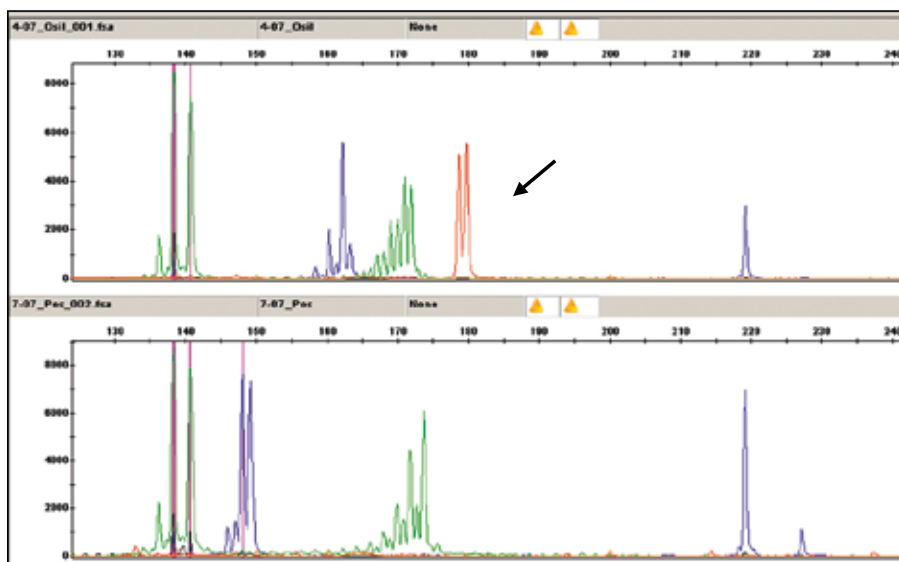
Pri gamsu sta trofejno zanimiva oba spola, ki se jasno razlikujeta v oblikovanosti rogljev. Tako ni, vsaj na videz, nobenih potreb (prav tako ne možnosti) po zavestnem prirejanju podatkov. Gams je v Sloveniji razširjen predvsem v alpskem in predalpskem svetu, na drugih območjih pa se pojavlja v izrazito otoških populacijah. V letu 2009 je bilo iz populacije odvzetih skupaj 2005 gamsov, od tega 1.097 kozlov (55 %) in 908 koz (45 %). Velika večina gamsov (skoraj 93 %) je bila odstreljenih, tako da pri tej vrsti drugi dejavniki smrtnosti niso zelo pomembni. Za razliko od večine druge parkljaste divjadi uplenitelju ni treba shraniti in predložiti spodnjih čeljusti gamsov. Starost (in praviloma tudi spol) uplenjenega osebk je namreč mogoče dovolj natančno ugotoviti že s pregledom rogljev na oko.

Pa vendar se tudi pri tem najdejo

Zaradi neznačilne morfologije (popolnoma odlomljen en rogelj in za določitev spola na oko neizrazita krivina drugega roglja) se komisija neke LD pri določitvi spola ni želela zanesti samo na videz rogljev in navedbe uplenitelja, da je bil uplenjeni gams kozel. Analiza genskega lokusa je nesporno pokazala, da je lovec uplenil kozo.

posamezniki, ki želijo z napačnimi podatki zavajati upravljavce lovišč oziroma svoje lovske tovariše! Tako se je pred meseci neka lovska družina obrnila na ERICo, d.o.o., ker je želela zanesljivo ugotoviti spol gamsa. Od uplenjene živali so imeli samo trofejo (torej lobanjo z roglji), ki jo je uplenitelj okuhal in obdelal z vodikovim peroksidom. Zaradi neznačilne morfologije (popolnoma

Genotipizacija gamsa – na zgornjem kromatogramu je viden rdeče obarvan mikrosatelitni fragment, ki potrjuje prisotnost lokusa SRY kromosoma Y samca (referenčni material), ki ga na spodnjem kromatogramu ni (analiziran vzorec). To potrjuje, da je analizirani vzorec samica.

zlomljen en rogelj in neizrazita krivina drugega) se lovci pri določitvi spola niso želeli zanesti samo na videz rogljev. Zaradi nekaterih drugih zunanjih znakov (npr. opažanje podobne živali pred odstrelom v naravi, nenavaden način iztrebljanja) je vodstvo lovske družine želelo zanesljivo preveriti, ali je bil uplenjeni osebek dejansko kozel, kot je trdil uplenitelj, ali je bila koza, na kar so tudi kazali nekateri znaki. Za raziskovalce Znanstvenoraziskovalnega središča Univerze na Primorskem (UP ZRS), ki se že od leta 2007 ukvarjamo s problematiko gamsa (vključno z genetiko), je bil to izziv, saj je bilo za DNK-analize na voljo izredno malo materiala.

Spol gamsa lahko določimo z **analizo genskega lokusa SRY** (genski lokus = položaj oz. mesto določenega gena na kromosomu), ki je vezan na Y (spolni) kromosom. Spol osebkov določajo spolni kromosomi. Pri veliki večini sesalcev (tudi pri človeku) imajo samice dve kopiji kromosoma X: enega so podedovale od matere, drugega od očeta. Nasprotno imajo samci različna spolna kromosoma: kromosom X so dobili od matere, kromosom Y pa od očeta. Spolne kromosome samic zapišemo kot XX, samcev pa kot XY. Ker je SRY lokus vezan na kromosom Y, ga najdemo le pri samcih, samice pa ga nimajo. Na tem temelji določanje spola s pomočjo molekularno-bioloških metod, ki so po eni strani razmeroma preproste, ob ustreznih pripravah vzorcev in kakovostni ter kontrolirani analizi pa tudi zelo zanesljive.

Izolacija DNK iz treh odvzetih vzorcev omenjenih rogljev gamsa je zaradi izločitve možnosti okužbe s tujerodno DNK potekala pod posebnimi »čistimi« pogoji in ob več ponovitvah v laborato-

riju za genetsko in genomsko raznolikost UP ZRS. Pri vseh ponovitvah smo potrdili, da je odsoten genski lokus SRY. Analiza je tako nedvoumno pokazala, da je bila v konkretnem primeru samica (koza) gamsa, ne pa kozel, kot je trdil uplenitelj. Razloga za napačno evidentiranje uplenjenega osebkov ne poznamo.

Z omenjenim prispevkom želimo opozoriti vse upravljavce lovišč, gospodarje LD, ki navadno beležijo odstrela in primere izgub, ter lovce uplenitelje, da sodobne analitske metode nudijo številne možnosti za preverjanje različnih podatkov, ki jih o posamezni uplenjeni/poginuli živali zapišemo v različne podatkovne baze. Med njimi je še zlasti preprosto in zanesljivo posmrtno ugotavljanje spola! Zato vse upravljavce prosimo, naj bodo pri navedenju vseh podatkov o izločenih živalih dosledni, pazljivi in pošteni, saj bodo le tako največ doprinesli k trajnostni, vzdržni in sprejemljivi rabi divjadi kot obnovljivega naravnega vira, pa tudi h gospodarski varnosti in zaščiti interesov lovišč. V tem kontekstu se bomo raziskovalci po najboljših močeh trudili, da ne bomo opravljali zgolj metod kontrole, temveč bomo z našim znanjem skušali tvorno prispevati k vzpostavitvi takšnega sistema načrtovanja/upravljanja s populacijami, ki bo upravljavcem z lovišči omogočal dovolj prožno poseganje v populacije in jih ne bo silil v prilagajanje podatkov. Seveda pa bo moral sleherni lovec odpraviti tudi najmanjši pomislek po nepotrebnem zavajanju lovske tovariše, kakršen je bil, npr., tudi opisani primer.

**dr. Helena Poličnik
dr. Boštjan Pokorny
dr. Elena V. Bužan
dr. Boris Kryštufek**

Uporaba ponikljanih krogel in odstranjevanje niklja iz cevi

V reviji *Lovec*¹ sem že opisal načine, sredstva in temeljne pojme glede čiščenja cevi naših lovskih pušk. Opisal sem razliko med univerzalnimi in namenskimi čistili in poudaril, da je le pravilno očiščeno orožje tudi varno, natančno, življenjska doba orožja pa daljša. Iz odzivov vem, da je bila ta tematika predvsem za mlajše lovce zelo poučna, starejšim pa je dopolnila že pridobljeno znanje. Vseh posebnosti², povezanih s čiščenjem cevi, zaradi preglednosti nisem omenjal. Z namenom pridobitve vaših izkušenj, predlogov in vprašanj je bil v prispevkih objavljen tudi moj e-naslov, na katerega sem prejel kar nekaj vprašanj.

Med prejetimi vprašanji je izstopalo vprašanje **Slavka Mačka** iz LD Begunje pri Cerknici, ki se je nanašalo na uporabo ponikljanih krogel in pravilno čiščenje cevi po njihovi uporabi. Vprašanje je izstopalo tudi zato, ker je omenjeni lovec opravil svoj praktičen poskus, da bi si odgovoril na vprašanje, in ker sem nato za povsem natančen odgovor zaprosil v – slovenskim lovcem dobro znanih – nemških tovarnah; RWS, Brenneke in Klever (Balistol, RoblaSoloMIL).

¹ Lovec, 6/2010, in Lovec, 7–8/2010.

² Kot so glajenje cevi, moly-prevleke krogel, količina ostankov glede na material krogle ...

sko strelivo. Najboljši primer uporabe nikljanja je RWS – serija »Silver selection« s ponikljanim tulcem, ponikljano kroglo Evolution, posebnimi smodniki, pozlačeno netilko ...³ Sledi FEDERAL s serijo Premium ter ponikljano kroglo TrophyBonded. Podjetje WINCHESTER niklja tulce za svojo serijo WSM (Winchester short magnum), NORMA serijo nabojev za afriški lov PH – Professional hunter; tu so še SPEER, CCI, MAGTECH ... (*fotografija 1*)

Uporaba ponikljanih krogel je pogosta predvsem v evropskem prostoru. To dokazuje tudi zbirka starejših nabojev na fotografijah. Na prvi so naboji različnih kalibrov z oznako RWS, na drugi pa so naboji različnih proizvajalcev (*fotografiji 2, 3*). V podjetju RWS so naboje pregledali in za več kot pol krogle z gotovostjo ugotovili, da so ponikljane, najbrž pa je med njimi ponikljanih še več.

³ Glej vstavke v fotografiji 1.

Uporaba ponikljanih krogel

Vprašanje lovca se je torej nanašalo na pravilno čiščenje cevi po uporabi ponikljanih krogel.

Podjetje RWS od leta 1972 izdeluje in uporablja ponikljane krogle zvrsti (tipov) TIG in TUG oz. ID Classic in UNI Classic. Podjetje RWS je krogli TIG in TUG preimenovalo v ID in UNI Classic zaradi preteka pravice do uporabe imena Brenneke. To je samostojno podjetje in je v lasti družine, iz katere izvira genialni nemški konstruktor **Wilhelm Brenneke**, oče krogel TIG (1917) in TUG (1935). Brenneke je tudi konstruiral naboje 7 x 64, 7 x 65 R, 8 x 64 S, 9,3 x 64, svetovno znan pa je postal po svinčeni krogli za šibreno cev z njegovim imenom.

V zadnjem času RWS izdeluje novejšo kroglo tipa EVOLUTION (EVO), pri kateri je plašč krogle s posebnim kemičnim postopkom vezan na svinčeno jedro in preprečuje ločitev plaščka od jedra. Vse navedene krogle so priljubljene in pogoste tudi pri nas. Plaščki krogel TIG, TUG, ID, UNI so jekleni ter nato ponikljani, plašček krogle EVO pa je iz tombaka ter prav tako ponikljan. Jedro vseh omenjenih krogel je iz svinca, pri t. i. »okoliu prijaznih« kroglih TIG@nature in TUG@nature (Brenneke) pa je jedro iz kositra, zato so lažje.

RWS je kot eno od prednosti niklja-

nja na svoji spletni strani navajal, da je plašček ponikljane krogle bolj gladek in lepše drsi skozi cev, rezultat pa je manj ostankov plaščka v cevi ter rahlo povečana hitrost izstrelka. Niklja se tudi tulce nabojev. Taki tulci so bolj gladki in vstavljanje v ležišče in njihov izvlek sta tako bolj tekoča. Tulci so odpornejši proti zunanjim vplivom, zato jih proizvajalci streliva uporabijo za svoje vrhun-

Z njimi se torej srečujemo že od leta 1917 naprej, ko je Brenneke konstruiral kroglo TIG. Nenazadnje imamo tudi Slovenci svojega proizvajalca nikljanih krogel, **Davida Seljaka** iz podjetja LOS iz Zakriža pri Cerknem. On zaenkrat izdeluje krogle za samokrese in revolverje, izdelal je tudi serijo ponikljanih. V zanimivem pogovoru, ki sem ga imel z njim, je med drugim povedal, da znaša

njihov nanos niklja na svinčeno jedro 1 do 3 mikrone. Nikelj se ne nanaša neposredno na svinčeno jedro, ampak na bakren plašč, debeline 120 mikronov oz. je treba pred nikljanjem svinčeno kroglo najprej pobakriti. Pri testiranju so tudi opazili, da so ponikljane krogle za kratkocevno orožje za približno 6 m/s »hitrejš« od drugih ...

Kako odstranjevati ostanke ponikljanih lovskih krogel iz cevi?

Dejstvo je, da večina univerzalnih in namenskih čistil uspešno odstranjuje le ostanke smodnika, svinca in bakra oz.

tombaka⁴ – ne pa tudi niklja. Vemo, da po vsakem strelu krogla v cevi pusti del sebe, torej so v cevi tudi ostanki niklja. Kako ga odstraniti? Vrnimo se k pozornemu lovcu, ki si je postavil enako vprašanje. Že leta uporablja ponikljane krogle TIG in TUG (oz. ID in UNI Classic) in pri čiščenju je pomislil tudi na RoblaSoloMIL. V navodilih proizvajalca je izrecno napisano, da Robla uspešno odstrani ostanke bakra, tombaka, cinka in svinca, ne napade pa (oz. ne raztaplja) jekla, kroma in niklja oz. ponikljanih delov. Lovec je pred leti ponikljane krogle namočil v tekočini Robla ter po 10 urah opazil poškodbe

⁴ Zlitina bakra (90 %) in cinka (10 %), praviloma v tem razmerju.

vrhnjega dela plašča krogle, kar je kazalo, da je sredstvo razjedlo ponikljan plašček. Poskus je ponovil letos in ugotovil enako. Enake ugotovitve sem pozneje izsledil tudi sam.

Preden nadaljujem, moram opozoriti, da sem že v svojem prvem prispevku pri uporabi čistilnih sredstev z amoniakom omenil, da »... je potrebno veliko pozornosti, saj vsebujejo amoniak, ki lahko poškoduje nikljane dele, lak na kopitu in bronuro ...«, saj sem pri prebiranju navodil nekaterih takrat omenjenih ameriških proizvajalcev opazil tudi to opozorilo. Hkrati moram še opozoriti, da je namakanje notranjosti cevi z RobloSoloMIL kljub agresivnosti čistila popolnoma dovoljeno, če pozorno upoštevamo navodila proizvajalca ter cev pravilno začepimo. Ta metoda je primerna za res pobakrene cevi in terja več pozornosti kot običajno 15-minutno izpostavljanje cevi Robli.

Ker torej ni čistila, namenjenega prav odstranjevanju ostankov niklja iz cevi, sem pisal podjetjem RWS, Brenneke in Klever. RWS in Brenneke ter sem vprašal, ali ponikljane krogle puščajo manj ostankov plaščka v cevi. Če da, koliko manj ostankov in če so prisotni ostanki niklja – kako naj jih odstranimo iz cevi. Podjetju Klever pa sem pisal, če lahko pojasnijo delovanje RoblaSoloMIL na nikljane krogle glede na njihovo trditev, da ne napada niklja, ponikljanih delov in glede na dejstva, razvidna iz fotografij.

Dr. Armin S. Dobat iz podjetja RWS:

»Nikelj se odstranjuje iz cevi z močjo drgnjenja. Uporabiti moramo gladko ščetko in zelo hitro ga lahko odstranimo iz cevi. Glavna prednost niklja je, da ponikljane krogle zmanjšujejo količino ostankov plaščka v cevi. Tako v cevi ne bomo našli toliko ostankov, kot pri uporabi krogel iz tombaka. In še eno zelo pomembno dejstvo je, da lahko s tombakom zamazane cevi 'očistimo' tako, da skozi cev izstrelimo nekaj ponikljanih krogel. Tako mi čistimo naše testne cevi po daljšem streljanju. Nenazadnje je tombak zelo nežen material, četudi ga ne izpostavimo kemičnim sredstvom.«

Naknadno so potrdili še, da baker iz cevi odstranimo le s pomočjo ponikljane krogle, zaradi lastnosti niklja (gladkost, trdota) in nikakor ne s kroglo, katere plašček je iz bakra/tombaka, ker to preprosto ne deluje. Ščetka naj bo bakrena/medeninasta – ne sintetična in ne jeklena!

Ralph Wilhelm iz podjetja Brenneke:

»Četudi krogelam rečemo »ponikljane«, pa nanos niklja ni čisti nikelj. Je mešanica niklja in bakra in ravno zato so Robla

in ostala sredstva za odstranjevanja bakra tako uspešna pri odstranjevanju ostankov. Dobro čistilo, dobra ščetka (ki jo moramo zamenjati vsake toliko časa) in moč mišic so najboljše sestavine, ki jih priporočamo pri čiščenju cevi. Deluje dobro pri naših testnih orožjih; in predstavljate si lahko število strel, ki jih opravimo ...»

Dr. Christian Zettler iz podjetja Klever-Balistol:

»... ker v našem podjetju nimamo strelišča, smo v našem laboratoriju testirali raztapljanje čistega niklja z Roblo. Morda je učinek drugačen, če Roblo izpostavimo ponikljanim krogam. Zato bomo pridobili krogle, ki ste jih našli in bomo ponovili poskus. Veseli bomo, če nam posredujete tudi fotografije vašega poskusa. Kemično delovanje (Roble) na baker je v tem, da ga raztaplja. Preveriti moramo kako deluje na nikelj, ker do zdaj nismo še pomislili, da lahko učinkuje tudi nanj ...«

In nato, čez dva tedna:

»Testirali smo krogle in ugotovili, da ste imeli popolnoma prav. Robla SoloMIL deluje in raztaplja ponikljan plašček krogle. Navodila za uporabo bomo popravili.«

Da bi potrdil ali ovrgel vse navedene trditve, sem opravil preskus, sestavljen iz dveh delov.

1. Najprej sem nekaj ponikljanih krogel izpostavil različnim čistilom, in sicer najprej za 15, 30, 60 minut, nato za več ur in prek noči. V tem času sem opazoval spremembe na površini krogel.

2. Iz dveh pušk (nove 7 x 64 in starejše 7 x 65 R) sem izstrelil po 20 ponovno polnjenih nabojev s ponikljano 10,5-g kroglo ID Classic (TIG). (fotografija 4)

S številom strel sem želel poustvariti strele, ki bi jih v enem letu izstrelil povprečni lovec, namenoma pa sem uporabil puški z različnim stanjem cevi. Z »namakanjem« v čistila sem poskušal ugotoviti, kako določena čistila vplivajo (ali ne) na krogle. Seveda tega ni mogoče popolnoma primerjati z dejansko izstrelitvijo ponikljanih krogel in nato odstranjevanjem ostankov iz cevi. Je pa poskus nakazal smeri, ki sem jih nato preskusil pri čiščenju.

Pri poskusu sem si želel predvsem odgovoriti na naslednja vprašanja:

1. ali ponikljane krogle puščajo manj ostankov plaščka in če – koliko manj⁵

2. odstranjevanje ostankov niklja, načini, potrebna čistila in potreben čas oz.:

- uporabnost bakrene/medeninaste ščetke
- uporabnost čistil z amoniakom (RoblaSolo in druga)

– uporabnost drugih čistil za odstranjevanje niklja iz cevi

3. ali ponikljane krogle odstranijo tombak iz cevi in učinkovitost te metode pri povprečni letni uporabi (ne več kot 20 nabojev na leto).

Potek preskusa

Iz puške, kal. 7 x 64, sem izstrelil dvajset ponikljanih krogel, iz 7 x 65 R pa sem izstrelil 9 različnih krogel⁶, s katerimi sem uspešno umazal cev z bakrom in tombakom. Sledil je takojšen pregled z »boreskopom« za prvi vtis. Skozi obe cevi sem nato potisnil nekaj rahlo naoljenih krpic, s čimer sem odstranil ostanke izgorelega smodnika, ki so prekrivali druge ostanke. Zanimala me je predvsem količina ostankov krogel. Vsakič sem uporabil le nevtrarno olje brez učinka čiščenja. V cevi, kal. 7 x 65 R, sem ugotovil želeno pobakrenost, zato sem isti dan iz omenjene cevi izstrelil še pet ponikljanih krogel. Spet sem pregledal to cev, predtem in potem, ko sem skozi potisnil nekaj naoljenih krpic. Obe cevi sta bili postopoma in popolnoma očiščeni. Pri tem sem ves čas pozorno opazoval ostanke na krpicah in stanje ostankov v cevi.

Puški sta zamenjali vlogi. Iz popolnoma čiste puške, kal. 7 x 65 R, sem izstrelil petnajst ponikljanih krogel, iz cevi, kal. 7 x 64, pa sem izstrelil deset bakrenih krogel Barnes TSX in X-FB, s čimer sem zamazal cev z bakrom (pregled doma, preden sem naoljil krpice). Nato sem iz kal. 7 x 64 izstrelil še dve ponikljani krogli ter nato doma preveril, ali sem odstranil kaj bakra iz cevi.

⁶ 2 x Kegelspitz, 1 x Interbond, 1 x Barnes XLC, 3 x Barnes TSX in 2 x Barnes X-FB

Povzetek ugotovitev

❖ **Sklep št. 1:** ponikljane krogle puščajo v cevi manj ostankov kot običajne krogle. Čas za čiščenje in količina potrebnih čistil je lahko tudi pol manjša.

Glede na podroben pregled notranjosti obeh cevi sem ocenil, da ponikljane krogle v cevi pustijo veliko manj ostankov krogel (petino do največ tretjino običajnih ostankov). Na krpicah je bilo manj umazanije, čiščenje pa je trajalo le polovico običajnega časa. Razlog, da je čiščenje trajalo polovico manj časa (in ne le petino ali tretjino), je količina ostankov smodnika, ki je ostaja skoraj enaka ne glede na material krogel. Praviloma je najtežje odstraniti ostanke krogel, najlažje pa ostanke smodnika ...

❖ **Sklep št. 2:** Ostanke ponikljanih krogel odstranimo z običajnim namenskim čistilom za cev, pri čemer imajo prednost čistila, ki dobro odstranjujejo baker, saj je očitno snov, s katero niklja jo te krogle, res zmes niklja in bakra.

Po izstrelitvi ponikljanih krogel sem v cevi dejansko opazil rahlo rdečkasto sled, ki je ne morem pripisati niklju (fotografija 5). Pri čiščenju in namaka-

⁵ V primerjavi s krogami iz tombaka/bakra.

nju krogel v čistila pa sem opazil za raztopljen baker značilno modro barvo na krpicah, čeprav so bile iz popolnoma čiste cevi izstreljene le ponikljane krogle. Naj ponovim: po uporabi takih krogel je čiščenje lažje, saj je ostankov manj. Glede na ugotovitve (da RoblaSoloMIL ne napade čistega niklja, nagrize pa material ponikljanih krogel) lahko le domnevam, da čistila razjede baker v zmesi, s tem pa razrahljajo tudi nikelj. Iz odgovora, ki sem ga prejel, je tudi razvidno, da je nanos na kroglo zelo tenak in krogle ne prekriva popolnoma. Tako si razlagam tudi dejstvo, da so čistila učinkovala na zunanost ponikljanih krogel, popolnoma nič pa na različne ponikljane tulce, čeprav so bili nekateri RobliSoloMIL v zaprti škatlici izpostavljeni več dni.

Ugotovitve pri čiščenju se popolnoma ujemajo z ugotovitvami pri namakanju krogel v čistila.

Uporabil sem univerzalni čistili Brunox in Balistol, namenski čistili za cev Hoppe's 9 in čistilno peno Milfoam Forrest ter čistili za odstranjevanje bakra z amoniakom Robla SoloMIL in Tetra Cooper remover. Kot rečeno, sem v različnih časovnih razmakih opazoval krogle, namočene v ta čistila (v plastičnih škatlicah). Naslednji dan sem ločen poskus ponovil s čistilom Balistol in Tetra cooper removerjem. Na dnu škatlic je bila bela krpica, na kateri sem brez težav opazil vsako raztapljanje (*fotografija 6*). Že po pol ure je začela delovati pena, kmalu zatem pa še RoblaSoloMil, a rahlo šibkeje. Opazil sem značilno modro barvo (*fotografija 7*). Medtem ko sta navedeni čistila že delovali, pa ni bilo opaziti nobenih vidnih sprememb pri drugih. Po nekaj urah istega dne je bilo stanje enako, zato sem se vrnil naslednji dan (v tem času so bile škatlice zaprte). Tedaj je največ učinka pokazala RoblaSoloMIL, takoj za njo je bila pena Milfoam Forrest. Na kroglah, izpostavljenih tema čistiloma, so bile opazne spremembe na plaščku (*fotografija 8*), na krpicah pod njima pa temno modra barva. Čistilo Hoppe's 9 je deloma najedlo le svinčen vrh krogel⁷, univerzalni čistili pa nista učinkovali.

Vprašal sem se, ali lahko le z univerzalnim oljem in z njim naoljeno bakreno/medeninasto ščetko očistimo cev, v kateri so ostanki niklja. Iz čiste cevi so bile izstreljene le ponikljane krogle, sledilo je čiščenje le z univerzalnim oljem in v to olje namočeno bakreno ščetko.

Po tem sem v cev nanese enkrat čistilno peno, drugič pa RobloSoloMil. Vsakič sta iz cevi odstranila še nekaj

ostankov. A rezultat je povsem enak, kot če streljamo krogle iz bakra/tombaka, čistimo le z univerzalnim oljem ter po vsem tem uporabimo še učinkovitejšo namensko čistilo za cev. Namensko čistilo ima namreč v primerjavi z univerzalnim le eno nalogo – čiščenje (in ne podmazovanje, zaščita pred rjo, čiš-

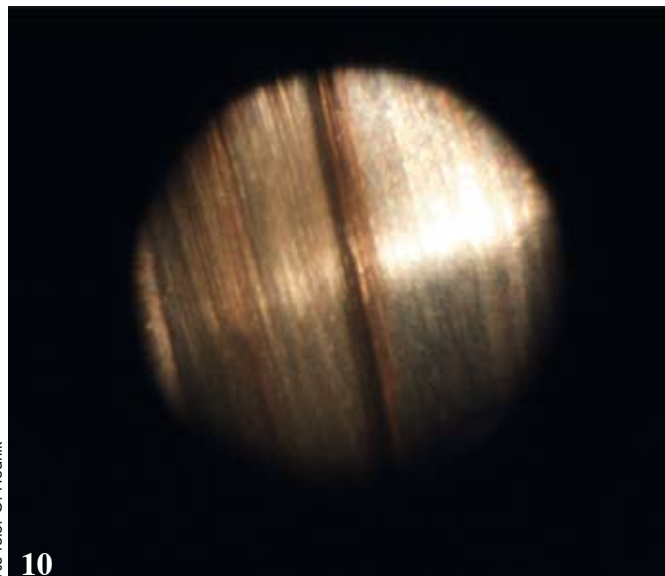
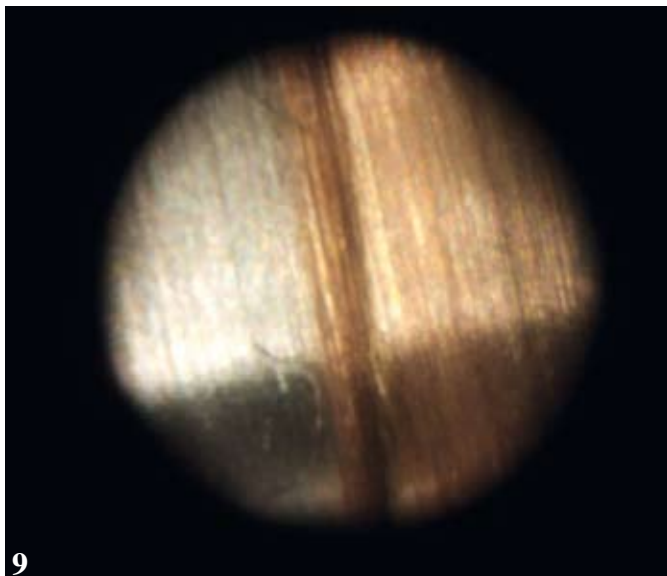
čenje in nega usnja ... hkrati). Če želimo biti uspešni pri čiščenju cevi, je zelo dobro, da poznamo razlike v delovanju različnih vrst čistil, kar sem že opisal⁸.

Čiščenje: Za osnovno čiščenje po uporabi ponikljanih krogel ne potrebujete posebnega postopka, niti posebnega čistila. Zadostujeta tudi običajno univerzalno čistilo in medeninasta ščetka. Za res učinkovito čiščenje je še boljše (kot pri uporabi krogel iz bakra/tombaka) uporabiti dobro namensko čistilo – tudi v kombinaciji z medeninasto ščetko. Taka ščetka je (kljub strahovom nekaterih lovcev) neškodljiva, učinkovita in nadomesti ure namakanja cevi v razna čistila.

❖ **Sklep št. 3:** Ponikljane krogle deloma odstranijo tudi baker/tombak v cevi.

Pregled z »borescopom« je namreč pokazal, da so ponikljane krogle odstranile večji del bakra, so pa pustile v cevi del sebe. Ne pozabimo: ne glede na material, iz katerega je izdelana krogla, bo ta v cevi **vedno** pustila del sebe. A kljub temu sem za čiščenje cevi, zamazane z bakrom, po izstrelitvi ponikljanih krogel potreboval pol manj časa in čistil, kot sem pričakoval. Tudi ostanki na krpicah so nakazovali veliko manj ostankov bakra. Primerjajmo z bakrom zamazano cev, kal. 7 x 64, pred izstrelitvijo in po njej le dveh ponikljanih krogel, kjer je dobro vidna odstranitev vsaj 90 % ostankov bakra (*fotografiji 9, 10*). Podobno učinkovita je bila metoda v že rahlo razjedeni cevi, kal. 7 x 65 R. **Priporočilo:** čeprav sem dokazal delno uspešnost te metode, je za lovca njena uporaba omejena. Ne veste namreč, koliko strelav je potrebno za uspešnost, saj brez »borescopa« ne morete spoz-

⁸ Lovce, 6/2010.

Vse foto: G. Hodnik

nati stanja cevi, samo cev pa je še vedno treba očistiti. Za res umazano cev raje uporabite naoljeno medeninasto ščetko in čistilo za cev (namensko za cev, z amoniakom ali brusno-abrazivno). Naj ponovim: deluje le s ponikljano kroglo!

Obe podjetji, ki izdelujeta ponikljane krogle, sta ravno v času priprave članka⁹ prenovili svoje spletne strani, kjer najdete več informacij o zvrsteh (tipih) krogel, hitrostih ... Sledijo še drugi zanimivi odgovori, ki sem jih prejel od obeh izdelovalcev ponikljanih krogel.

Slutiti je, da je Nemčija vodilna pri uporabi jeklenih plaščkov za svoje krogle. Sta mogoče razlog boljša dostopnost in nižja cena jekla v primerjavi z bakrom?

RWS: »Glede vodilne vloge imate prav, imamo tradicionalno znanje, tudi pri izdelavi jeklenih tulcev. Dostopnost pa ni razlog, plaščke izdelujemo že več kot 100 let v vsaki obliki in za vsak namen. Preprosto – imamo več izkušenj. Res obstaja razlika v ceni materiala, toda to za RWS ni nikoli razlog. Ne prestando iščemo učinkovitost in pri tem ne varčujemo. Pri določenih zvrsteh krogel in pri določenih kalibrih je jeklen plašček učinkovitejši na divjad. To je eden najpomembnejših razlogov, nikoli več cena.«

Brenneke: »Morda je bil v preteklosti to res razlog, toda danes je vsak material enostavno dostopen. Potrebno pa je veliko resnega inženiringa za izdelavo dobrega jeklenega plaščka. Izdelava takih plaščkov je nekoliko bolj zapletena kot izdelava bakrenih, toda v primerjavi z bakrenimi plaščki imajo jekleni več prednosti pri učinku na cilj,¹⁰ ki po

⁹ Avgust 2010.

¹⁰ V odgovoru uporabljajo izraz »terminalna balistika«.

našem mnenju odtehtajo zahtevnejši inženiring. Kolikor vemo, je ponikljana jeklena krogla dražja od bakrene, tako da cena tu ni razlog.«

Zaradi nikljanja so krogle bolj gladke, hitrejšje, potrebno je manj čiščenja ... Ali je še kateri drugi razlog za nikljanje krogel, npr., ali nikelj ščiti jeklen plašček pred zunanji elementi?

RWS: »Ne, ker nikelj krogle ne prekriva popolnoma, vse ostalo kar navaja-te je res ...« **Brenneke:** »Kot že povedano, verjamemo, da so krogle z jeklenim plaščkom »superiorne« v učinku na cilj v primerjavi z bakrenimi krogli ali v primerjavi s krogli iz tombaka. Vrsta prevleke na krogli pri tem ne igra velike vloge. Obstajajo različne prevleke, nekateri tekmeci so jeklene plaščke svojih krogel prevlekli s tombakom (CuZn).«

So bile prve TIG-, TUG-krogle ponikljane?

Brenneke: »Kot mogoče veste, smo med 2. svetovno vojno izgubili skoraj vse zgodovinske podatke, toda kolikor nam je znano, sta bili krogli TIG in TUG nikljani od samega začetka.«

Opazil sem, da ima – v primerjavi z ID in UNI Classic – krogla EVOLUTION plašček iz tombaka, ki je nato ponikljan?

RWS: »To je res, ko kombiniramo tombak s prednostmi nikljanja, prav tako dobimo odlične rezultate. Naš EVO je ena naših najbolj natančnih krogel na trgu!«

Sklepne misli

Po enomesečnem preskusu – več kot 60 izstreljenih nabojih, nešteti urah

čiščenja z različnimi čistili in opazovanja cevi z »borescopom« in zahtevnega fotografiranja – še vedno menim, da je bil moj poskus omejen in prekratek. A kljub temu lahko z gotovostjo trdim, da so prednosti ponikljanih krogel v dokazano **manj ostankih krogel** v cevi in dokazano **manj čiščenja**, za katerega ne potrebujemo posebnih čistil ali metod. Zaradi gladke in trše povrhnjice plaščka **deloma odstranijo stare ostanke bakra** v cevi. Ker so te krogle bolj gladke, imajo ob enakih tlakih v cevi večjo hitrost. V praksi pa je tako, da imajo tovarniški RWS-naboji enakega kalibra in enake teže krogle¹¹ namenoma enako končno hitrost na ustju cevi z razliko, da ponikljane krogle to hitrost dosežejo z manj »napora« oz. ob rahlo nižjih tlakih.

Kot edino »slabost« ponikljanih krogel lahko navedem le njihovo višjo ceno, ki je v primerjavi z drugimi tipi krogel RWS v povprečju za 12 % višja. To je cena nabojev, ki so mi jih za fotografiranje prijazno posodili pri podjetju **Bock, d. o. o., iz Kranja**. Vendar varčevanje pri izbiri lovske krogel nikoli ni na mestu. Vse navedene ponikljane krogle, sploh novejša Evolution, rahlo višjo ceno odtehtajo najprej z manjšo količino ostankov v cevi in nato še z učinkovitostjo. Krogle TIG to dokazujejo že 93 let!

Gregor Hodnik

Viri:

<http://www.rws-munition.de>
<http://www.brenneke-munition.de>
<http://www.ballistol.de/english>
<http://www.los.si>
<http://www.cartridgecollectors.org/bibliography.htm>
<http://cartridgecollectors.org/headstampcodes.htm>

¹¹ Primerjajte hitrost na ustju cevi v kal. 7 x 64 10,5 g težke krogle, tipov KS, DK, ID = 880m/s.

Ogrožajoče stanje

(O težavah madžarskih lovcev iz Baranje s šakalom)

Na jugu države, zlasti v županiji Baranja¹, se razmere s šakalom vse bolj zaostrujejo ... Lovski tovariši – ki ga že lep čas nisem slišal ne videl –, me je obvestil o obžalovanja vrednem dejstvu, da se je na tamkajšnjem območju precej zmanjšal stalež srnjadi, in sicer po vsej verjetnosti zaradi »trstičjega volka«, šakala. Plenilec ne prizanaša srnjadi in niti mladi jelenjadi. Posledice je mogoče že zdaj čutiti na podravskem območju ... Lovci so spet v povsem nemočnem položaju, saj je zlati šakal, kdo ve na podlagi kakšnega premisleka, zavarovan z lovničnimi dobami, povrh vsega pa ravno v tistem času, ko staležu divjadi lahko povzroča največ škode. Lov nanj je mogoč le od 15. junija do 28. februarja, vendar zna presneto dobro paziti na svojo kožo, tako da ga ni lahko dobiti pred puškino cev. Na Madžarskem številčnosti šakala očitno ni mogoče uravnnavati zgolj s puško, nujno bi bilo treba »uvesti« tudi druge načine, toda o tem naravovarstveniki nočejo niti slišati.

Magyar Vadászlap, 7/2009

Prijatelj mi je pripovedoval – govorila sva o območju z veliko divjadjo –, da je tudi pri njih položaj zaskrbljujoč, da lahko čezmerno razmnoževanje zlatega šakala (*Canis aureus*) na območjih s srednje veliko oziroma malo divjadjo privede celo do stanja, ki je blizu propada. Vendar kaže, da je njegovo razširjanje neustavljivo, prihajajo namreč že vesti o njegovem pojavljanju v severnih županijah. Če so pred nekaj leti kje na območju države ulovili kakšnega zlatega šakala, je takšna vest imela še veljavo novice, dandanes pa nihče več ne dvigne glave, ko sliši zanjo. Mogoče je reči, da se pojavlja naravnost povesod, postal je splošen in »osvaja« vse večja območja.

Podatki za Baranjo že leta nazaj kažejo na večanje odstrela zlatega šakala, kljub temu pa je »trstičjega volka« vse več in več, in sorazmerno s tem se veča škoda, ki jo povzroča.

Okoliški lovci so na omejenem območju ob večerih lahko poslušajoče priče gozdne koncerta, v katerem so šakali s svojim na gosto ponavljajočim tuljenjem, ki ponuja posebno doživetje. Kako zavidanja vreden položaj je to, bi morda vedeli povedati tisti, ki desetletja lovijo v okolici in občutijo vpliv »invazije šakalov«: ne vidijo toliko srnjadi, kolikor so je videli v časih pred pojavom »nepovabljenih gostov«.

Tam, kjer stalno pustošijo šakali, bo v nekaj letih treba korenito zmanjšati načrte odstrela srnjadi, po mnenju strokovnjakov pa tudi jelenjadi. Pri obeh vrstah je namreč treba zaradi odbiranja iz prirastka s strani »šakalje carine« upoštevati znatno zmanjšanje številčnosti.

József Mozsai, športni lovec iz Šejina², ki ima za seboj več desetletij lovskih izkušenj, je dejal, da še ni doživel takšnega povzročanja škode med divjadjo na območju južne Baranje. Vir te-

žav je zlati šakal. Stanje je preprosto katastrofalno. Na nočnih obhodih, na katerih me večinoma spremlja tudi žena, vidiva vse manj divjadi. Šakalje zavijanje pa je postalo stalnica; od tukaj in od tam ga je neprestano slišati, če človek le utegne sukati glavo. Razmah številčnosti šakalov je najbolj opaziti pri številčnosti srnjadi; pomemben delež mladičev postane žrtev teh plenilcev. Tako ne more iti naprej! Prvi primerki so se pojavili v času jugoslovanske vojne, nakar so se v gostem trstičju, kjer so našli ustrezne razmere za življenje, začeli naglo širiti. »*Bojim se za stalež divjadi Ormánsága³, in bojim se, da naši vnuki že ne bodo imeli možnosti loviti na srnjake,*« pripoveduje, nakar brezupno zamahne z roko.

Pot iz Šejina me je vodila naravnost v Körösyönpusztó, kjer sem prav tako poizvedoval o stanju šakalov.

Leta 1993 so tam odstrelili prvega, je dejal **Jenő Jung**, staršina lovske družine Sellyei

Szarvas Vadásztársaság (lovska družina Šejinski jelen, op. prev.), in dodal, da so se tiste čase še veselili ponovne naselitve vrste, saj so se tako obogatili lovne možnosti.

Pred 10 do 15 leti je v lovskem okolišu Šejin-Vajsló⁴, ki je v državnem upravljanju, na 25 tisočih hektarjih živelo še blizu tisoč glav srnjadi.

Doslej se je položaj temeljito spremenil. V začetku sploh ni bilo čutiti povzročanja škode od zlatega šakala, je povzel besedo **Béla Perjás**, gozdarski območni vodja, poklicni lovec. V zadnjih nekaj letih se je številčnost srnjadi občutno zmanjšala. Vzrokov ni bilo treba dolgo iskati, kajti ker poginulih ali na bolezen sumljivih osebkov nismo našli, divji lov pa – hvala bogu – ni značilen za okolico, se je sum enoglasno prevesil na zlatega šakala. Medtem ko smo prej ocenili število srnjakov tudi na več kot dvesto, zdaj presojamo stalež zgolj na 70 do 80, pri

srnah pa je stanje še bolj dramatično. »V mojem okraju so gostje ustrelili letno 20 do 22 srnjakov, vendar lani že samo dva. Menim, da temu ni kaj dodati. Danes že več nepoklicno narejenih videoposnetkov služi kot dokaz, da družine klateških trstičjih volkov plenijo strnjad,« je strokovnjak sklenil svojo kratko oceno.

V Šejinu na leto odstrelijo kakih 30 šakalov. Njihova številčnost je po nekaterih predvidevanjih že prestopila mejo tisoč osebkov. To je zgolj ocena, saj je šakala zaradi njegovega skritega načina življenja mogoče le redkokdaj videti. Iz števila in pogostosti nočnega zavijanja, ko se jih hkrati oglašajo več z različnih točk, pa je mogoče sklepati, da se »bum« večanja njihove številčnosti nadaljuje.

Pri lovski družini so letos prosili – in prvič dobili – dovoljenje za izreden odstrel zunaj lovne dobe. Res le zaradi zbiranja vzorcev, ki služijo za raznovrstne preiskave s področja zdravja zveri. Prve preiskave prisotnosti zajedavcev so bile negativne, tako da se ne moremo zanašati niti na učinke naravnega izbora znotraj te vrste.

»Na lovnem ceniku imamo zlatega šakala, imeli smo tudi nekaj gostov, ki so prispeli z izrecno namero, da bi odstrelili šakala, toda uspešnost tega lova je – blago rečeno – nadvse negotova. Mnogo vsega smo poskušali: pred leti smo uredili mrhovišče, z različnim privabljalnim oglašanjem smo ga skušali zvabiti pred prežo, vendar je uspeh večinoma izostal. Zahvaljujoč izjemni sreči je enkrat ali dvakrat sicer nasedel na kozličje oglašanje, toda večinoma je bilo vabljenje nekoristno. Tudi ni res, čeprav je to splošno mnenje, da je šakala mogoče dobro goniti; ravno na pogon in na krožnem lovu jih največ uide lovčema,« je besedo povzel Jenő Jung.

Podatkov o okolišu, v katerem se najraje gibljejo šakali, ter o velikosti njegovega območja, ni veliko na voljo, da bi iz njih lahko sklepali na

dolgoročne posledice. Toda glede na izkušnje se šakalje družine med seboj ne srečujejo preveč, čeprav se po vsej verjetnosti nenehno povečuje gostota njihove številčnosti.

Po mnenju raziskovalcev lahko na 600- do 800-hektarskem območju živi tudi več šakaljih družin, če je le dovolj kritja, malo motečih dejavnikov in zagotovljen mir. Povprečna velikost šakalje družine pomeni 5 do 6 osebkov, čeprav jih je bilo občasno videti tudi že več.

Glede na to, da se šakal pojavlja kot tekmelec lisici, se kaže nadaljnja težava; namreč, da se rdečerepke vse bolj pomikajo v bližino naseljenih območij. Šakali si območje očitno povsem podredijo, kar dokazuje tudi pomembno zmanjšanje odstrela lisic.

Tudi na območju lovišča Drávasztára és Környéke Földtulajdonosi Közöség (skupnost lastnikov zemljišč Starina⁵ in okolice, op. prev.) razmere s šakalom niso veliko boljše. Predstavnik 3.500-hektarskega, za lov na veliko divjad značilnega okoliša, **Tibor Halász**, ki je tudi sam vnet lovec, se stalno jezi zaradi šakalov. Nekoliko togotno je povedal: »Enostavno ni res, kaj se tu dogaja ... Predlani smo jih odstrelili le šest, predhodno leto pa že petnajst. Trenutno smo na tem, da sprejememo, da lahko pri nas le tisti lovec ustreli srnjaka, ki odda šakala. Naravnost neverjetno je, toda za trideset odstotkov se je zmanjšal stalež naše srnjadi. Tega ne moremo gledati križem rok...«

Po krajšem čakanju je prišel tudi **Péter Dudás**, poklicni lovec, ki se je po telefonu že seznanil z namenom mojega prihoda. Tako je brez vprašanja začel razlagati, kako vse bolj brezobzirni postajajo šakali. »Poleg nasipa sem jih videl posedati že pri belem dnevu. Jelenjad nedvomno motijo, septembra, ko se oglašajo šakali, srnjaki umolknejo. Poleti je šakal bolj dejaven, več se giblje, takrat najbolj pogosto lahko naletimo nanj. V času parjenja ob koncu ja-

nuarja, na začetku februarja, ga vidim pogosteje. Ko pade mrak, se včasih znajde v vidnem polju mojega daljnogleda. Do danes smo prispeli do točke, da se ponoči oglašajo nenehno prek celega leta, in zgodi se, da naenkrat zavija 30–40 šakalov. Nekaj je treba storiti, toda kaj? Omejitve njegove lovne dobe že davno nič več ne opravičuje, vendar samo po sebi zdaj že ne bi več veliko pomagalo, če bi ga lovili vse leto. »Invazije« ni mogoče zaustaviti zgolj z zmanjševanjem z orožjem. Šakal ni žival odprtin, lov s psi ne pride v poštev, nastavljen pasti so v nekaj dneh ukradene, tega raje niti ne poskušamo. Drugih načinov, ki so videti obetavni – kot na primer zastrupljanje – pa naravovarstveniki ne dovolijo.«

»Mnogi pravijo, da smo precenjevali številčnost srnjadi, vendar to ni res. Pomemben del prihodkov nam daje lov na jelene, vendar bi tudi s srnjadjo želeli pametno gospodariti, saj bi denar iz tega vira prav tako našel svoje mesto. Vseeno, zaman ščitimo, varujemo, pazimo, skušamo izboljševati življenjski prostor – nemočni smo pred šakalom,« je končal pogovor Tibor Halász, nakar smo se usedli v avtomobile,

da bi se tudi osebno na kraju samem prepričali o vsem, o čemer smo se pogovarjali.

Do polnoči smo sedeli na visoki preži. Šakalovega zavijanja sicer nismo slišali, res pa tudi srnjadi nismo videli ...

Po članku **Pétra Wallendumsa**; MAGYAR VADÁSZLAP (julij, 2009)

prevedla **Judita Trajber**.

Opombe. prev. (vir Wikipedija):

¹ Županija Baranja (madžarsko Baranya megye, hrvaško Baranjska županija) je županija na jugu Madžarske, ki z mejno reko Dravo meji na Hrvaško. Upravno središče županije je Pécs. Županija pokriva večji del pokrajine Baranje, ki je razdeljena med Madžarsko in Hrvaško.

² Šejin (madž. Sellye, hrv. Šeljin, Šejin), mesto in istoimenska podpokrajina v županiji Baranja.

³ Ormánság je ozemeljsko območje v županiji Baranja, v porečju Drave, del dravske nižine, z bujnimi gozdovi, griči in močvirji. Prebivalstvo se je skozi stoletja ukvarjalo z ribolovom, lovom in nabiralništvom, kot svojimi glavnimi dejavnostmi poleg živinoreje in poljedelstva.

⁴ Vajslovo (madž. Vajszló) – občina v županiji Baranja, v podpokrajini Šejin

⁵ Starin (madž. Drávasztára), občina v županiji Baranja, v podpokrajini Šejin, blizu reke Drave

Hitro širjenje zlatega šakala na Madžarskem

V Evropi je šakal stalna žival na Balkanskem polotoku, od koder se še posebno v zadnjih dveh desetletjih nezadržno razširja na zahod in proti severozahodu. Živi tudi na vzhodnih sredozemskih otokih, v robnem območju severne Afrike, na Arabskem polotoku, v srednji in vzhodni Aziji, vse do Aralskega jezera in v Indiji. Na obširnem arealu (zlatega) šakala (*Canis aureus*) razlikujemo devetnajst podvrst.

Zanj primeren habitat so gozdnata, grmičevna območja in predvsem močvirno-trstični predeli ob velikih rekah, ki mu nudijo najboljše kritje in zavetje. Samice spolno dozori že pri devetih mesecih, samci pa z dvema letoma starosti. Zveza samca in samice je stalna za ves čas njunega življenja. Pri samici traja spolni žar (estrus) en teden v letu. Paritveno obdobje je v srednji Evropi januarja in v začetku februarja. Brejost traja 60 do 62 dni. Samica skoti

mladiče v rovu, navadno konec aprila ali v začetku maja. Rov izkoplje samec, največkrat pa le preuredi staro jazbino ali lisičino. Rov je dolg 1,5 do 3 m, odvisno od značilnosti tal. V leglu je navadno 4 do 6 sprva (do 10 dni) slepih mladičev, ki pri materi sesajo dva meseca, nato pa se pokažejo tudi zunaj rova in se začno hraniti s trdo hrano. Pri vzgoji in hranjenju sodelujeta samec in samica ob izdatni podpori lanskimi mladičev (družinska skupnost). Vsi skupaj oblikujejo družinsko krdelo, ki se obnaša izrazito teritorialno in odganja tuje šakalje skupine. Naravnih sovražnikov, razen človeka, šakali skorajda nimajo (če ne živi na istem območju tudi volk). Mogoči plenilci so poleg volka tudi planinski orel in velika uharica (nevarni predvsem mladičem). V naravi dosežejo nekateri 6 let starosti, v ujetništvu pa primer- no več. Šakalu stalno zobovje doraste s šestimi meseci, ko doseže tudi normalno telesno razvitost za vrsto in spol.

V naravi je spolno razmerje navadno 1:1. Pri razširjanju na nova območja imajo pomembno vlogo predvsem dorasli moški mladiči. V starostni sestavi šakalje popula-

cije po vsej verjetnosti prevladujejo mladiči in spolno še nezrele živali.

Velikost teritorija ene družine je v prehransko optimalnih razmerah okrog 3 do 8 km². Teritorij je razdeljen na 2 do 3 dele, ki jih nekajkrat na teden obhodijo in redno označujejo z urinom. Plen (hrano) predstavljajo v naravi živeče manjše živalske vrste, kot so mali glodavci, mala divjad in mladiči srnjadi do meseca starosti. Zaradi opaznega posega šakalov med malo divjad in srnjad je treba njegovo številčnost nadzorovati, predvsem zmanjševati, da se njegova populacija številčno preveč ne namnoži.

Večanje odstrela zlatega šakala na Madžarskem:

Živijo pretežno v južnem delu osrednjega območja.

Lovsko leto	Odstrel
1994	0
1995	6
1996	10
1997	11
1998	22
1999	38
2000	59
2001	70
2002	80
2003	85

Vir: A. Beer (ustno, po zbranih podatkih); 2010

S čim se hranita šakal in lisica na JZ Madžarske

V zadnjem desetletju 20. stoletja se je zelo povečalo število plenilskih sesalcev v okviru madžarskega živalstva. Neavtohtone vrste, občasno tudi invazivne (zavojevalske), kot sta rakunasti pes (*Nyctereutes procyonoides*) in rakun (*Procyon lotor*), ali pa tiste, ki so prej v posameznih območjih že veljale za izumrle, so se v zadnjih letih ponovno pojavile in razmnožile. Tak je ris (*Lynx lynx*) (Heltai s sod. 2000a, 2000b).

Po občasnih pojavih, po vsej verjetnosti izvirajoč z Balkana (Demeter in Spassov, 1993), se je zlati šakal v zadnjem desetletju prejšnjega in v prvih letih zdajšnjega stoletja ustalil v južnem delu Madžarske. Vrsto so prvič odkrili v letih 1991–92 in odtlej je na tamkajšnjem območju neprekinjeno prisoten. Zlati šakal tam povečuje svojo številčnost (Heltai s sod., 2000b). Madžari so ga uvrstili na seznam Rdeče knjige (Rakonczay, 1990), niso pa uved-

li še nobenih varstvenih mer zanj. Od leta 1997 do 1999 so šakala lahko lovili vse leto, leta 2000 pa so mu določili lovno dobo, ki traja od 15. junija do 28. februarja. Uradna statistika navaja, da je na leto dovoljeno upleniti do 90 zlatih šakalov (Csanyi, 1999, 2000, 2001).

Šakal (*Canis aureus*) – podobno kot volk in ris na Madžarskem – velja kot domorodna vrsta plenilca, ki je že stoletja sestavni del živalstva Madžarske. Tako stališče še posebno velja za jugozahodni predel (obrobje) države, kjer se ta vrsta vedno številčneje pojavlja in živi. Zdaj je zlati šakal uvrščen tudi na spisek ogroženih vrst sesalcev Madžarske – *Red Data Book of species* (kar je strokovno presodil Rakonczay leta 1990). Madžarska je takoj uvedla spremljanje stanja (monitoring) razširjanja osebkov te vrste ter začela proučevati navade in ekolo- gijo te vrste.

Prehranjevalne navade dveh vrst plenilcev (šakala in lisice) so proučevali glede na najdene iztrebke. Le-te so zbirali pozimi in spomladi od novembra 1996 do aprila 1997 (prvo leto) in od decembra 1997 do aprila 1998 (drugo leto). Vsak mesec, na natančno določeni poti, dolgi približno 6,7 km in 7,2 km, so pobrali iztrebke. Rezultate o zimsko-spomladanskih prehranjevalnih navadah zlatih šakalov in primerjalno lisice sta objavila Lanszki J. in Heltai M., 2002, za dve izbrani območji jugozahodne Madžarske. Glede na rezultate so prevladujoč vir zimsko-spomladanske hrane šakala na robnem delu Madžarske mali sesalci (pretežno mali glodavci), zaznavno pa je bilo tudi uživanje mrhovine parkljarjev.

Tudi druge doslej znane primerjalne raziskave pri zlatih šakalih so pokazale, da je prevladujoč del njihove prehrane uživanje malih sesalcev (Litvinov, 1979). Drugi manj pogosti prehranski deleži vključujejo tudi ptice, drugo živalsko mrhovino, različne

sadeže, žuželke in plazilce (Lawick, 1970; Litvinov, 1979; Ishunin, 1980). Zelo obsežne raziskave prehrane je opravil tudi Gittleman (1989). Nekateri avtorji poročajo o dokaj skromnem uživanju male divjadi, npr. poljskih zajcev, fazanov in vodne perjadi v Aziji (Gidajatov, 1965) in prav tako o plenjenju med domačimi živalmi, npr. ovčami, prašiči in perutnino (Stenin s sod., 1983), celo med govedom (Yom-Tov s sod., 1995). Aktivno lovljenje mladih parkljarjev je bilo zabeleženo in dokazano le v Afriki (Lawick, 1970; Lamprecht, 1978) in Aziji (Demeter in Spassov, 1993). Tudi plenjenje srnjadi in damjakov je bilo opaziti le pozimi v razmerah globokega snega, ko so bile živali obnemogle (Demeter in Spassov, 1993). V stepskih (savanskih) predelih je zlati šakal v glavnem posamičen plenilec, le občasno pleni mlade gazele (v paru) (Lawick, 1970; Lamprecht, 1978). V omenjenih raziskavah (Lanszki J. in Heltai M.), ki so trajale od decembra do aprila 1996/97 in 1979/98, ni bilo opaziti oziroma niso mogli dokazati plenjenja mladih parkljarjev.

Na JZ Madžarskem so plenjenje šakala proučevali z mikroskopskim pregledom perja, kosti, ostankov zobovja in po značilnostih dlake v iztrebkih (Marz, 1972; De- brot s sod., 1982; Teerink, 1991; Brown s sod., 1993) ter s standardnimi metodami za analizo iztrebkov (Jedrzeska in Jedrzeski, 1998). Kateri so šakalji in lisičji iztrebki, so določili glede na najdbe (določitve) značilnosti nadlanke (krovne dlake) (Teerink, 1991, in lastnih mnenj), ki so jo živali zaužile pri negi lastnega kožuha. Če niso bili prepričani, kateri vrsti pripada neki iztrebek, so ga izločili iz raziskave.

Sestavine in količina zaužite hrane ter prehranski niši obeh vrst so se prekrivale in so jih raziskovalci za vsako vrsto posebej preračunavali po posebnem postopku in formuli.

V zimsko-spomladanski

Foto: J. Lanszki

prehrani šakala so prevladovali mali sesalci, in sicer je v prvem proučevanem območju njihov delež obsegal (43,1 % oz. 55,3 vse biomase). Z vidika malih glodavcev sta poljska voluharica (*Microtus arvalis*) in gozdna voluharica (*Clethrionomys glareolus*) najbolj zastopani. Najrazličnejše vrste miši (Muridae) so bile zastopane v podrejenih deležih. Nepomemben delež je imelo tudi plenjenje poljskega zajca (*Lepus europaeus*). Mrhovina divjih parkljarjev je bila preračunana na stvarna količinska razmerja, ki so bila še posebno očitna v zimski in spomladanski prehrani šakala (od 23,5 %, kar je znašalo 41,1 % biomase). Najočitnejše zmerne prehranske sestavine so bile od različnih vrst predstavnikov jelenov (Cervidae): navadna jelenjad (*Cervus elaphus*), jelen lopatar ali damjak (*Dama dama*), srnjad (*Capreolus capreolus*), medtem ko je bil delež divjega prašiča (*Sus scrofa*) v tem delu biomase še najočitnejši. Od predstavnikov kun je bil v prehrani zlatega šakala le v enem primeru odkrit delež tkiva kune belice (*Martes foina*). Niti domače živali niti ribe niso imele pomembnega deleža. Prav tako ni bil omembe vreden delež ptic (Passeriformes), plazilcev (kuščaric – *Lacerta* sp.) in dvoživk. Členonožci (Arthropoda), v glavnem hrošči iz družine krešičev (Carabidae) in bra-

morji – *Grillotalpha gryllotalpha*) so bili večkrat zastopani (15,7 %), v deležu biomase je to bilo vsega skupaj skromnega 0,4 %. V prehrani je rastlinski delež obsegal zaužito koruzo in različne vrste trav, toda delež te zvrsti hrane je bil zanemarljiv.

Glede na primerjave prehrane in trofične niše obeh vrst na Madžarskem, ki se pri obeh vrstah večinoma prekrivata, je mogoče ugotoviti, da populacija šakala, ki živi na območju, kjer živijo tudi lisice, uspešno tekmuje s človeškimi vplivi. Obe vrsti kažeta veliko stopnjo podobnosti glede ekologije prehrane. Z vidika prehrane zlatega šakala ta vrsta pozimi in spomladi zaseda zelo podobno trofično nišo kot lisica na južnih območjih Madžarske. Trofični niši lisice in šakala se prekrivata in je pri lisici določena na 60 do 77 % glede na pogostost petnajstih prehranskih vrst (plena), kar je 52 do 75 % prehranske biomase. V drugem območju pa se je trofična niša lisice prekrivala z nišo šakala 60 %, če upoštevamo pogostnost plenjenih vrst, in kar je zavzemalo 72 % biomase.

B. Leskovic

Vir: Lanszki, J. in Heltai, M.: Feeding habits of golden jackal and red fox in south-western Hungary during winter and spring; Mammalian biology, št. 67 (2002) 129–136, Urban & Fischer Verlag.

Izvršni odbor CIC nacionalne delegacije na Dunaju

Sestanek je bil sklican 10. 11. 2010 na Dunaju, kamor sem odpotoval z lastnim avtomobilom. Pred Hotel Bristol na Dunaju sem prispel malo čez 8. uro, tako da sem bil med tistimi, ki smo pozdravili in sprejemali prihajajoče člane IO CIC.

Sestanek IO CIC se je začel natančno ob določeni uri, kajti predsednik CIC **Bernard Loze** ne dopušča zamud

nik divizije za kulturo, sta vsak posebej predstavila delo divizij CIC, ki ju vodita. Oba se letos poslavljata od dolgotnega predsedovanja.

Eloana Aibichler, predsednica skupine »mnenje mladih« (Young opinion grup), je predstavila precej aktivnosti, s katerimi se v okviru CIC ukvarjajo mladi.

Na vrsto so prišli koordinacijski forumi CIC, in sicer najprej nordijski, ki ga je predstavil predsednik **Torstein Moland**, nato pa še (sredozemski) mediteranski, ki ga je predstavil predsednik **Victor Sherrer**, ki je obenem tudi predsednik francoske na-

Dr. Nicolas Franco, Bernard Loze, gen. direktor CIC, Tamasa Marghescu, Linda Komaroni

in tudi ne praznega govoričenja. Zato uživa temu primeru spoštovanje članov IO.

Dnevni red je zajemal kar 15 točk. Pri 1. točki je Loze opisal opravljeno delo od majske generalne skupščine do konca oktobra. Enako je opisal svoje delo novi generalni direktor **Tamas Marghescu**, ki se je prav tedaj vrnil s sestanka v Nagoji na Japonskem. Dr. Dick Potts, predsednik divizije (komisije) uporabnih znanosti, in grof **Jozsef Karoly**, predsed-

cionalne delegacije CIC. Oba Koordinacijska foruma CIC sta bila ustanovljena na generalni skupščini CIC v Dubrovniku maja 2010. Kot tretji je bil ustanovljen koordinacijski forum CIC za srednjo in vzhodno Evropo, ki mu predsedujem od 10. oktobra 2009. Prej mu je deset let zelo uspešno predsedoval Veljko Varičak, član LZS.

Predstavil sem delo v letu 2010, s poudarkom na 11. sestanku tega foruma v Sofiji. Glavna tema sestanka je bil

Seje IO nacionalne delegacije CIC na Dunaju

rjavi medved (*Ursus arctos*), o čemer sem že poročal. Največji poudarek je bil na opravljenem delu članov slovenske nacionalne delegacije CIC mag. **Janka Mehleta**, **Marka Jonozoviča** (oba ZGS) in tudi **Srečka Žerjava** z LZS. Vsi so se na sestanku tega foruma izkazali kot strokovnjaki v lovski stroki.

Bernard Loze, predsednik CIC, je za razliko od nas okrcal mnoge vodje nacionalnih delegacij CIC veliko večjih držav, češ da imajo malo članov ter da vsi redno ne plačujejo članarin oziroma pri tem zamujajo.

Slovenija je po številu članov LZS (22.000, s 15 člani delegacije CIC) kar visoko v povprečju, od tega so trije državni člani, trije eksperti (izvedenci). Srbija ima 90.000 lovcev (tri člane delegacije CIC, dva eksperta), Madžarska 55.000 članov (dva člana, sedem državnih članov, tri eksperte), Nemčija 1.313 mio članov (92 članov CIC delegacije, 0,0 državnih članov, osem ekspertov). Toliko le za primerjavo.

Naši člani SLO CIC ND so aktivni, kot je razvidno iz raznih poročil, vendar bi si želeli večjo angažiranost pri raznih aktivnostih. Novim članom so vrata še vedno odprta. Možnosti za sodelovanje so doma, pa tudi na nivoju CIC. Vabljeni so državne institucije in tudi individualni člani. Sodelovanje državnih institucij in njihovih strokovnjakov v CIC je priložnost za vključitev strokovnjakov pa

tudi institucij in še posebno države. Slovenski strokovnjaki v CIC uživajo zaslužen ugled in so temu primerno tudi upoštevani.

Finančno poročilo je pripravil **Francois Schwarzenbach**. Predvideli so tudi minimalno financiranje vseh treh forumov. Še vedno bomo morali iskati zunanje sponzorje, ki pa so žal iz dneva v dan redkejši.

Pritiski za spremembe formul CIC za ocenjevanje lovske trofeje so se spet povečali, čeprav je odpor precejšen. Pomemben je namreč tudi način, kako bi povečali dotok sredstev za delovanje Mednarodnega sveta za lovstvo in varstvo divjadi (CIC). Lov in odstrel trofejnih živali bi bila z uvedbo novih formul dosti dražja. Kakšen bo končni rezultat aktivnosti, zaenkrat še ni mogoče oceniti.

Spremembe v Statutu CIC so pred nami, saj je spreminjena tudi organiziranost od generalne skupščine CIC v Dubrovniku; predstavil nam jih je tudi dr. **Rudolf Guertler**.

Eduard Benderskiy, predsednik ruske zveze lovcev in ribičev, pa je predstavil program generalne skupščine CIC v Sankt Petersburgu, v Rusiji, ki bo letos maja in ki je bil v celoti sprejet. Poseben poudarek je bil namenjen zgodovinskimi zanimivostim, ki jih je v okolici Sankt Petersburga več kot preveč.

Toni Vrščaj, inž.,
vodja slovenske nacionalne delegacije CIC

Poročilo o seji IO Združenja lovskih zvez EU (FACE) v Logronu

Gostitelj zadnje seje v letu 2010 je bila **Krajska lovsko zveza Španije**, ki sicer povezuje kar 980.000 lovcev v državi, ki je nekaj več kot 25-krat večja od Slovenije. Seja je bila 19. in 20. novembra v mestu Logrono, ki je 130 km oddaljeno od Bilbao, prestolnice pokrajine Baskije. Naj že v začetku omenim, da je bil eden od razlogov gostitelja pridobivanje in krepitev evropske lovsko-politične podpore klasičnemu lovstvu Španije z vsemi značilnostmi sredozemskih držav, kjer

je velik poudarek na tradicionalnih oblikah lova selivskih ptic. Pri tem se ne le Španija, ampak tudi sosednja Francija (govorimo o lovske organizacijah) soočata ne samo s pritiski vplivne mednarodne organizacije BirdLife, pač pa tudi s spremenjeno naravovarstveno politiko njihovih novih vlad po minulih volitvah. Medtem ko je v Sloveniji zanemarljiv obseg lova na selivske vrste ptic, še zlasti po neutemeljeni prepovedi lova na sloko in globa grivarja, pa selivske ptice pomenijo skoraj edino mož-

Šef služb Zveze evropskih lovskih zvez EU (FACE) Angus Middleton (levo) in predsednik LZ Turčije Attila Ishak Tankut

Lov na višini okrog 1.600 m je ovrgel večinsko predstavo o topli Španiji.

Španski gostitelji so za udeležene člane IO FACE priredili značilen lov z goniči na jelenjad in divje prašiče (monterijo), kjer je bil plen le simboličen.

nost lovskega udejstvovanja več kot polovici evropskih lovcev. Odpori zoper omejitve, ki so povezane z manjšimi možnostmi lova, so razumljivi, ne pa tudi objektivizirani in politično realni. Velike težave ogledu FACE,

ki je tudi uradni sogovornik Evropskega parlamenta, povzroča Malta, ki zahteva povečanje časovnih in količinskih kvot za pomladanski lov na prepelice in grlice med njihovo spomladansko vrnitvijo iz afriških zimovališč. Ute-

meljevanje, da je to še edina možnost lova za malteške lovce, je sicer razumljivo, ne pa tudi sprejemljivo.

Širjenje divjega prašiča v kulturni, še posebno v vinogradniški pokrajini Francije in Španije, lovcem sicer bo-

gati ponudbo, vinogradnikom pa, ob prevladi nizkostebelnih trt, to povzroča »sive lase«. Še zlasti problematični so nekaj stohektarski predeli, v katere se tropi preprosto preseľijo. Tako divji prašiči zmanjšujejo težave vinskih presežkov znotraj EU, je bilo celo slišati v razpravi. V državah, kjer je divjad last države, so ponekod tovrstne odškodnine breme proračuna, beri davkoplačevalcev, v večini pa je to odgovornost upravljavca lovišča.

Leto 2010 je bilo mednarodno leto ohranjanja (in krepitev) biotske raznovrstnosti. Prve ocene kažejo, da je bilo iz evropskega Manifesta, v katerem je velik poudarek na »zeleni infrastrukturi«, v nekaterih državah storjenega veliko, predvsem v okviru ozaveščanja prebivalstva, tudi o pravi vsebini in obsegu dela lovskih organizacij, ponekod pa jih ta naloga še čaka ...

Blaž Krže,
*predsednik Komisije LZS
za mednarodne odnose*

Foto: B. Krže

Značilni visokogorski pašniki v Baskiji, porasli z neko vrsto zajčjega lakotnika in bodiko (Ilex).

Na kratko iz tujega tiska ...

Švedska: Švedski minister za Školje je v začetku decembra minulega leta obvestil javnost, da ta skandinavska država name-rava iz Finske in Norveške uvo-ziti volkove z namenom genet-ske osvežitve domače populacije teh velikih zveri. Na Švedskem naj bi živel okrog 200 volkov z razmeroma siromašno genetsko pestrostjo, ki je nastala zaradi križanj v sorodstvu. Z uvozom volkov naj bi začeli letos, do leta 2014 pa naj bi na območje os-rednje Švedske uvozili približno 20 živali. Vlada od tamkajšnjih prebivalcev pričakuje precejšen odpor do tega dejanja.

Le malo pozneje je švedska vlada objavila tudi dovoljenje za odstrel 20 volkov v času od 15. januarja do 15. februarja 2011. Lani je švedska vlada prvič do-volila odstrel 27 volkov, za kar je bilo izdanih 12.000 licenc, dovo-ljena kvota za odstrel pa je bila uresničena v zgolj štirih dneh. Vlada se pri tem sklicuje na sklep parlamenta, ki je odločil, naj bi se na Švedskem številčnost vol-kov zadržala v številu okrog 210 volkov oziroma na 20 tropih teh živali. Načrtovani odstrel so že zelo kritizirali 'zeleni', saj naj bi temeljil na napačnih znanstvenih temeljih, na drugi strani pa so pritiski prebivalcev podeželja in rejcev domačih živali izredno veliki, saj so napadi na domače živali stalni; volkove videvajo celo v naseljih in mestih.

(Wild und Hund Internet)

Avstrija: Pri naših sosedih se pojavlja čedalje več primerov krivolova, pri čemer gre očitno za krivolov z namenom pridobiti trofeje in manj za meso. V precejšnjem številu primerov so namreč našli ustreljeno divjad celo, vendar brez glave. Tako so v letu 2009 prijavili 507 primerov krivolova, kar pomeni 35 % povečanje v primerjavi z letom 2008 (376 primerov). Med leto-ma 2000 in 2009 je bilo opravljenih 357 sodnih postopkov z iz-rečenimi 120 pravnomočnimi ob-sodbami. Večinoma so bile iz-rečene zgolj denarne kazni, v nekaj primerih pa tudi zaporne. Največ prijav primerov krivolova je bilo v letu 2009 na območju Innsbrucka (77), Salzburga (55) in St. Pöltna (52). Med 'kri-volovci' ni bilo veliko oseb z opravljenim lovskim izpitom (v

Foto: J. Popež - Diana

Zaradi razmeroma siromašne genetske pestrosti bodo ta mesec na Švedsko uvozili dvajset volkov iz Finske in Norveške.

letu 2009 8 in v letu 2008 12). Med prijavljenimi tujci je bilo največ Romunov (18).

(Pirsch, 24/2010)

Nemčija: Po podatkih inštitu-ta Roberta Kocha so v letu 2010 na območju države ugotovi-li 21 primerov tularemije, kar je več kot v minulih letih. Tako so v letu 2007 odkrili 20 prime-rov, v letu 2008 15 in v letu 2009 10 primerov te bolezni, ki jo uvrščamo med zoonoze. To je bak-terijska bolezen, ki se večinoma prenaša z glodavcev, lahko tudi prek raznih posrednikov, kot so komarji, klopi, bolhe, muhe ... na človeka. Za lovce je še pose-bno nevarna možnost okužbe prek okuženih poljskih zajcev, zato je nujno upoštevanje predpisanih higienskih postopkov. Pri pobira-nju oslabilih ali poginjenih polj-skih zajcev je treba uporabljati zaščitne rokavice in za transport plastične vrečke.

(Pirsch, 24/2010)

Nemčija: Štiri leta stara psič-ka pasme nemški prepeličar je v navpični skalni razpoki, ka-mor je padla, preživela 23 dni. Med lovom je omenjena psička izgubila in se ni vrnila k vodni-ku. Tudi vsakodnevna iskanja in obveščanje javnosti ni dalo žele-

nih rezultatov. Po 23 dneh pa sta naključni sprehajalki slišali cviljenje psa v neposredni bližini in odkrili povsem shujšano psico v že omenjeni luknji. V tem času je psička shujšala s približno 28 kg na vsega 14 kg, vendar si je po rešitvi izredno hitro opomogla in je svojemu vodniku ponovno v pomoč pri lovu.

(Pirsch, 24/2010)

Nemčija: Podjetje Carl Zeiss Sports Optics, ki ga lovci poznajo predvsem po zelo ka-kovostnih daljnogledih, strelnih daljnogledih in spektivih, je za svoje stranke iz Nemčije, Avstri-je in Švice ponudilo brezplačno odpravo vseh napak v vrednosti do 200 €. Pogoj je, da naprava ni starejša od 30 let ter da ni potreb-no lepотно, temveč funkcional-no popravilo. Po podatkih pod-jetja je v preteklosti delež takšnih popravil znašal približno 40 %. V servisu podjetja, v kraju Wetz-lar, je zaposlenih približno 30 sodelavcev, 80 % vseh popravil pa je opravljenih v roku manj kot pet dni.

(Pirsch, 24/2010)

ZDA: Nekoliko nenavadna, vendar tragična nesreča je nastala na območju zvezne deže-le Washington. Snežna koza, ki jo

Američani imenujejo tudi billy, je smrtno poškodovala nekega sprehajalca. Kako je nesreča na-stala, še ni natančno jasno. Dejst-vo je, da je sodelavec olimpij-skega narodnega parka omenje-no kozo po napadu uplenil, natančna preiskava pa je odkrila sledove krvi na njenih rogovi-h. Truplo snežne koze so posredo-vali v nadaljnje analize, pred-stavniki parka pa so sporočili, da je takšno vedenje snežnih koz skrajno nenavadno.

(Wild und Hund, 23/2010)

Rusija: Na severu te države, predvsem v republiki Koni, so čedalje pogostejši obiski lač-nih medvedov v naseljih in še posebno na pokopališčih, kjer iz-kopavajo trupla umrlih. Potem, ko je bilo minulo poletje izredno sušno in je bilo na voljo bistve-no manj naravne hrane, so lačni medvedi med iskanjem prišli v neposredno bližino človekovih naselij. V tej republiki je bila praktično celotna lovška organi-zacija vključena za zaščito prebi-valstva pred medvedi. Napovedi za morebitno izboljšanje stanja niso nič kaj rožnate, saj strokov-njaki ocenjujejo, da so se med-vedi naučili, kje lahko najdejo nove vire hrane, kar pa bo zelo težko preprečiti.

(Wild und Hund, 23/2010)

Nemčija: V lovskem letu 2009/10 je bilo v tej državi uplenjenih 67.340 glav jelenjadi (0 %), 1.152.932 glav srnjadi (+ 4 %), 59.052 damjakov obeh spolov (+ 6 %), 1.133 glav sika jelenjadi (- 6 %), 4.550 gamsov (+ 4 %), 7.216 muflonov (+ 3 %), 439.906 divjih prašičev (- 32 %), 382.910 poljskih zajcev (- 9 %), 258.277 divjih kuncev (+ 12 %), 511.874 lisic (- 9 %), 53.979 jaz-becev (+ 3 %), 49.785 rakunov (- 4 %), 17.550 rakunastih psov (- 42 %), 4.815 kun belic (+ 5 %), 40.393 kun belic (- 7 %), 11.694 dihurjev (- 7 %), 8.842 velikih podlasic (- 14 %), 275.074 faza-nov (+ 3 %), 6.735 poljskih je-rebic (- 20 %), 880.865 divjih golobov (- 4 %), 435.299 divjih rac (- 5 %), 62.038 divjih gosi (+ 18 %) in 18.092 velikih klju-načev (- 5 %)

(Pirsch, 23/2010)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

V okviru mednarodne prostovoljne tehnične pomoči med Veterinarsko fakulteto v Ljubljani in IVSA (International Veterinari Student Assotiation) smo nekaj časa preživeli v misijonu Nangoma, kakih sto kilometrov severozahodno od Lusake. Ne daleč od misijona ob cesti je bencinska črpalka s trgovino, kamor smo hodili na pijačo, tam sta bili tudi pošta in policija. Za omenjenimi objekti je bil misijon, ki ga je vodil pater Stane, po rodu Slovenec. Okrog je tisoč petsto metrov visoka ravna planota, poraščena z grmičevjem, kakor daleč sega oko; pravijo ji »buš«. Cerkvica z župniščem stoji na hribčku. Po pripovedovanju domačinov je bila

Obsežna posest misijona je obdana z visokim zidom, v katerem je troje vrat. Ob vsakem času jih prihitijo odpirat »Watchmani«, če zatrobiš, ko si pred vrati. Zaščita je potrebna pred divjadjo in okoliškimi tatovi, so nam povedali. V misijonu živi okrog 150 ljudi: patri, laični misijonarji, diplomirana medicinska sestra iz Šrilanke, več nun in domačini z družinami, od katerih ima vsaka svoj dom, za njihove razmere pravo razkošje. Sredi naselja je več svetlečih vodnih stolpov z ravnimi strehami. Po zaščitениh stopnicah sem se ob večerih rad povzpел na vrh in gledal sončni zahod nad brezkončnim obzorjem. Pri nas redkokdaj lahko opazujemo tako slikovit sončni zahod, kar je tam skoraj vsakodnevni pojav. Dan naglo preide v noč (Zambija je blizu ekvatorja, meri 742 tisoč kvadratnih kilometrov) in že se na

počastili patri v župnišču. Na električnih drogovih ob poti so luči, ki jih je napajal generator. Brlele so z medlo svetlobo, ki je komaj prodrla do tal. Okrog žarnic so poplesavali roji žuželk. Za ograjo v »bušu« je s čudnim zateglim glasom bevska hižena. Pred hišo, mimo kate-re je vodila pot do župnišča, so besno lajali psi. V roki sem imel povsem izpraznjeno baterijo. Nisem vedel, kaj vznemirja pse, zato sem napravil ovinek in se župnišču približal z zadnje strani. Potrkal sem na kuhinjska vrata, vendar jih ni nihče odprl. Psi pa so še vedno vznemirjeno lajali. Je kdo vdrl v hišo, ali pa se je prikradla na dvorišče kakšna zver, mi je rojilo po glavi. Bil sem zelo napet. Iz grede z rožami sem izdrl kratek kol in se previdno pomaknil do glavnih vrat. Pritiskal sem na kljuko, ki se ni vdala. Na trkanje se nihče ni odzval. V

Med slovenskimi misijonarji

LOJZE ŠTEVANEC

na tistem hribčku opazovalnica plemena, ki živi na tamkajšnjem območju. Z bobni »tam – tam« so opozarjali prebivalce okoliških vasi, da se bližajo lovci na sužnje. Če so se lahko, so se poskrili v travi in grmovju obsežne savane, mnogi pa so kljub temu končali na plantažah Južne Afrike in Amerike; kot Kunta Kinte. Okrog cerkve so: šola, mizarska in kovaška delavnica, v katerih se obrti učijo mladi fantje, trgovina in hiše z gospodarskimi poslopji domačinov, ki so zaposleni v misijonu. V šoli se poleg otrok odrasle ženske učijo kuhanja, šivanja, ročnih del, vrtnarjenja, živinoreje in vsega drugega, kar rabijo za življenje. Patri prizadevno skrbijo za napredek in samostojno preživljanje prebivalcev. V misijonu je slabo opremljena bolnišnica, edina daleč naokrog. V njej delajo nune kot priučene medicinske sestre, vodi pa jo laična diplomirana medicinska sestra. Občasno jih obišče zdravnik. Naša pomoč jim je bila dobrodošla.

nebu zableščijo ozvezdja in posamezne zvezde, značilne za južno nebo. Zrak je čist in zato vidljivost izredno dobra. Nad obzorjem se hitro pojavi Južni križ, ki s svojo daljšo osjo kaže proti južnemu polu. V preteklosti so se po njem pomorščaki orientirali med plovbo po južnih morjih, podobno kot na severni polobli po Velikem in Malem vozu z znamenito zvezdo Severnico. Ves zamaknen sem gledal z zvezdami posuto nebo in opazoval ozvezdje Škorpion z rdečkasto zvezdo orjakinjo Antares, ki je 740-krat večja od našega Sonca, in ozvezdje Kentaura, v katerem je najsvetlejša in Zemlji najbližja zvezda Alfa; od Zemlje je oddaljena »samo« 40 bilijonov kilometrov. Lahko sem opazoval enkrat razpored podob ozvezdij, ki pa kaj pomenijo le tistim, ki jih privlači veselje in včasih pogledajo tudi čez plot lastnega dvorišča. Mene je veselje privlačilo že iz otroštva.

Nekoliko predolgo sem se zadržal in zato zamujal na večerjo, s katero so nas

prostorih je gorela luč. Nisem si znal razložiti vzroka za zaprta vrata in lajež psov. Malo sem počakal, se umaknil v senco dreves in opazoval okolico. Pri glavnih vratih se je čez čas pojavila ozka svetlobna reža, izstopil pa ni nihče. Počasi sem odprl vrata in previdno pogledal v prostor. Na osvetljenem hodniku sem zagledal patra Ivana, po rodu Hrvat, in kolegico Natašo. Preplašeno sta gledala na tla, kjer je ležala dober meter dolga kača, okrašena z rumenimi cikcakastimi vzorci na sivi podlagi valjastega trupa, ki se je končal s kratkim repom.

Pozneje so mi povedali, da je Nataša pred hišo naletela na kačo, ki ji je križala pot. Obe sta se ustavili in se prese-nečeni gledali. Nataša je začela prestrašeno kričati, kar je vznemirilo pse. Na pomoč ji je prišel pater Ivan in onesposobil kačo. Odnese jo je v hišo, da bi jo do konca dotokel in nam jo pokazal, vrata pa zaklenil, da kača ne bi ušla. Bila je Puff Adder – puhnica, ena najbolj

strupenih kač iz družine gadov. Njen ugriz je za človeka skoraj vedno smrten, ker ni pravega protistrupa. Domačini pravijo, da sta po ugrizu te kače edini protistrup »les in zemlja«. Je pa res, da se včasih kateri izvleče živ. Ponoči je največja nevarnost, da presenetiš kačo na njenih pohodih.

Prestrašeni smo se usedli k mizi in povečerjali brez besed. Pater Ivan se je poslovil in odšel v svoje prostore k večerni molitvi. Še ni prav zaprl vrat, ko je že pritekel nazaj in vzklilni:

»Kača je oživela!«

Planili smo k vratom in jo brez besed gledali, kako se je plazila proti kuhinji. Pater Ivan je s palico planil k njej in jo še enkrat ubil, kot je povedal ves zadahan. Glave ji ni odsekal. Še drugi dan je migala s kratkim repom. Pozneje je razlagal, da ima ta kača na glavi križ in sveto trojico; zato ji nikoli ne odseka glave. Kača je tamkaj dokaj pogosta.

Drugič smo se srečali s strupenjačo v Zimbabveju. V južni sosedi smo namreč obiskali obsežno zasebno oboro blizu mesta Bulaway, kjer je imel lastnik parkljasto divjad: zebre, gnuje, antilope,

videli smo velikega in malega kuduja, impale, nekaj gazel in celo dve žirafi. Po zagotovitvi paznikov v obori ni mesojedih plenilcev. Med nizkim bodičastim grmičevjem in travo so ozke poti in kolo-vozi, po katerih se z džipi prevažajo obiskovalci. Mi smo si za ogled sposodili kolesa. Vozil sem spredaj in nenadoma ob poti zagledal kot roka debelo kačo. Hitro sem zapeljal mimo in zakričal:

»Kača!«

Drugi so v gosjem redu vozili za menoj; prva je bila medicinka Vesna. Med vožnjo je skočila s kolesa in ga pognala v kačo, ki se je plazila proti njej. Kot smo izmerili pozneje, je bila dolga dobra dva metra, iz literature znana tako imenovana egiptovska kobra iz družine strupenih gožev. Med temi kobrami so tudi takšne, ki z veliko natančnostjo brizgajo strup v oči tistemu, ki jih vznemirja. Egiptovska kobra nima te zmožnosti.

Njen strup je za človeka smrtno nevaren. Kača je postala znana, ker nekateri egiptologi navajajo, da Kleopatre ni pičila osa, kot trdijo eni, ampak si je s takšno kačo vzela življenje. Ne vem, kdo se je bolj ustrašil, mi ali kobra, ki ni želela prepira, ampak je naglo izginila v suhi travi.

Neko popoldne smo bili na veterinarskem obisku pri premožnem kmetu, ko je tam neki črnc živčno razlagal, da se je srečal z velikansko kačo. Tako, kot je on kazal in razlagal, bi morala biti daljša od desetih metrov in debela za odraslega človeka. Razumljivo, da je pretiraval, kar smo pri črnih sicer pogosto doživljali. Verjetno se je srečal s pitonom, ki pa zaradi neusmiljenega lova nanje (zaradi kože) ne dosežejo niti pet metrov dolžine niti večje starosti, čeprav so nekoč te kače zrasle tudi do osem metrov in tehtale več kot sto kilogramov. Kača ni strupena, je pa njen ugriz neprijeten, ker s svojimi zobmi lahko zada grde rane. Mi pitona nismo srečali.

Po pripovedovanju
Aleša Števaneca
zapisal – **Lojze Števanec.**

7. Mednarodni sejem lovstva in ribištva v Gornji Radgoni od 15. do 17. aprila letos

LOV

V vsej zgodovini slovenskega lovstva so se zgodili številni pomembni dogodki, ki so lovstvu pisali bogato zgodovino. Poleg odmevnih prireditev ob jubilejih krovne organizacije in revije Lovec je LZ Slovenije nekoč znala dobro organizirati tudi lovske razstave. Že res, da so bili takrat drugi časi, ki so bili lovstvu mnogo bolj naklonjeni kot dandanes. Morda takrat, v rajni jugi, ko smo mislili, da živimo kar dobro, da je dovoljeno vse napisati in povedati, si nihče ni upal kritiziral lovske organizacije. Lovci so bili namreč vsi pomembni partijski funkcionarji in komunisti na vodstvenih položajih, direktorji in tudi mnogi drugi, preprostejši ljudje! Morda takrat prav zato lovci nismo »skrivali« trofej in smo jih na lovskih razstavah tudi s ponosom znali pokazati javnosti.

Zakaj se »skrivamo« za trofeje?

Zakaj tudi dandanes nismo več tako pogumni, ponosni in složni, kot smo bili nekoč? Zakaj vsem tistim, ki nas prezirajo, brez sleherne vesti, odločneje ne povevmo, da so lovske trofeje tudi naša »žetev« po odgovornem gospodarjenju z divjadjo? Da so sestavni del lovstva. Zakaj se dandanes skrivamo za trofejami, zakaj javnosti večkrat ne povemo, da lovci vendarle opravljamo pomembno vlogo pri varovanju narave in divjadi? Da smo prvi poklicani tudi zato, da s puško uravnavamo številčnost divjadi določenih vrst v naših gozdovih!? Da to od nas terjata država. Omeniti velja, da slovenski lovci vsako leto uplenimo nemalo število različne divjadi: 31.289 glav srnjadi, 2.546 glav jelenjadi, 1.861 gamsov, 450 muflonov in nekaj manj kot 7.000 divjih prašičev ter povprečno 53 medvedov in nekaj volkov (po odločbah pristojnih ministrstev). Se kdo od nelovcev vpraša, kaj bi bilo, če bi lovci samo za eno leto pospravili puške v omare in ne

bi lovili, in da je odstrel določene števila divjadi tudi zahteva koncesijskih pogodb. Prav z njimi nas je država kazensko zavezala, da moramo s puško v roki opraviti letni načrt odstrela. Divjad se spreha po mestnih parkih in vaseh. Kaj bi šele bilo, če ne bi opravljali odstrela? Tega se nasprotniki lova ne vprašajo. Ali pač?!

Lovski sejmi doma in na tujem

V Sloveniji imamo vsako leto kar nekaj odmevnih sejmov. Poleg tradicionalnih, ki so povezani s krščanskimi prazniki, jih je kar nekaj tudi v Gornji Radgoni. Zagotovo sta najbolj odmevna kmetijski ter lovsko-ribiški. Vsi slovenski sejmi predstavijo nekaj novosti s tistega področja, ki ga predstavljajo. Le sejem Lov ni povsem tak, kot bi moral biti že od samega začetka. Poleg širšega prikaza dejavnosti slovenskega lovstva bi morali na njem zagotovo privlačno razstaviti tudi nekaj vrhunskih trofej. Tudi v Evropi je vsako leto nekaj velikih lovskih in ribiških sejmov (Brno, Salzburg, Gradec, Celovec, Dortmund, Nitra, Lisa, Novi Sad, Varaždin in še kje). Na vseh so zelena nit tudi razstavljene vrhunske lovske trofeje! V omenjenih državah se trofej ne sramujejo politiki, gospodarstveniki, naravovarstveniki in tudi drugi ne! Ja, tudi tam se najdejo nasprotniki lova! Zakaj je v Sloveniji povsem drugače, se sprašujemo?

Bolj lovsko urejen razstaveni prostor LZS

Od 15. do 17. aprila letos bo na Prekmurskem sejmišču v Gornji Radgoni potekal že 7. tradicionalni bienalni mednarodni sejem lovstva, ribištva, lovnega turizma in varovanja narave. Letos bo prvič tudi mednarodni sejem aktivnosti in oddiha v naravi. Ker organizacija tako obširnega in pomembnega lovskega sejma ni kar tako, so se priprave začele že lani maja. Nato so se decembra na LZ Slovenije spet sestali njegovi snovalci na informativnem delovnem sestanku predstavniki LZS: direktor Srečko Žerjav, Franc Rotar in

Ivan Žižek iz odbora za sejme ter Boris Leskovic, odgovorni urednik Lovca, s predstavniki Pomurskega sejma Matejo Jaklič, Jano Dimec in Miranom Matetom.

Vodja Odbora za sejme pri LZS je tudi »lovskemu« arhitektu Boštjanu Češarku, sicer starešini LD Ribnica, že pred časom predstavil nekatere zamisli, kako naj bi se LZS predstavila na sejmu Lov 2011. Na okrog 182 m² bo tudi letos kar velik in razgiban razstaveni prostor LZS. Poleg privlačnega osrednjega prostora – lovske sobe – ki bo privlačno urejena, krasili jo bodo kožuhi nekaterih velikih zveri, bodo le-tos prvič na ogled tudi nekatere vrhunske in zanimive lovske trofeje: rogovja jelenov, srnjakov, rogļji gamsov, rogovi alpskega kozoroga in muflona ter nekaj čekanov divjih prašičev, kar bo zagotovo popestrilo lovski razstaveni prostor. Na ogled bodo tudi pripravljene gozdne kure (ruševca, velika petelina in gozdnega jereba), ki so bile nekoč lovna divjad, zdaj pa so povsem zavarovane in jih mlajši skorajda ne poznajo. Na ogled bo tudi predstavitev stoletne zbirke revije Lovec in bogata zbirka knjig Zlatorogove in Strokovne knjižnice. Vse naštet bo zagotovo pritegnilo pozornost številnih obiskovalcev. Obrobne zelene stene razstavnega prostora bodo popestrila slikarska in rezbarska umetniška dela ter druga domača obrtniška dela na temo divjadi in narave, ki jih ustvarjajo roke slovenskih lovcev. Ves čas sejma bo potekala tudi projekcija zanimivih izvircev iz oddaj Zelena bratovščina in posnetkov divjadi in narave. Člani fotografskih klubov bodo razstavili nekaj svojih najbolj uspešnih fotografij divjadi in narave. Pred razstavnim prostorom bo za mlajše in starejše obiskovalce privlačno in zanimivo urejena diorama – del naravnega okolja s pripravljanimi gozdnimi živalmi.

Lovska kultura bo popestrila program sejma

Dogajanje na aprilskem sejmu Lov bodo spet dodobra popestrile skupine lovskih pevcev, registov in oponašalci jelenjega rukanja ter drugih prostoživečih gozdnih živali. Organizirane bodo tudi druge tradicionalne spremljajoče sejemске prireditve. Takšno je tekmovanje v kuhanju lovskega golaža, ribje čorbe in gobove

juhe. Predstavili se bodo vodniki lovskih psov in kinologi. Na vsebinsko in programsko povezanih sejmih bodo mnogi razstavljavci predstavili pestro razstavno-prodajno ponudbo lovske in ribiške opreme, ponudbo za kinologijo, konjenišvo in hišne živali. V okviru turističnega sejma bodo na ogled novosti na področju opreme za pohodništvo, kolesarjenje, planinarjenje in za vodne športe ter druge aktivnosti v naravi. Ne malo informacij bo za obisk zavarovanih naravnih območij, na voljo pa bo tudi ponudba za taborjenje in izletništvo ter za oddih v zdravilišču in na turističnih kmetijah.

Ribiška zveza Slovenije in 130 let organizirane ribiške dejavnosti

V okviru letošnjega radgonskega sejma Lov bo RZS praznovala kar dva pomembna jubileja. Tako bo predstavila 130 let organiziranega sladkovodnega ribištva v Sloveniji in 70 let glasila Ribič ter organiziranega dela z ribiškimi podmladkom. Slovenski ribiči bodo v Gornji Radgoni tudi javno povedali, da bodo leta 2012 organizatorji svetovnega prvenstva v muharjenju. Tudi letos bodo tekmovali v kuhanju ribje čorbe. V Ribiško dogajanje na sejmu se vključuje RACON, d. o. o., center za promocijo in pospeševanje športnega ribolova in ribiškega turizma.

Planinska zveza Slovenije

PZS bo na svojem razstavnem prostoru predstavila svojo dejavnost. Obiskovalci bodo imeli priložnost spoznati nove priročnike za varno in odgovorno pohajanje po gorah in hribi, pa tudi za uspešno delo z mladimi navdušenci planinskega pohodništva. Pripravili bodo strokovni posvet o problematiki motoriziranega prometa v alpskem svetu in o vplivu alpinizma na kardiovaskularni sistem ter telesno težo. Zagotovo bo posebne pozornosti deležna predstavitev spletne aplikacije PZS, ki že lajša obiskovanje gora in orientacijo v hribi s pomočjo ortofoto posnetkov.

Zavod za gozdove Slovenije bo predstavljaval tematiko leta gozdov

Ker bo letošnje leto posvečeno mednarodnemu letu gozdov, ZGS na to temo pripravlja zanimivo in privlačno sejemsko predstavitev. Predstavniki slo-

venskega gozdarstva bodo spet radi odgovarjali na številna vprašanja obiskovalcev.

Franc Rotar

V deželi Zlatoroga

Lanski slavnostni občni zbor ZLD Gorenjske

V analih Zveze lovskih družin Gorenjske (ZLD Gorenjske) je bil 24. september 2010 zapisan kot dan, ko sta bila kar dva občna zbora ZLD Gorenjske (volilni občni zbor in slavnostni občni zbor ZLD Gorenjske). Oba sta bila v Hotelu Astoria na Bledu.

V ZLD Gorenjske je včlanjenih 29 LD, tri LD z območja zveze pa se še niso včlanile. Zakaj ne vstopijo v našo ZLD tudi te, ne vidimo razumljivega razloga. Zveza deluje z majhnim proračunom, letna članarina za člana LD je le štiri evre. Glavno območje delovanja gorenjske območne zveze je izvedba izobraževanja lovskih pripravnikov in lovskih izpitov, organizacija izobraževanja lovskih čuvajev, izvedba seminarjev za gospodarje, tajnike, blagajnike, mentorje. Pogosta so izobraževanja informatikov za delo z računalniškim programom *Lisjak* itn. Na izobraževanja so povabljene tudi tiste gorenjske LD, ki niso članice, a je njihov prispevek za usposabljanje višji kot za članice. ZLD podpira kulturno dejavnost, strelstvo, kinologijo ipd. Po ponovnem zagonu delovanja ZLD Gorenjske se sprva vanjo ni vključilo šest LD, tri so se pridružile pozneje, tri pa še ne. Tudi te so dobrodošle. Da ZLD Gorenjske sploh lahko deluje s tako majhnimi sredstvi, je mogoče samo zaradi osebne zagnanosti vodilnih oseb, varčnosti, prispevka posameznikov v raznih oblikah pomoči in seveda z večjim prispevkom pri izobraževanju tistih, ki se ga udeležijo. Seje UO in komisij so največkrat v lovski koči LD Udenboršt v Strahinju, ki je na primernem mestu, tako rekoč ob avtocesti.

Volilnega občnega zbora so se udeležili delegati sedemnajstih LD, čeprav jih je predhodno več potrdilo svojo udeležbo. Po opravljenih formalnostih in razpravi, ki so značilne za tak zbor, je bila sprejeta razrešitev dosedanjega upravnega odbora, predsednika in nadzornega odbora. Nato so bile volitve, na katerih je bil soglasno izvoljen upravni

Udeleženci slavnostnega Občnega zbora ZLD Gorenjske v Hotelu Astoria na Bledu

odbor, soglasno je bil za predsednika UO in hkrati predsednika ZLD Gorenjske za naslednji štiriletni mandat izvoljen dosedanj predstnik **Peter Belhar**, izvoljen pa je bil tudi nadzorni odbor: **Lado Dolenc**, **Jakob Piskernik** in **Miloš Kamenšek**. Vsaka od devetindvajsetih LD ima člana v UO in njegovega namestnika.

Slavnostni občni zbor se je začel ob 18. uri. Udeležencem prvega zbora so se pridružili še vabljeni samo na slavnostni zbor. Slavnostni občni zbor je bil sklican v spomin in počastitev 100-letnice glasila *Lovec*, ob 170-letnici rojstva pesnika **Rudolfa Baumbacha** in ob izdaji biltena (zbornika) lovskih praporov članic ZLD Gorenjske.

Uvodno in pozdravno besedo je imel predsednik **Peter Belhar**, ki je med prisotnimi posebej pozdravil nekdanja predsednika ZLD Gorenjske, oba sta bila tudi nekdanja predsednika LZS, **Bruna Skumavca** in **Franca Golijo**. V svojem govoru je Belhar spomnil, da smo 15. septembra 2007 v Bohinju gorenjski lovci praznovali tudi 100-letnico slovenskega lovstva, ko je bil v ta namen sklican zbor gorenjskih lovskih praporščakov s prapori. Ob tem veličastnem dogodku pri Bohinjskem jezeru se je porodila misel, da bi vse prapore predstavili v posebni knjižici. Dodal je še, da moramo 100-letnico revije *Lovec* počastiti iz spoštovanja do njenega poslanstva, predvsem zaradi pomembnosti vsebin izobraževalnih in informativnih prispevkov v njej, ki jih prinašajo za slovensko lovstvo in njeno članstvo. Minilo je tudi 170 let od rojstva nemškega pesnika **Rudolfa Baumbacha**, ki je prvi zapisal bajko o Zlatorogu, čeprav jo je slišal na zanj tujih tleh. Bajka nosi bogato sporočilo: do

darov narave se je treba obnašati spoštljivo in se tudi zavedati njene minljivosti in posledične usodnosti za človeka.

Za njim je zbor v imenu LZS nagovoril podpredsednik LZS mag. **Lado Bradač**, in sicer v imenu in zaradi bolezni odsotnega predsednika LZS mag. **Srečka Felixa Kropeta**. Med drugim je povedal, da so bili v zgodovini prapori vedno simbol zbiranja in povezovanja, pod njimi se je vojskovalo ali slavilo. V svojem nagovoru je pohvalil zbornik o gorenjskih praporih ter opozoril na vse težave in zaplete, ki so posledica določil zdajšnjega lovskega zakona. Predvsem zato, ker je lovcem odvzel strokovno odločanje in celo soodločanje o strokovnih zadevah, ki jih je imelo lovstvo pred tem. Spregovoril je tudi o zdajšnjih pomanjkljivostih v lovski organizaciji.

Sely de Brea Šubic, ki je s strokovnim tajnikom ZLD Gorenjske **Jankom Troho** souredila zbornik o praporih gorenjskih LD, se je, kot se za damo spodobí, čustveno in z zanosom raz-

govorila o pomenu prapora kot simbola prepoznavnosti, združevanja in povezovanja nekega društva. Še v ne tako daljni preteklosti se namreč lovci niso povezovali pod enotnim simbolom. Odkar je pred sto leti začela izhajati revija *Lovec*, smo lovci združeni pod enakim lovskim znakom SLD, ki je še nekoliko starejši. Tudi prapor in enoten lovski kroj sta vidna simbola, ki ju lovci pogosto enotno pokažemo ob različnih priložnostih; slovesnih, pa tudi žalostnih. Po drugi svetovni vojni, ko se je spremenil družbeni sistem, je lovsko družina (LD) postala osnovna enota enakopravnega združevanja, lovski prapor vsake LD pa je postal prevladujoč razpoznavni znak vsake LD. Vedno sodi k lovskim šegam in navedam in tako je postal tudi del slovenske lovške kulturne zbirnice. Govornica je svoj nagovor končala s stavkom: »Prapori gorenjskih lovskih družin simbolično predstavljajo prehojeno pot strokovnega in društvenega razvoja lovstva na Gorenjskem, vlogo lovcev pri varstvu narave in prav tako izražajo pripadnost slovenski narodnosti.«

Slavnostni govornik je bil **Bruno Skumavec**, ki je bil vedno pripravljen pohvaliti, kar si zasluži pohvalo, in vedno tudi opozoriti na stranpoti. V nagovoru, ki ga ni imel napisanega, se je spomnil dogodkov, ko se je območje na Lovska zveza Gorenjske leta 1970 pripravljala na organizacijo 1. Zbora gorenjskih lovcev v Ribnem pri Bledu, kjer so tudi razvili prapor Lovske zveze Gorenjske. »Tedad še nismo imeli rogistov, na današnjem slavnostnem občnem zboru pa sodelujeta kar dve skupini rogistov gorenjskih lovskih družin in lovski

Skupen nastop Bohinjskih rogistov, rogistov LD Selca in Škofjeloškega pevskega zbora je požel buren aplavz.

pevski zbor,« je veselo ugotovil. V štiridesetih letih sta nastala neverjeten napredek lovske kulture in razmah po vsej lovski srenji in tako je povsod po Sloveniji. V zadnjih desetletjih se lovstvo ni razvijalo samo na področju gospodarjenja z divjadjo in upravljanja lovišč, temveč tudi na področju kulture in drugod. Izdajamo lovske strokovne knjige, vrstijo se koncerti in srečanja lovskih zborov in rogistov, pisci pišejo glasbo in besedila. To bi se moralo bolj odražati v naši slovenski družbi in imeti pozitiven vpliv na podobo slovenskega lovstva.

V nadaljevanju je javno vprašal – in nato povedal tudi odgovor – zakaj Srečanje lovskih praporov in tudi zbornik o praporih gorenjskih LD nosita naslov *V deželi Zlatoroga*. Rudolf Baumbach je bil Nemec, botanik, ki se je zaposlil v *Alpine Club* v Trstu, kjer je raziskoval alpsko rastlinstvo in urejal ter pisal v planski časopis. Seznanil se je z bajko o Zlatorogu, belem gamsu z zlatimi roglji, ki jo je leta 1868 zapisal **Karel Dežman**. Zgodba in lepa dežela pod Triglavom, ki jo je spoznal pri svojih botaničnih raziskovanjih, je Baumbacha tako navdušila, da je bajko preliel v verze in jo objavil leta 1877. Kmalu je bila pesnitev prevedena v več evropskih jezikov in izšla v skoraj sto tisoč izvodih. Zakaj je za nas prav Baumbachova pesnitev tako pomembna, se je vprašal govornik. Njegova nemška pesnitev ohranja slovenska imena krajev in ljudi, tudi ime Zlatorog, in kot taka so se ohranila v vseh prevodih tudi pozneje. Tudi drugi narodi imajo podobne bajke, toda le naša nosi pomembno sporočilo. To je svarilo pred grobimi in nepremišljenimi človekovimi posegi v naravo in opozorilo, da boš sicer kaznovan. *Spoštuj in čuvaj naravo* je tudi sporočilo nas, lovcev.

Pri opisu zdajšnjega stanja v lovstvu je opozoril predvsem na slabosti nove lovske zakonodaje. Z njeno uveljavitvijo so v desetletja ustaljenem delovanju lovstva nastale občutne spremembe. Pred tem je bilo gospodarjenje z divjadjo zaupano lovcem, država je potrjevala odstrel in opravljala nadzor. Tak sistem se je sredi tridesetih let prejšnjega stoletja razvil povsod v srednji Evropi in večinoma še vedno dobro deluje. Mi smo ga leta 2004 iz nepojasnjenih razlogov popolnoma spremenili z Zakonom o divjadi in lovstvu. Gospodarjenje z divjadjo in lovišči je zdaj v rokah

Predsednik ZLD Gorenjske Peter Belhar in strokovni tajnik Janko Troha izročata Brunu Skumavcu pisno priznanje ZLD Gorenjske in grafiko.

države oz. Zavoda za gozdove Slovenije, usklajevanje in nadzor načrtov sta poverjena OZUL, lovske družine (LD) pa izvajajo le potrjene načrte in plačujejo škodo od lovnih vrst divjadi; izvajanje določil zakona nadzira država. Velike zveri so izvzete iz Zakona (niso več na seznamu vrst divjadi), zakon ne pozna (prizna) območnih lovskih zvez. Lovski zvezi Slovenije, ki združuje več kot 22.000 lovcev vseh poklicev, sta poverjena delno izobraževanje in »sodelovanje«. V Evropi, od razpada DDR, take ureditve lovstva ne poznamo nikjer drugje, je povedal govornik. Čas bi že bil, da bi pripravili analizo, kaj je doprinesla nova oblika gospodarjenja z divjadjo. Težava je v tem, da se zdaj podatki obdelujejo na način, ki ne omogoča primerjave s prejšnjimi obdobji in niti ne z običajno evropsko statistiko. T. i. »odvzem« zaradi težko ali (ne)določljivega naravnega pogoja ni primeren in mednarodno primerljiv podatek. Lovci verno pošiljamo podatke prek *Lisjaka*, ki pa jih koristi predvsem ZGS, povratnih informacij pa ne dobimo, saj večina lovcev ni večča operacij na medmrežju. Zato moramo lovci zahtevati javno objavo odstrela in temeljnih podatkov gospodarjenja v nam vsem berljivi obliki – v reviji *Lovec*. Da je potrebna temeljita analiza zakona in sistema upravljanja, kažejo tudi podatki o odstrelu velike divjadi v Nemčiji in Avstriji, ki je po teži divjačine skoraj dvojen od našega. Lovska stroka mora dati odgovor na to. Poudaril je, da tega vprašanja v

javnosti ne postavlja prvič, odgovoril pa mu ni še nihče. Opustilo se je tudi prej dobro sodelovanje med gorenjskimi lovci in lovci z avstrijske Koroške v okviru t. i. Karavanške skupnosti. Delovanje te skupnosti je doseglo pomembne rezultate. Pred sodelovanjem je bil odstreljen največ kakšen jelen deseterak, skupno načrtovanje in ukrepi pa so se izkazali v močnih rogovjih jelenov in močnih ter zdravih populacijah. Povezovanje je omogočilo tudi boljše medsebojno poznavanje in spoštovanje lovcev z obeh strani meje in Karavank. Koroški lovci pravijo, da ne razumejo vsega, kar se zdaj dogaja pri nas v lovstvu. Tudi poročila naših lovcev o letošnjem odstrelu jelenjadi v območju Karavank kažejo na nazadovanje.

Na koncu je slavnostni govornik povedal: »Vsak slovenski lovec letno plača poprečno okrog 100 evrov članarine, polovico od

tega gre v blagajno LZS. Mnogim kritičnim in neprimernim besedam bi se izognili, če bi v *Lovcu* objavljali letni pregled prihodkov in izdatkov s kratkim komentarjem. Lovskim družinam priporočam, da energijo in čas, ki ju trošijo za medsebojne spore, usmerijo v gospodarjenje z divjadjo in loviščem. Nesmiselno in pogosto nepotrebno pisanje bo z leti odplavil čas, lovci, lovišča in divjad pa bodo ostali. Izkoristite možnosti, ki vam jih nudijo zakoniti Etični kodeksi ter umirite stalne nergače, demagoje in streljače. Ne dopustite, da bo »žep« prevladal v vaši lovski družini.«

Sledila je slavnostna podelitev priznanj. Zaslужnim gorenjskim lovcem sta jih podelila predsednik Peter Belhar in strokovni tajnik Janko Troha.

Bronasto plaketo ZLD Gorenjske so prejeli: **Rogosti LD Selca**, **LD Sorško polje** za 60 let in **LD Gorenja vas** za 60 let.

V DEŽELI ZLATOROGA - predstavitev knjižice o praporih gorenjskih LD

ZLD Gorenjske je s slavnostnim občnim zborom sklenila proslavljanje najpomembnejših jubilejev naše lovske organizacije in lovstva nasploh; začelo se je z zborom praporov leta 2007 v Bohinju in končalo s slavnostnim občnim zborom in izdajo knjižice o lovskih praporih.

Bilten (knjižica) V DEŽELI ZLATOROGA predstavlja prapore lovskih družin Gorenjske. Je lična, 63 strani obsežna knjižica. Posamezna poglavja so prispevali **Sely de Brea Šubic**, **Bruno Skumavc**, **Marija Rejc** in **Peter Belhar**, uvodnik pa je prispeval **Srečko Felix Kropce**. Prvi predstavljeni prapor v knjižici je **prapor ZLD Gorenjske**. Prapor so razvili leta 1970 v Ribnem pri

Bledu, v roke pa ga je prvemu gorenjskemu praporščaku **Francu Primožiču** izročil **Pavle Tolar**. Nato si v knjižici sledijo fotografije praporov in kratka predstavitev LD (vseh gorenjskih lovskih družin po abecednem redu), tudi tistih, ki zdaj niso včlanjene v ZLD. Vsak prapor je predstavljen z barvno fotografijo obeh strani in s kratkimi podatki o lovski družini in praporu. Iz objavljenih podatkov je razvidno, da je bila **LD Kovor** (zdaj **LD Dobrča**) prva, ki je razvila prapor, in to že leta 1952, sledila je **LD Selca** leta 1954, nato **LD Begunjsčica** leta 1957, **LD Kranjska Gora** leta 1960 itn. Največ praporov so lovske družine razvile v 80. letih. Najpogostejši živalski liki na praporih so srnjak, veliki petelin ali ruševac in gams. Le enkrat je na praporu upodobljena družina srnjadi in dvakrat skupaj srna in fazan. Lovske družine so si izbrale za na prapor najznačilnejšo divjad. Dandanes bi verjetno dali v kakšni LD na prapor tudi podobo jelena ali celo muflona. Knjižica sklence zbirko praporov s praporom **Lovskega kinološkega društva (LKD) Gorenjske**.

Organizatorja priprav in urednika biltena sta bila **Sely de Brea Šubic** in **Janko Troha**, fotografije je prispeval **Pavel Korošec**, natisnila pa ga je Tiskarna Požgaj iz Kranja v 350 izvodih.

R. Gašperšič

Pisno priznanje ZLD Gorenjske in grafiko v zahvalo za opravljeno delo so prejeli: **Bruno Skumavc, Franc Golija, Janez Konc, Franc Primožič, Jože Sever in Peter Belhar**; vsi so bili predsedniki ZLD. **Štefan Čebašek** je prejel priznanje za vsestransko pomoč in sodelovanje z ZLD Gorenjske. Svoje poslovne prostore daje brezplačno uporabo za izobraževalne tečaje in predavanja. Vsak od njih je prejel grafiko ptiča, katerega ime se začeljen kot ime dobitnika.

Pisno priznanje ZLD Gorenjske so prejeli **Franc Šetina** za ohranjanje habitata male divjadi, **Bohinjski rogisti** in **Škofjeloški pevski zbor** za kulturno dejavnost.

Slavnostni občni zbor so s svojimi nastopi v kulturnem programu obogatili Škofjeloški lovski pevski zbor, Bohinjski rogisti in Rogisti LD Selca. Vsak ansambel je nastopil samostojno in večkrat, sledil je skupni nastop obeh skupin rogistov, izjemen aplavz pa je doživel tudi skupni nastop vseh treh ansamblov.

V avli hotela je bila postavljena prodajna razstava slik znanega slikarja in lovca **Igorja Pičulina** in intarzij **Štefana Klemenca**.

Po končanem programu zbora je bila za vse udeležence večerja v prijetnem vzdušju. Vsi lovci smo bili v slavnostnih lovskih krogih in smo kot taki izstopali v hotelskih prostorih. Med hotelskimi gosti smo vzbujali veliko zanimanje, včasih celo presenečenje, enako tudi likovna razstava slik z motivi divjadi iz naših lovišč. Upam si trditi, da smo večini gostov z našo pojavnostjo in medsebojnim druženjem za lepo urejenim omizjem dostojno dopolnili podobo o naših krajih in ljudeh ter da je vodstvo ZLD pravilno izbralo kraj našega slavnostnega zbora.

Rok Gašperšič

Evropsko prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja bo prve dni septembra v Sloveniji!

Božič je, ko to pišem. Sedim v svoji lovski sobi in listam po spominih in dogodkih minulega leta, razmišljam o prijateljih rukačih in naših lepih dosežkih.

Lepo, a tudi burno je bilo leto 2010. Že februarja smo se z navdušenjem udeležili mednarodne-

ga prvenstva rukačev Avstrije, ki ga avstrijski kolegi tradicionalno organizirajo ob dnevih salzburškega sejma. Naš ekipni uspeh in zmaga v disciplini »posamično« sta nam dala še večjo voljo, da smo že marca na Celovškem sejmu zopet segli visoko v mednarodni konkurenci ter ekipno zmagali pred Čehi in Avstriji.

Čas nas je priganjal in priprave na evropsko prvenstvo (EP), ki je bilo napovedano na Poljskem, v Goraju, 15. maja 2010, so bile v polnem teku. Na 1.250 kilometrov dolgo pot smo se odpravili že dva dni prej. Ob 21. uri zvečer smo se posedli v kombi. Rukaška ekipa **Pavel Nared, Aleš Žnidaršič, Klemen Šušteršič in podpisani** smo se

LZS in naši rukači bodo gostitelji septembrskega EP v oponašanju jelenjega rukanja.

veselili novih dogodkov in življajev. Naš mednarodni sodnik **Ernest Kerčmar** iz LPN Kompas je bil določen za sovoznika **Marku Petretiču**, ki je bil šofer in vodja delegacije. S kar nekaj vmesnimi postanki smo pred zelo lep hotel in v prečudovito okolico prispeli po dolgih osemnajstih urah vožnje.

Preveč dogodkov je bilo nato še organiziranih, da bi lahko vse na kratko opisal, pa vendar: Pavletovo 6. mesto in 5. ekipno je doslej naš največji uspeh.

Po evropskem prvenstvu smo se kar malo pritajili (nastopali smo le na posameznih sejmih) in že smo bili v juniju, v mesecu našega državnega prvenstva, ki je bilo zaradi slabega vremena žal predstavljeno že drugo leto zapored. Morda je bil to tudi razlog za številčno slabšo udeležbo na državnem prvenstvu, ki je bilo teden pozneje.

Julij je navadno mesec letnih dopustov, pa tudi za snovanje novih načrtov. Rukači smo si bili enotni: »Naša prizadevanja je treba nadgraditi.«

Ko sem v tisti juljski noči, polni mesečine, na preži razmišljal o idejah, mi je Diana, boginja lova, prisluhnila, me navdihnila in mi še podkrepila razmišljanja o nadgradnji našega delovanja.

Tisti 14. avgust je bil zame poln pričakovanj, zanosa, pa tudi veselja. V lovskem domu LD Kostanjevica na Krasu so nam družina Frančeškin in člani tamkajšnje LD omogočili organizirati ustanovno skupščino sekcije oponašalcev jelenjega rukanja in preostale avtohtone divjadi.

Dvorana lovskega doma je bila vrhunsko pripravljena, da je eden od gostov kar glasno razmišljal: »V tak prostor lahko povabiš katerega koli državnika.«

Žal to nekaterim ni »dišalo«.

kar nekaj ovekovečil tudi z mojo digitalno kamero. Ob poslušanju njihovega rukanja sem si spet pridobil nekaj koristnega gradiva za našo sekcijo.

Višek in krona minulega leta pa je bilo vabilo na ruk v Deliblatsko peščaro, lovišče JP Vojvodinašume, kar je v prejšnji številki predstavil tudi urednik **B. Leskovic**. Samo sanjam lahko še, kaj vse sem tam lepega doživel, vse tudi dokumentiral s kamero, s katero sem posnel kar nekaj vrhunskih jelenov in tudi tonsko posnel njihovo rukanje.

Za vse lepo in doživeto še posebna zahvala **Branku in Tomu**, pa **Marjanu, Mikiju in Vanetu**.

Žal so mi poplave v Sloveniji preprečile, da bi užival v Nacionalnem parku Lonje na Hrvaškem, saj so bile tudi na tamkajšnjih območjih poplave tako obsežne, da so povzročile ogromno škodo tudi na divjadi, še posebno na mali in med srnjadjo.

Višek našega rukaškega delovanja je bil prvi sestanek pripravljalnega in organizacijskega odbora za organizacijo **Evropskega prvenstva v oponašanju jelenjega rukanja**, ki naj bi bilo od 2. do 4. septembra letos v Kostanjevici na Krki, druge morebitne lokacije pa so še: Otočec, grad Bistra pri Vrhniki, Predjamski grad, Postojna in Ljubljanski grad.

In zgodilo se bo tisto, kar je napisal predsednik LZS, mag. Srečko Feliks Kropce: »Evropsko prvenstvo bo in rukači bodo zagotovo tam!«

Z veseljem in vljudno vas že zdaj vabimo na ta dogodek!

Jožef Gril

Redni občni zbor LZ Maribor

Decembra 2010 je bil v lovskem domu LD Rače redni občni zbor **Lovske zveze Maribor**. Udeleženci OZ so pregledali opravljeno delo v minulem letu in si postavili naloge in cilje za v prihodnje. Poročilo predsednika LZ Maribor **Branka Kurnika** in poročilo predsednika nadzornega odbora **Borisa Rožmana** ter razprava po poročilih so potrdili, da je bilo za minulo leto načrtovano delo LZ Maribor v celoti in uspešno opravljeno.

Tako je bilo med drugim veliko storjenega na področju izobraževanja: kar 64 lovskih pripravnikov je opravilo lovski izpit. To je bila najštevilčnejša skupina

prilavnikov v zadnjih desetih letih. Pri tem je razveseljivo, da je to zelo mlada skupina novih lovcev. Opravljeno je bilo tudi izobraževanje za preglednike uplenjene divjadi (odgovorne osebe) in lovovodje ter izobraževanje za lovske čuvaje, ki se ga je udeležilo kar 108 slušateljev. Strokovno izpopolnjevanje je bilo organizirano še za blagajni-

njujem, da smo naloge, ki smo si jih zastavili v našem letnem programu, uresničili. Seveda z veliko mero optimizma, korektnosti in s kolektivnim tovariškim odnosom smo tudi na ta način prispevali veliko dobrega predvsem v korist narave, divjadi in lovske organizacije.« Besedam so prisotni potrdili z močnim aplavzom.

V poročilu o delu Disciplin-

Prvi nastop Rogistov LZ Maribor

ke, tajnike, gospodarje in predsednike disciplinskih komisij v LD ter za mentorje lovskim pripravnikom.

Lovci LZ Maribor so se množično vključili tudi v vseslovensko akcijo *Očistimo Slovenijo v enem dnevu*. Pri tem je bilo ugotovljeno, da bi morala krovna organizacija več storiti za ustreznejšo promocijo slovenskih lovcev, saj že dvajset let uspešno opravljajo dejavnosti za čistejšo naravo. Lani je bilo veliko truda vloženega v aktivnosti, da bi širša javnost spoznala lovsko organizacijo kot največjo slovensko naravovarstveno organizacijo. Lovci so tudi na povabilo vrtec in šol obiskovali območne javne zavode ter otrokom in učencem na zanimiv in nazoren način predstavljali lovstvo in naloge lovcev. Veliko je bilo narejenega na področju tradicionalnega mednarodnega sodelovanja, pa tudi za poživitev lovske kulture ter pri organizaciji in izvedbi strelskih tekmovanj.

Program lovske kinologije je bil v celoti uresničen, sodelovanje z LKD Maribor pa je bilo na najvišji strokovni ravni. Lani je bilo veliko časa namenjenega vprašanjem upravljanja in gospodarjenja z divjadjo, ki poteka prek organov Slovenskogoriškega OZUL in Pohorskega OZUL. Predsednik Kurnik je svoje poročilo sklenil z besedami: »Oce-

Foto: M. Gselman

Andrej Ivančič (levi) sprejema umetniško sliko, ki sta mu jo izročila predsednik in podpredsednik LZ Maribor Branko Kurnik in Marjan Gselman.

skega razsodišča je njegov predsednik **Branko Raizman** med drugim pozitivno ocenil delo disciplinskih komisij v lovskih družinah. Predsednik finančne komisije **Stane Petar** pa je predstavljal predlog finančnega načrta LZ Maribor za leto 2011 in predlagal njegovo potrditev, kar je občni zbor tudi storil.

Ob tej priložnosti sta predsednik Branko Kurnik in podpredsednik LZ Maribor Marjan Gselman izročila odlikovanja LZS. Znak za lovske zasluge LZS II. stopnje so prejeli: **Tomislav Kovačič** (LD Poljčane), **Alojz**

Lovec (LD Poljčane) in **Branko Kurnik** (LD Poljskava). **Štefan Truntič** (LD Šentilj) in **Franc Korošec** (LD Šentilj) sta prejela znak za lovske zasluge LZS III. stopnje. Zlati znak LZS za lovske zasluge pa so prejeli: **Boštjan Plaznik** (LD Makole), **Štefan Cmrčnjak** (LD Boč na Kozjaku), **Danilo Muršec** (LD Dobrava), **Dušan Rosenfeld** (LD Poljskava), **Ivan Rus** (LD Pobrežje - Miklavž) in **Jože Marhl** (LD Remšnik). Strokovni tajnik LZ Maribor **Andrej Ivančič** je ob njegovi upokojitvi za dolgoletno in uspešno delo v znamenje zahvale in priznanja za petnajstletno vzorno ter strokovno opravljanje te funkcije prejel umetniško sliko.

Za posebno kulturno doživetje na občnem zboru so s svojim prvim nastopom poskrbeli **Rogisti LZ Maribor**. Rogisti, ki so se zbrali v skupino iz več LD, so z vajami začeli septembra 2010, vodi pa jih znani glasbenik **Marjan Golob**.

Mag. Jože Marhl,
član Komisije za stike
z javnostjo pri LZ Maribor

in policistov, na čelu s predsednikom in starešino LD Gornja Radgona **Milanom Kolaričem** ter komandirjem PP Gornja Radgona **Cirilom Magdičem**. Srečanja se je udeležil tudi direktor PU Murska Sobota **Drago Ribaš**. Na srečanju, ki je bilo namenjeno predvsem spoznavanju in dogovoru o tesnejšem sodelovanju, so bili prisotni mnogi radgonski policisti z vsemi starešinami in tehničnim osebjem, z druge strani pa vodstvo lovske organizacije, lovski čuvaji ter še nekateri člani in članice zelene bratovščine. Zanimivo je, da so organizatorji srečanja medse povabili tudi vse nekdanje komandirje radgonske policije oz. milice, ki so za varovanje ljudi in premoženja skrbeli pred petdesetimi leti in več, torej še v času, ko nihče izmed zdajšnjih policistov ni bil niti rojen.

Po uradnem delu srečanja sta Kolarič in Magdič ocenila, da je sodelovanje izjemno koristno, prvo srečanje pa je še posebno dobrodošlo zaradi spoznavanja in pogovora o morebitnih načinih sodelovanja. Predstavniki policije so nekoliko predstavili tudi Zakon o orožju, pri čemer so policisti še posebej opozorili na pravilno prenašanje orožja in uživanje alkohola. Spregovorili so tudi o vožnji z motornimi vozili v naravnem okolju, o obveščanju o povozih divjadi, nezakonitem lovu – krivolovu, problematiki potepuških psov ipd. »Pomembno je, da lovci, zlasti še lovski čuvaji in starešine spoznajo naše vodje policijskih varnostnih okolišev (VPO), ki so neprestano na terenu, ter pomočnike komandirja in komandirja. Vsekakor je dobrodošla tudi izmenjava izkušenj, pogovor o nadaljnjih aktivnostih ipd. Naše poti se prepletajo in gotovo je, da si lahko medsebojno pomagamo, zlasti pri varovanju okolja in narave,« je med drugim menil prvi pomurski policist Drago Ribaš, ki je zadovoljen, da so po nekajletnem mrtvilu v zadnjem času spet začeli sodelovati policisti in lovci. Zato je pozdravil pobudo lovcev in svojih sodelavcev za poglobljeno sodelovanje.

Skratka, sklenili so, da bodo poslej lovci še bolj pomagali policistom, slednji pa lovcem. Lovski čuvaji se namreč veliko gibljejo v gozdovih in sploh po naravnem okolju, kjer nepridripravi med drugim gojijo indijsko konopljo in podobne prepovedane rastline. O tem lovci lahko obvestijo policiste, predvsem

Lovci in policisti z roko v roki

Lovci in lovke LD Gornja Radgona ter policisti in policistke PP Gornja Radgona so se odločili za izjemno koristen način sodelovanja, ki bo gotovo dobrodošel za eno in drugo stran, še posebno glede varovanja naravnega okolja in divjadi. Zato je v lovskem domu LD Gornja Radgona, v Hercegovščaku, potekalo prvo delovno in družabno srečanje, na katerem je bilo več kot 60 udeležencev, lovcev

Foto: O. Bakal

Lovci in policisti za skupno mizo v Hercegovščaku

vodje VPO, s katerimi naj bi se v prihodnje pogostejše srečevali, pogovarjali in z njimi sodelovali. Ker lovci pri svojih obhodih pogosto srečujejo neznane ljudi, ki bi bili lahko ilegalci, bi o tem lahko obveščali policiste. Po drugi strani pa naj bi policisti več pozornosti namenili tudi odkrivanju lastnikov potepuških (klateških) psov, obveščanju o primerih povožene divjadi ipd. »Naš cilj je predvsem zatiranje krivolova, ki ga je, žal, še vedno veliko. Ob tem je tukaj velika problematika potepuških psov, kjer smo sami zakonsko omejeni. Policisti pa lahko, prek veterinarjev ali drugače, ugotavljajo za čigave pse gre. Ugotavljamo, da je potepuških psov v naravnem okolju izjemno veliko. Seveda psi niso krivi, temveč zlasti malomarnost njihovih lastnikov in tukaj je treba lastnika 'udariti' po žepu, tako da bo za svojo žival pozneje poskrbel. Prav potepuški psi so krivi za več povožev divjadi, zlasti srnjadi, ki preganjana od psov brezglavo beži prek prometnic. Potem tu ni samo škoda na povoženi živali, temveč tudi škoda na vozilu ter nevarnost za druge udeležence v prometu,« je med drugim dejal starešina LD Gornja Radgona Milan Kolarič, ki se je skupaj s Cirilom Magdičem, komandirjem PP Gornja Radgona, tudi domenil za srečanje.

Tudi o obveščanju glede divjih odlagališč odpadkov so se dogovorili, saj si lovci prizadevajo za ohranitev naravnega okolja. »Pravzaprav si vsi prizadevamo za zdravo življenje ter varovanje okolja in narave. Postavljeni so bili temelji dobrega in dolgoročnega sodelovanja, ki bo gotovo koristilo vsem.«

Oste Bakal

Tradicionalni lov na malo divjad v LD Ormož

27. 11. 2010 je LD Ormož organizirala tradicionalni lov na malo divjad, ki so se ga udeležili domači lovci in njihovi gostje ter predstavniki okoliških lovskih druženj (LD Velika Nedelja, LD Bresnica - Podgorci, LD Tomaž, LD Ivanjkovci, LD Vinski vrhovi in LD Središče).

Pred domom druženj v Ormožu se je zbralo 38 lovcev, od koder smo odšli na mesto lova, na deponije v Lagunah.

Po zboru lovcev in pozdravnem nagovoru domačega starešine **Bojana Mačka** je lovovodja **Ruda Plavec** opisal potek lova. Z obiskom sta nas počastila še policista **PP Ormož**, ki sta pregledala orožje in veljavne orožne listine ter nam zaželela dober pogled in opozorila na previdnost pri ravnanju z orožjem.

Razdeljeni v dve skupini ('flanki'), ki sta ju vodila lovovodji in v vlogi pomočnika tokrat starešine, smo se odpravili v lovišče. Lov je potekal v predelu Lagun – to je območje nekdanje Tovarne sladkorja Ormož. Po njem zaprtju z območjem (veliko okrog 55 ha) upravlja DOPPS, s katerimi člani dobro sodelujemo.

Za lov je bilo predvidenih sedem pogonov, štirje so bili opravljeni do »zaslužene« malice, trije pa še po njej.

Kljub strahu, da ne bo lepega vremena (dan prej je začelo snežiti), smo bili ves dan obsijani s prijetnim soncem. Kljub našemu trudu, da bi vsi prišli do strela, se je končalo tako kot po navadi: eni so bili bolj zadovoljni, drugi manj. Zaradi poplavljenega Pušenskega potoka smo

morali ubrati daljšo pot, kar nam je podaljšalo predvideni zaključek lova. Je bilo pa zadovoljstvo večje, saj smo na »dlako« položili kar 8 poljskih zajcev in 27 fazanov. Plen, ki ga nismo pričakovali!

Po lovu so se za našo pogostitev s prijetnim in okusnim kosilom potrudile naše kuharsko razpoložene soproge (Berta, Bojana, Micka in Stanka). Čas po kosilu je minil ob prijetnem kramljanju, povezanim predvsem z lovsko tematiko.

lovskem udejstvovanju. Tudi lovsko prijateljstvo na zadnjem pogonu v domu druženj je minilo v prijateljskem in tovariškem vzdušju, katerega pri sodobnem hitenju vse preveč pogrešamo. Z odličnim spoštovanjem in lovskim zdravo.« (D. Cvetko, LD Velika Nedelja)

Tudi jaz se zahvaljujem vsem domačim lovcem, njihovim gostom, gostom okoliških lovskih druženj, posebno pa našim ženam. Nasvidenje prihodnje leto!

Bojan Maček

Foto: T. Plavec

Na zbornem mestu pred novembrskim lovom na malo divjad v LD Ormož

Za zaključek naj citiram še zahvalo našega gosta, ki je v knjigo zapisal: »Zahvaljujem se za resnično neponovljiv in nepozaben lov, ki ste nam ga omogočili člani LD Ormož ob brežihni organizaciji, prečudovitem dnevu in vremenu in veliki številčnosti male divjadi v vaših Lagunah in okolici. Ostal mi bo v spominu kot eden mojih najlepših lovov v mojem 33-letnem

Tradicionalni skupni lov LD Kidričevo in LD Dolenja vas

Že vrsto let (z manjšo prekinitvijo) se lovci pobratene LD Kidričevo in LD Dolenja vas zbiramo na tradicionalnem skupnem lovu. Tokrat smo se zbrali v lovišču LD Dolenja

Foto: B. Dejak

Konec lanskega novembra sta priredili že tradicionalni skupni lovi LD Kidričevo in LD Dolenja vas, ki je bil v lovišču LD Dolenja vas. Na fotografiji so vsi udeleženci.

vas, saj imamo skupen dogovor, da eno leto organizira lov LD Dolenja vas in naslednje leto LD Kidričevo. Zbrali smo se v tretjem delu jeseni, in sicer v čudovitem sobotnem jutru 27. 11. 2010 pred lovskim domom gostiteljice LD Dolenja vas.

Lepa, s snegom pobeljena narava, sončen dan, prijetno vzdušje med udeleženci lova in spoštovanja vreden sprejem članov LD Kidričevo – vse to je odlikovalo tisti dan. Toda člani lovske družine smo poskrbeli, da so bile povabljeni tudi žene, dekleta in prijateljice lovcev obeh lovske družine, ki so se z veseljem udeležile srečanja in skupnega lova.

Vse udeležence lova in povabljenke je pozdravil starešina **Branko Dejak**, ki je s svojimi pomočniki vodil lov. Poudaril je, da bosta dva pogona in zadnji pogon v lovskem domu. Po kratkih in skrbnih napotkih ter opozorilih so se lovci z lastnimi vozili prepeljali do stojišč. Poskrbeli smo tudi za lovčeve žene, dekleta in prijateljice; ogledale so si lončarski atelje **Ane Česarek** v Dolenji vasi, rokodelski center v Ribnici in cerkev Marije Vnebovzete pri Novi Štifti.

Lov je potekal nemoteno, disciplina je bila na visoki ravni in ker nam je bilo vreme naklonjeno, je tudi Diana poskrbela, da smo uplenili štiri glave jelenjadi.

Po končanem lovu smo opravili pozdrav lovini, se zahvalili boginji Diani za lep, pravičen in bogat ulov. Lovovodja je uplenitljem izročil smrekove vejice in vse povabil na zadnji pogon.

Tudi na zadnjem pogonu je bilo zelo veselo, poskrbljeno je bilo za dobro kosilo in pijačo, prijetno vzdušje in dobro glasbo. Nato je sledil še lovski krst, ki so ga opravili: sodnik **Branko Dejak**, starešina LD Dolenja vas, ter »prisednika« **Dušan Tanko** in **Andrej Česarek**, tožilec je bil **Tone Bojc**, zdravnik pa **Borut Vidervol**. Zdravnik je pregledal in ocenil, da je zdravstveno stanje obdolžencev zadovoljivo oz. da so vse telesne funkcije nadpovprečne. Tožilec je zoper obdolžence navedel »hude obtožbe«, vendar sodniškega senata ni prepričal v celoti. Nato so sledila strokovna vprašanja, vendar so bili odgovori le polovični. Kazen je bila po starih lovskega šegah in navadah.

Pozno zvečer sta se vsem udeležencem lova in skupnega srečanja zahvalila starešina LD Kidričevo in LD Dolenja vas.

Branko Dejak

Slovenski častniki, veterani in lovci podpisali listino o sodelovanju

Ni še tako daleč nazaj čas, ko smo bili tudi slovenski lovci člen močne verige slovenskega splošnega ljudskega odpora. Da smo lovci zelo številna in tudi močna armada z orožjem, z mnogimi odličnimi strelci, izjemno iznajdljivi in orientirani v naravi, dobri poznavalci skritih kotanj in lovske steze ter večji tudi pri zagotavljanju hrane, so še kako vedeli in znali ceniti odgovorni pri tedanji TO. Naše sposobnosti so bile večkrat na preizkušnji na mnogih obrambnih in samozaščitnih vajah, še posebno pa leta 1991, ko smo tudi lovci, mnogi kot pripadniki TO, častniki ali kot pripadniki reševalnih služb, z ramo ob rami sodelovali pri obrambi in osvoboditvi naše dežele. Mnogi so si v času vojne za Slovenijo nabrali dodatne izkušnje, predvsem pa spoznali in dobili nove prijatelje. Mnogo lovcev je za sodelovanje v oboroženem boju prejelo priznanja in pridobilo status veterana vojne za Slovenijo.

Na svoje nekdanje soborce, zaveznike in prijatelje naj ne bi nikoli pozabili. Tega se še kako

tudi lovci, ohranili in gojili prijateljstvo. **Dravograjski častniki**, kar nekaj jih je še vedno aktivnih v Slovenski vojski, se s slovenjgraškimi lovci večkrat srečajo na njihovem strelišču v Znančanih, pa tudi ob drugih družabnih srečanjih. Da bi bilo njihovo sodelovanje še pristnejše

Polkovnik dr. Bojan Potočnik, predsednik Združenja slovenskih častnikov Slovenije, je posebej za Lovca dejal: »Slovenski častniki nismo nobena posebna elita; smo preprosti ljudje, le z več vojaškega znanja, a odprti za vsakršno sodelovanje. Za časa vojne nihče ni spraševal, kakšnega verskega ali političnega prepričanja smo bili posamezni varuhi domovine. Tudi danes nas to ne zanima!«

Listino o sodelovanju med Zvezo slovenskih častnikov, Združenjem veteranov vojne za Slovenijo, Občino Dravograd in LD Slovenj Gradec so slavnostno podpisali (od leve) Herman Jeseničnik, aktivni častnik Zdravko Kac in Dušan Leskovec.

dobro zaveda okrog 200 članov občinskega Združenja slovenskih častnikov in okrog 200 veteranov vojne za Slovenijo Občine Dravograd ter 79 članov Lovske družine Slovenj Gradec. Tudi po letu 1991 so udeleženci bojev v Dravogradu in okolici, takrat so se še posebno izkazali

in trajnejše, so že pred leti začeli postopek za nekakšno pobratenje – podpis listine o sodelovanju. Šele ob spremembi statusa društev posebnega pomena in drugačne miselnosti v vrstah slovenskih častnikov, da lovci nekoč lahko spet postanejo branilci domovine, so prvi spoznali dra-

vograjski častniki in veterani ter seveda lovci **LD Slovenj Gradec**.

Trinajstega prednovoletnega srečanja dravograjskih slovenskih častnikov, na katerem so slavnostno podpisali listino o sodelovanju, se bodo mnogi radi spominjali. To je bilo na pragu 20. obletnice osamosvojitvene vojne, in sicer v dravograjskem hotelu ob bogatem kulturnem programu, ki so ga pripravili Rogisti LD Muta, Oktet Kograd - Dravograd in harmonikarji Diatonik iz Dravograda. Slavnostnemu podpisu, ki je vreden pomenanja, so bili priča mnogi povabljeni gostje, med drugim tudi polkovnik dr. **Bojan Potočnik**, ki je predsednik Združenja slovenskih častnikov postal oktobra lani, ter sekretar slovenskega združenja stotnik **Janko Ljubič**. Na čelu številnih koroških častnikov in njihovih žena so bili stotnik **Zdravko Kac** in višji vodnik **Jože Temnikar**, predsednik in podpredsednik dravograjskega združenja, **Herman Jeseničnik**, predsednik območnega Združenja veteranov vojne za Slovenijo Dravograd, ter iz slovenjgraške lovske družine starešina **Dušan Leskovec** in član **UO Jože Hajtnik**.

Franc Rotar

Pokal Doberdob 2010

Šibrovke že dalj časa stojijo v varnostnih omarah, na njih v vinogradih vse pogosteje vidimo fazana, zajca, v hrastovih krošnjah glasno kričijo šoje ter se oglašajo druge ptice. Strelska ekipa **Društva slovenskih lovcev Doberdob** je v nedeljo, 5. septembra lani, v pričakovanju na odprtje lovske sezone na malo divjad organizirala tekmovanje v streljanju na glinaste golobe na strelski stezi. Društvo slovenskih lovcev Doberdob se s svojo mlado strelsko ekipo udeležuje tekmovanja v streljanju na glinaste golobe in na MK-tarčo na deželni ravni pa tudi v Sloveniji.

V jutranjih urah smo se člani goriške in tržaške pokrajine ter prijatelji strelci italijanskih strelskih društev iz dežele Furlanije - Julijske krajine zbrali na strelišču v Miljah. Toplo zgodnjejesensko vreme je polepšalo nedeljsko jutro. Zbralo se nas je kar nekaj; vsi smo se bili pripravljeno spopasti se z večkrat prehitrim golobom, ki je letel v značilnem letu fazana, pa goloba grivarja, race

mlakarice, vrabca, jerebice in tudi v značilnem teku poljskega zajca. Slednji je bi za marsikoga od nas prava uganka, saj je v hitrem teku marsikdaj odskočil prav takrat, ko je počila puška in je nepoškodovan tekel naprej. Tudi fazan ni bil lahka tarča ... Največkrat pa se je zgodilo, da jo je hitra raca najbolje odnesla. Spretna roka, hiter pogled in strel iz šibrenice so marsikateremu

LD Tišina že nekaj let obiskujemo dan pred vsemi svetimi grobove preminulih lovskih tovarišev, ki so bili člani naše LD; to smo storili tudi 31. oktobra lani. Na vsakem grobu, kjer v miru počivajo, manjša skupina lovcev prižge zeleno svečo in za trenutek postane ob grobu. Takrat se tudi z velikim spoštovanjem spomnimo življenja in predvsem lovske dejavnosti vsa-

ljudskega petja, melodij lovskih rogov in pesmi zelene bratovščine. Če bi poročanje poenostavili in zgolj zapisali, da je pač bil neki lovski dogodek, bi s tem zagotovo storili veliko krivico organizatorjem: koroški lovski zvezi, ki jo že drugi mandat uspešno vodi Dušan Leskovec, predvsem pa njeni komisiji za izobraževanje, odlikovanja, kulturo in stike z javnostjo, na čelu katere je podgorski lovec **Marjan Verčkovnik**, županu MO Slovenj Gradec **Matjažu Zanoškarku** in LD Podgorje ter še mnogim drugim. Na Koroškem se je namreč zgodilo sploh prvič, menda se kaj podobnega ni zgodilo tudi drugod po Sloveniji, da bi območna lovska zveza eno svojih najbolj paradnih in pomembnih kulturnih prireditev posvetila vdovam pokojnih lovcev.

Koroška, dežela pokončnih, delavnih, trmastih in klenih ljudi, pač ne bi bila to, kar je že od nekdaj. Nekdanja grofova dežela je vedno bolj odrinjena in pozabljena, kot da ne bi bila del Slovenije. Nad njeno usodo si nekateri iz »centra« ​​že lep čas nabirajo politične točke. Morda smo Korošci, med katerimi je okrog 1.200 lovcev, prav zato še bolj povezani in trmast. Z dobrim delom in uspešno kulturo vsem sporočamo, da nam lahko zaprejo še kakšno ustanovo, pisarno ali delovna mesta, toda naše dežele, duha in ljubezni do petja nam res nihče ne bo vzel! Zato Šipkova pesem, »da so Korošci vedno za mušter bili ...« ​​vedno bolj velja! Tamkajšnji lovci, raje so »jagri«, so bili konec minulega leta res »za mušter« ​​– za vzor. Organizirali so glasbeno lovsko druženje, ki bo zagotovo še dolgo gredo srca in duha mnogim nekdanjim lovskim ženam – vdovam pokojnih koroških lovcev. Pa ne samo njim, radi se ga bodo spominjali tudi drugi obiskovalci in cenjeni gostje: **Mirko Kumer - Fric**, predsednik Kluba prijateljev lova iz Celovca in njegovi lovski prijatelji, župan MO Slovenj Gradec in poslanec Zanoškar ter predstavnik LZS in LZ Maribor **Ivan Žižek**, ki je na Koroško prišel z ženo, tudi lovko. Za vse, kar se je zgodilo v Podgorju, tega pa ni bilo malo, velja zahvala predvsem predstavnikom Koroške lovske zveze (KLZ), predsedniku **D. Leskovcu**, ki je vodil organizacijski odbor, **M. Verčkovniku**, ki ve in zna, kako je treba hitro in dobro pogostiti povabljene goste, **Franču Prazniku**, strokovnemu tajniku, lovcem LD Podgorje, ne-

Voz koroškega lovstva in glasbene kulture že drugi mandat varno in spretno pelje Dušan Leskovec, predsednik KLZ.

katerim starešinam in lovcem, ki so skrbeli, da so se srečanja sploh udeležile mnoge vdove, in ne nazadnje tudi referentu za lovsko kulturo **Franču Rotarju**, ki se je podpisal pod scenarij prireditve. Le-to je vsečno in privlačno povezovala znana koroška kulturna delavka in povezovalka mnogih prireditev **Saša Horvat**.

Čeprav je tisti petkov večer kar zelo snežilo tudi v idilični kmečki dolini Podgorje, iz katere izhaja Lovski oktet Podgorje, ki je leta 1974 pomagal zaorati ledino organiziranemu lovskemu petju na Slovenskem, je srečanje odlično uspelo. Morda tudi zato, ker je bilo na pragu letošnjega adventnega časa. Advent izhaja iz latinske besede *de adventus* in pomeni prihod. Skrbno pripravljena scena prireditve, odeta tudi v zelenje, ki predstavlja simbole prebujanja novega življenja, ter prečudoviti lovski šopki Cvetličarne Jehart, je zagotovo pomenilo neki nov prihod, neki nov lovski dogodek – »mušter« ​​– vzorec. Več kot sto vdov in sedanjih koroških lovskih žena se je udeležilo srečanja. Če ne bi bil november, bi lahko rekli, da je bilo srečanje ob 8. marcu za dan žena. Podgorsko kulturno dvorano so do zadnjega sedeža napolnili tudi mnogi drugi ljubitelji zelene bratovščine. Žal je lahko le tistim starešinam, ki se niso dovolj potrudili in vdov svojih nekdanjih (pokojnih) članov niso pripeljali v Podgorje. Zaradi njihove (ne)zavzetosti so bile prikrajšane predvsem one, ki so še vedno prevečkrat osamljene.

Tudi tokrat so se pevci lovskih oktetov LD Peca - Mežica, LD

Foto: I. Trček

Poklon pokojnim članom LD Tišina

golobu prestregli pot do gladkega pristanika. Veselje in smeh ob polnih zadetkih sta zaznamovala tisto nedeljsko jutro.

Ob uri kosila je komisija sestavila lestvico strelskih uspehov ter nagradila najboljše strelce. Na prvem mestu skupne lestvice je stal **Brandi**, na drugem **Grilanc**, na tretjem pa **Scordino**. Prvo mesto na društveni lestvici je zasedel **Grilanc**, drugo **Coretti**, tretje pa **Zulian**. V senci in ob dobri hrani, ki nam jo je pripravila kuharica strelskega društva iz Milj, je bilo tekmovanja konec. Zahvala za pokroviteljstvo velja Združenju slovenskih športnih društev v Italiji (ZSSDI), vsem prisotnim članom, osebju strelišča in vsem, ki so pripomogli k dobri izvedbi septembrske strelske tekme.

Matjaž Romano

Spet smo se jih spomnili

Zgodba, ki se imenuje življenje, je za vsakega posameznika različna. Kljub temu so tudi pri tem vsaj nekatere skupne zakonitosti. Rojstvo in smrt, med njima pa lov in vse, kar je s tem povezano, so nekako skupne zakonitosti vseh nas, ki smo člani zelene bratovščine. Tako lovci

kega posameznika. Podatki iz arhiva naše LD kažejo, da je od leta 1977 do 2009 zapustilo ta svet in se odpravilo v večna lovišča 28 naših lovskih tovarišev (Milan, Aleksander, Jožef, Franc, Štefan, Karel, Koloman, Tibor, Ivan, Luka, Franc, Alojz, Janez, Josip, Bojan, Rudi, Silvo, Geza) itn. Vsem pokojnim velja zahvala za vsa dobra in plemenita dejanja, ki so jih storili v svojem življenju, tudi v korist in dobro narave, divjadi in v prid lovskih tovariških odnosov. Lovci lovske družine Tišina jih nikoli ne bomo pozabili.

Iztok Trček

Peli in igrali »za mušter«

Srečanje, posvečeno vdovam pokojnih koroških lovcev

Zadnji petek lani novembra je bil prav poseben dan. Ne toliko zato, ker je prvič v tej zimi snežilo tudi v nižjih delih Koroške, ampak predvsem zaradi tradicionalnega 7. srečanja koroških lovskih pevcev in registov z gosti v kulturnem domu v Podgorju. Lanska največja lovska prireditev na Koroškem je bila posebno odmevna med lovci na tej in oni strani Pece, pa tudi med drugimi ljubitelji lepega

Srečanja v Podgorju, ki je bilo posvečeno vdovam pokojnih koroških »jagrov«, so se udeležili številni gostje. Med njimi je bil tudi priljubljeni podgorski župnik, prodekan Leopold Korat, velik zagovornik zelene bratovščine.

Združeni koroški lovski pevci so pod vodstvom Toneta Gašperja ubrano zapeli na lovskemu druženju v Podgorju.

Prežihovo - Kotlje in Lovskega okteta Podgorje ter rogisti LD Muta, LD Zeleni vrh - Vuzenica, KUD Pohorski rogisti in Savinjski rogisti SK ZLD Celje predstavili kot pravi »profesionalci«. Njihovo res odlično petje in igranje je bilo deležno velike pozornosti in zato nagrajeno z burnimi aplavzi; predvsem pa, ko so se predstavili vsi naenkrat, združeni. Združeni pevci so dirigiral **Tone Gašper**, rogistom pa **Andrej Pungartnik**. Da že nekaj let skupaj pojejo in piha-jo v lovske rogove, je bilo več kot očitno! Lovske in domače pesmi, mirne melodije lovskih rogov in izbrane besede govorcev Leskovca, Zanoškarka, Žižka in spodaj podpisanega, ki vedno pridejo do src in pomirjajo duha, so zagotovo poklicale v spomin pokojne koroške lovske. Mnoge rosne oči, pa zamišljeni in hvaležni pogledi so povedali vse! Tudi to, da so bile nekdanje lovske žene – vdove – nekoč tes-

no povezane z zeleno bratovščino. Brez njihovega razumevanja in tudi pomoči marsikateri pokojni koroški lovec ne bi pustil tako globokih sledi v slovenskem lovstvu, kot jih je! KLZ je vsem nastopajočim glasbenim skupinam, MO Slovenj Gradec, LD Podgorje in Cvetličarni Jehart izročila lična pisna priznanja za sodelovanje. LZ Slovenije pa je posebno pisno priznanje namenila koroškemu lovskemu inšpektorju **Dragu Križanu**.

Skratka, koroški lovski glasbeni »kulturni mušter«, kot so ga imenovali, je vreden posnemanja tudi drugod po Sloveniji!

Franč Rotar

Strelstvo v LD Tišina

V vsaki LD veliko spremlja-jočih dejavnosti zrcali lovsko dejavnost, ki obsega goji-

tev divjadi, ohranitev njihovega življenjskega habitata, skrb za dopolnilno zimsko krmljenje, izdelavo vseh vrst lovskih naprav, nepogrešljiva dejavnost je tudi lovska kinologija in še bi lahko našteval. Z vsem naštetim se načrtno in sistematično ukvarjamo tudi člani naše **LD Tišina**. Ni nas veliko, samo 22, pa vendarle smo aktivni na vseh področjih lovske dejavnosti in v okviru **ZLD Prekmurje**.

Štirje naši člani so tisti, ki so zaslužni za dosežene uspehe na tem področju lovskega strelstva. Tudi naša LD enkrat na leto organizira obvezen preizkus lovskega orožja in strelskih sposobnosti. Po navadi lovsko orožje z gladko cevjo in njihove lastnike preizkusimo spomladi na lovskem pikniku. Takrat za

skih tekmovanjih v okviru **ZLD Prekmurje** vsako leto bolj ali manj sodeluje približno 12 ekip in skupaj okrog 50 lovskih strelcev. Ko opisujemo aktivnosti in uspehe na področju ene izmed lovskih dejavnosti, ne moremo mimo tega, pa tudi nepošteno bi bilo, če se jih ne bi spomnili in se jim zahvalili za njihov prispevek na tem področju. Kot pionirje na področju streljanja na glinaste golobe v LD Tišina moram imenovati **Gezo Hodoščka, Ivana Roudija in Jožeta Štiblarja**, a so žal že vsi v večnih loviščih. Zagotovo velja trditev, da brez njih in njihovega vloženega truda verjetno na tem področju tudi dandanes v LD Tišina ne bi bilo takšnih izvrstnih strelcev. Omenjena trojka lovskih strelcev je že takrat v svoje vrste

Foto: I. Trček

Foto F. Rotar

Zaslužni strelci LD Tišina

orožje z gladko cevjo primejo tudi že nekoliko starejši člani naše LD, kar je izredno pozitivno in dobro. Poleg tega na leto opravimo povprečno 5 do 6 streljanj na glinaste golobe v športnem in lovskem položaju; predvsem zaradi druženja. Opisana dejavnost po vsej verjetnosti botruje, da naši štirje standardni strelci, **Ivan Gregorn, Vinko Bežan, Miran Holcman in Aleš Števanec**, že nekaj let na tekmovanju v okviru **ZLD Prekmurje** dosegajo zavidljive in za našo LD častne uspehe. Ponosni smo nanje. Njihovi strelski uspehi na območju **ZLD Prekmurje** so se začeli leta 2005 in končali leta 2010, ko so vsako leto v streljanju na tarčo srnjaka za našo LD pristreljali 1. mesto. Leta 2008 je ista ekipa iz LD Tišine v okviru **ZLD Prekmurje** dosegla 2. mesto v kombinaciji, leta 2009 je bila 1. v kombinaciji in leta 2010 3. ter tudi 3. v streljanju na glinaste golobe. Na lovskih strel-

pritegnila takrat mladega lovca in strelskega zanesenjaka Ivana Gregorna, ki je z njimi oral ledino strelstva v naši LD. Slednji ima verjetno zasluge, da je za seboj v strelstvo pritegnil še Vinka, Mirana in Aleša. V zadnjem času z njimi dobro sodeluje in tudi že tekmuje nova mlada moč strelstva v LD Tišina, **Janez Kovač**. To pomeni, da bo Ivan počasi lahko prepustil mesto mladim, sam pa bo z njimi sodeloval v vlogi mentorja. Če bo strelska ekipa LD Tišina nadaljevala s takimi in podobnimi uspehi, v kar ne dvomim, bo treba razmišljati o razširitvi našega lovskega doma oziroma urediti in povečati prostor za odlaganje doseženih pokalov s tekmovanj. Vsem omenjenim članom LD Tišina in izvrstnim strelcem se zahvaljujemo za doseženo na področju lovskega strelstva z željo, da bi enake in podobne uspeha dosegali tudi v prihodnje.

Iztok Trček

Pokaži svojo lovsko izkaznico!

Septembra smo v strokovni službi LZS začeli s sklepanjem pogodb s podjetji, ki bodo vsakemu članu LZS ob predložitvi veljavne lovške izkaznice omogočila nakup lovskih potrebščin in opreme z določenim popustom.

Ta naj ne bi bil manjši od petih odstotkov, imena vseh podjetij, ki nudijo deset- ali večodstotni popust bomo po sklenitvi pogodbe objavili v glasilu Lovec. Na naši spletni strani bo stalno objavljen dopolnjen spisek vseh podjetij, ki bodo z nami sklenila **pogodbo o sodelovanju**. Prodajna mesta teh podjetij bodo označena z nalepko, ki jo vidite na fotografiji.

Do konca oktobra smo poslali predloge za sodelovanje in osnutke pogodb že več kot stotim podjetjem, ki prodajajo najrazličnejše blago ali nudijo storitve, ki niso nujno povezane z našo dejavnostjo, ter že podpisali pogodbe s podjetji, naštetimi v preglednici za navedeno blago in storitve.

Ker želimo v akcijo pritegniti čim več podjetij, prosimo prav vse člane LZS, da nam na naš elektronski naslov sporočite še nova imena in naslove podjetij, ki bi jih zanimala za sklenitev takšne pogodbe.

Do konca prihodnjega leta želimo skleniti vsaj sto takih pogodb!

Želimo, da nam na tak način naša lovška izkaznica prinese neposreden prihranek pri nakupih!

Stanje: 17. 1. 2011

S. Žerjav

POGODBE ZA POPUSTE

Podjetje	blago in storitve	% popusta
1 ALPINA, d. o. o., Žiri	Lovska in pohodna obutev	10
2 TRI KRONE, d. o. o., Godešič 53, Šk. Loka	Protikorozijska zaščita vozil in olje za mazanje KROWN	10
	Motorna žaga CS 2500	5
	Avtomatski krmilnik HU 19	5
3 PEECKER, d. o. o., Ljubljanska 39, Kranj	Električno ročno orodje	5
	Električno in bencinsko vrtno orodje	5
	Vrtno ročno orodje	5
	Večji lesnoobdelovalni stroji	5
4 TRADICIJA AVSENIK, d. o. o., Begunje 21, Begunje	Gostinske storitve in nočitve	10
5 Montaža in servis hladilnih naprav Matjaž Košir, s. p. Katreževa pot 38, LJ - Črnuče	Hladilne komore	15
	Servis hladilnih naprav	15
6 TUKANO, d. o. o., Zg. Hoče 7, 2311 Hoče	Izdelki blagovne znamke Propak	10
	Izdelki blagovne znamke Vitakraft	10
7 PST, d. o. o., Dobja vas 187a, Ravne na Koroškem	PVC-okna in vrata, rolete Alu	10
	ALU-vhodna vrata in zimski vrtovi	5
8 NOLD, d. o. o., Selska cesta 2, 8257 Dobova	Majice in telovniki NOLD	15
	Klobuki in pasovi za puške	10
9 Veterina Šoštanj, d. o. o., Kajuhova 13, Šoštanj	Vse veterinarske storitve, razen cepljenj	10
10 KOLPA, d. d., Salon Kolpa, Cesta XV. brigade 47, Metlika	Kopalniška oprema	10
11 Servis VAKO, d. o. o., Kolodvorska c. 56/B, Črnomelj	Servis klimatskih naprav - split sistem	10
	Kontrola in dopolnitev plina pri avtoklimi	10
	Montaža klimatske naprave - split sistem	5
	Popravilo hladilne tehnike	5
12 ALPIN, napredne tehnologije, obnovljivi viri energije, Koroška cesta 27, Kranj	Fotovoltaika, oprema za samooskrbo koč, krmišč, plovila, avtodome ...	10
	Svetovanje, razstavnin in demonstracijski prostor	
	Sončni kolektorji in sistemi za ogrevanje in dogrevanje vode	10
	Toplotne črpalke in klimatske naprave za ogrevanje in dogrevanje	10
13 Marko Žibert, s. p., Sorška ulica 12, Kranj	Artikli izobraževalnega programa OVE z gorivnimi celicami	10
	Sončne fotonapetostne elektrarne (popust na zadnjo ponudbo)	2
14 Biroservis Klančar, k. d., Selanov trg 6, 1210 LJ - Šentvid	Lovski, ribiški in drugi noži, multiorodje in diamantni brusilniki CRKT	10
	Keramčni noži	10
	Storitev nabrusi.si – brušenje vseh vrst nožev	15
	Birooprema SHARP, pisarniški material, fotokopiranje in tiskanje	10
15 Turistična kmetija Pr'Ambrožu, Ambrož pod Krvavcem 7, 4207 Cerklje na Gorenjskem	Gostinske storitve	10
	Nočitve	10
16 Avanturist, d. o. o., Ormoška cesta 100, 2250 Ptuj	Blago blagovnih znamk Arden Grange, Renske, Applaws,	10
	Perrito in Danish Design	10
17 VONDA, d. o. o., Sečovlje 139, 6333 Sečovlje	Na sklenjeno pogodbo o računovodenju v PE Nova Gorica in PE Ljubljana	10
18 ČEVLJAR, d. o. o., Mavčiče 59, 4211 Mavčiče	Vsi izdelki lastne proizvodnje in izdelki iz ponudbe na spletu in v trgovini	10
19 Kanali SG1, d. o. o., Gozdna pot 7, 2380 Slovenj Gradec	Ročno pranje v avtopralnici Rondo, PTC Katica, Slovenj Gradec	15
20 Veterinarska postaja LAŠKO, d. o. o., Marija Gradec 36, Laško	Veterinarske storitve, razen vakcinacij	10
	Sterilizacije in kastracije ter dietna hrana	10
21 Mines team, d. o. o., Na logu 14, 5220 Tolmin	Sončni kolektorji in bojlerji ter seti za ogrevanje sanitarne vode	12
	Fotovoltaika - otočni sistemi in seti za razsvetljavo objektov in prikolic	12
	Solarni seti za krmljenje divjadi in živine	12
	Sanitarni program, armature, tuš kolone in cevi, higienske WC-deske	20
22 Soboslikarstvo, Rok Jerič, s. p., Srednja vas 99, 4208 Šenčur	Notranja slikopleskarska dela	10
23 GEOSSET, d. o. o., Poslovna cona A 22, 4208 Šenčur	Naprava Garmin ASTRO 220-DC 40 in Garmin DC 40-ASTRO 220 in oprema	10
24 Veterinarska ambulanta Gaber, Eva Lesjak, s. p., Kidričeva 1, Litija	Vse veterinarske storitve, razen cepljenj	10

Mario Zadel, član LD Tabor - Zagorje pri Pivki, je 13. 9. 2010 v krogu lovske priateljstva praznoval svoj 70-letni življenjski jubilej.

Rodil se je v vasi Jurišče, kjer je preživel svoja prekratka otroška leta. Že kot otroku mu je bilo dano spoznavati in opazovati naravo ter vse njene lepote. In prav narava ga je pritegnila in ga po svojih zakonitostih izbrusila v klenega moža in lovca. Že zelo mlad je moral poiskati delo. Pot ga je vodila v Slovensko Istro, kjer je spoznal tudi svojo življenjsko sopotnico in si tam ustvaril tople dom in družino. Zaradi poklica, ki ga je opravljal, je v lovske vrste stopil razmeroma pozno.

V LD Tabor - Zagorje je bil sprejet leta 1979, v naslednjem letu pa je opravil tudi lovski izpit. Takoj je pokazal veliko zanimanje za delo v LD, zato je bil v obdobju 1989 do 1996 izvoljen za člana UO LD. Do leta 1996 je opravljal delo strelskega referenta. Od leta 1999 do 2001 je opravljal funkcijo predsednika NO, od leta 2001 do 2009 pa je bil član nadzornega odbora. V letu 2009 je bil soglasno izvoljen za predsednika disciplinske komisije in to funkcijo opravlja še vedno. Kot član UO in pozneje NO kljub velikim oddaljenosti od sedeža lovske družine ni nikoli zamajal na seje.

Mario je bil zelo aktiven tudi pri gradnji lovske koče, zato mu je družina podelila zaslužen priznanje, LZS pa ga je odlikovala z znakom za zasluge.

Ob visokem življenjskem jubileju ti, dragi Mario, vsi člani LD Tabor Zagorje pri Pivki iskreno čestitamo in ti želimo veliko zdravja, mirno roko in dober pogled ter da bi še naprej ohranjal svojo družabnost kot doslej.

LD Tabor Zagorje – A. Š.

Ivan Šobar, najstarejši član LD Toplice iz Dolenjskih Toplic, je lani praznoval svojo 90-letnico. Rodil se je 18. avgusta 1920 v Dolenjskih Toplicah kot prvi otrok

devetčlanske družine. Osnovno šolo je obiskoval v rodni Toplici, po končanih treh razredih gimnazije pa se je izučil za trgovca pri trgovcu Pircu v Žužemberku. Tam je služboval do začetka leta 1941. Po okupaciji Jugoslavije se je takoj vključil v organiziran boj proti okupatorju. Kot aktivista so ga avgusta 1942. leta aretirali in odpeljali v italijansko taborišče Renicci. Po kapitulaciji Italije je odšel v partizane, kjer je ostal do konca vojne.

Po končani vojni se je zaposlil v diplomatskem skladišču pri predsedstvu slovenske vlade, kjer je ostal do leta 1952. Tistega leta je bila ustanovljena Lovska zadruga in Ivan je postal njen poslovodja. Ko pa se je zadruga preimenovala v Trgovsko podjetje Lovce, je postal njen direktor in tam ostal do upokojitve leta 1969. Mnogi slovenski lovci se ga spominjajo kot dobrega, sposobnega, a tudi skromnega človeka, ki je storil vse, da bi ustregel njihovim

željam. V tistih časih po vojni, pa tudi še veliko pozneje, je bilo težko priti do dobre puške in streliva. Toda z Ivanovo pomočjo ni bilo nič pretežko, potrudil se je in uspelo mu je marsikaj.

Ivanu je bilo lovstvo položeno že v zibelko. Oče, vaški kovač, je bil tudi strasten lovec in malega Ivana je že od mladih let učil lovske veščine in ljubene naše narave. Nešteto dni je prebil z njim v lovišču in v času jesenskih skupnih lovov je bil Ivan nepogrešljiv gonjač. V lovske vrste je vstopil 1. januarja 1948, ko je kot pripravnik vstopil v LD Toplice. Lovski izpit je opravil leta 1954. Vrsto let je bil član UO LD in raznih komisij, v letih 1981 do 1983 pa je bil starešina naše družine. Za njegovo delo v lovski organizaciji ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redoma III. in II. stopnje. Matična LD ga je odlikovala z najvišjim priznanjem, plaketo LD Toplice. Ivan je od 16. februarja 1999 častni član naše LD.

Ivan se zdaj največ zadržuje na svojem domu v Ljubljani in s ponosom gleda na svoja sinova in vnuka, ki nadaljujejo lovsko tradicijo, ter upa, da bodo tudi pravniki šli po tej poti. V spremstvu sinov Andreja ali Janeza se še udeleži kakšnega lova, a zdaj divjad raje opazuje in občuduje. Vsako leto se redno udeležuje vseh naših prireditev, poklepeta s stariimi znanci in prijatelji, mladim da tudi kakšen dober nasvet glede lova in varstva narave. Tudi na zadnjem, tradicionalnem srečanju lovcev veteranirov na Pajkežu ni manjkal. Ob tej priložnosti mu je starešina LD ob njegovem visokem jubileju v imenu družine izročil spominsko darilo – uro z motivom rukajočega jelena, ki je simbol naše lovske družine.

Dragi Ivan, člani LD Toplice ti ob tvojem visokem jubileju iskreno čestitamo in ti želimo še veliko klenega zdravja in dobrega počutja. Upamo, da boš še dolgo prihajal med nas zdrav in nasmijan kot doslej in skupaj z nami razdrl kakšno hudomušno iz neizmerne zakladnice lovske latinščine

LD Toplice – F. K.

Avguštin Sešek, član LD Šmarna gora, je 28. 8. 2010 praznoval svoj 75-letni jubilej. Rodil se je 28. 8. 1935 v Ljubljani. Svoje otroštvo je preživel v vasi Zgor-

nje Pirniče pri Medvodah, ki je v svojih gozdovih že takrat nudila divjadi varno zavetje. V mladosti se je izučil za mizararski poklic in se leta 1953 zaposlil v tovarni Sora v Medvodah. Hkrati se je tudi učil v mladinski aktiv Občine Medvode in bil zaradi svojih odličnih organizacijskih sposobnosti kmalu izvoljen za sekretarja mladine in člana sekretariata mladine Občine Medvode. Pozneje je bil kot gasilec in šofer zaposlen tudi v Gradles - Medvode in v Plinarni Ljubljana, vse do upokojitve, leta 1990, pa v Color Medvode. Avguštin je bil od leta 1951 tudi zelo aktiven član gasilskega društva v Zgornjih Pirničah. Za prizadevno delo v vseh organizacijah je dobil veliko priznanj in odlikovanj. Tako je leta 1993 prejel naziv častnega predsednika GD Zgornje Pirniče,

leta 1995 državno odlikovanje GZS za posebne zasluge v gasilstvu, leta 2002 pa republiško priznanje za 50 let dela v gasilski organizaciji.

Poleg naštetih aktivnosti se je leta 1974 kot ljubitelj in varstvenik narave vključil v šmarnogorsko zeleno bratovščino, kjer je bil že po treh letih izvoljen v UO lovske družine. Predvsem na gospodarskem področju je bil trdna opora vsem, ki so poskušali izboljšati stanje v lovski organizaciji. S svojo marljivostjo, razumevanjem in aktivnostjo je od leta 1982 do leta 1993 opravljal funkcijo predsednika LD Šmarna gora, pozneje pa je postal tudi predsednik komisije za varstvo narave in okolja (1992–1994), predsednik disciplinske komisije (1994–1997), predsednik strelske komisije (1997–1999), predsednik NO (1999–2003), leta 1978 je opravil izpit za preglednika in od leta 2007 do zdaj je tudi kinološki referent. Že ob vstopu v LD je namreč vzljudil lovsko strelstvo. Udeleževal se je strelskih tekmovanj in se zavzemal za obnovo celotnega strelišča. Od leta 1992 opravlja funkcijo revirnega lovca in vzorno skrbi za lovske objekte v svojem revirju. Leta 2003 je postal tudi član komisije za izobraževanje, ki skrbi za vzgo-

jo mladih lovcev. Kljub svoji starosti se v zadnjem času redno udeležuje poletnega lovskega veleslaloma na Skutinem ledeniku, na katerem je že nekajkrat osvojil vidno mesto v svoji kategoriji.

Avguštin je za svoje nesebično in vestno delo v lovski organizaciji prejel znak za lovske zasluge, leto pozneje priznanje za vestno delo v LD Šmarna gora, leta 1996 pa red za lovske zasluge III. stopnje. Ob okroglih jubilejih LD je dobil priznanje za delo v matični LD Šmarna gora. Kot dolgoletni vodnik lovskega psa brak-jazbečarja je istega leta prejel tudi državni srebrni znak za zasluge v lovski kinologiji.

Spoštovani Gustel, vsi te spoštujemo kot lik pravega lovca, zato boš tudi nadalje ostal naš dragocen vir izkušenj in dobronamernih napotkov, tvoje delo in trud pa nam bosta smerokaz za nadaljevanje naše skupne lovske poti in poti naslednjih generacij. Lovski tovariši se ti zahvaljujemo za tvoje dosedanje delo in ti ob okrogli obletnici čestitamo. Še naprej ti želimo veliko uspehov pri strelstvu, smučanju in krepak lovske korak na lovske pohodih v okolici zelene Šmarne gore.

LD Šmarna gora – B. F.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

95-letnico

Blaž Podgoršek, LD Kamnik

90-letnico

Jože Peršolja, LD Pivka
Nikola Vrlinič, LD Vinica

85-letnico

Franja Budna, LD Senovo
Jože Toplak, LD Cankova

80-letnico

Ivan Fink, LD Suha krajina
Anton Florjanc, LD Smrekovec, Šoštanj
Anton Hribar, LD Bled
Marijan Kastelic, LD Šenčur
Stjepan Kokot, LD Kozje
Valentin Lakovšek, LD Gradišče
Bojan Potokar, LD Škofljica
Edo Pulko, LD Sodražica
Pavel Šelkov, LD Istra, Gračišče
Josip Šteingel, LD Smuk, Semič
Josip Tofant, LD Bojansko, Štore

75-letnico

Konrad Bezjak, LD Destrižnik
Vladimir Cetin, LD Slavniki, Materija
Franč Gračner, LD Handil, Dobje
Albin Grajš, LD Hoče
Jože Grmovšek, LD Velika Loka
Leander Habjan, LD Toško Čelo
Oton Hribnik, LD Škofja Loka
Ivan Kepic, LD Krvavec
Mirko Leban, LD Tolmin
Celestin Markič, LD Grgar
Peter Muhlić, LD Domžale
Jožef Pilič, LD Kajuh,
LD Šmartno v Rožni dolini
Marijan Pleskovič, LD Orehovica
Aleksa Protič, LD Grosuplje

Teodor Šircelj, LD Trnovo
Janez Škof, LD Polhov Gradec
Alojz Štekar, LD Sabotin
Janez Tavčar, LD Poljane
Josip Vidervol, LD Predgrad
Branko Zavernik, LD Podgorje

70-letnico

Valentin Ambrož, LD Jošt, Kranj
Albin Bizalj, LD Podbrdo
Boris Dirjec, LD Trnovo
Mirko Domjan, LD Radenci
Peter Gaber, LD Rogašovci
Viktorija Gorjanc, LD Pivka
Jožef Grah, LD Golavabuka
Jože Grmovšek, LD Globoko
Jožef Grubelnik, LD Orlica
Bela Hašaj, LD Brezovci
Stane Ivanšek, LD Jurklošter
Franč Karneža, LD Dravinja, Majšperk
Jožef Kocet, LD Pečarovci
Franč Kramar, LD Tušinj
Albin Mavrar, LD Ljubinj
Roman Mavrič, LD Gaj nad Mariborom
Matija Mazovec, LD Novo mesto
Vladimir Mlakar, LD Litija
Ivan Ostrožnik, LD Šentlambert
Albin Pehant, LD Hoče
Blaž Pfajfar, LD Selca
Marjan Rak, LD Kamnik
Maksimiljan Simetinger, LD Pogorevc
Miro Slabajna, LD Komenda
Alojzij Smolej, LD Kranjska Gora
Franč Svet, LD Prebold
Franč Škerjanc, LD Slavniki - Materija
Jože Šuman, LD Lenart v Slovenskih goricah
Jožef Vauda, LD Destrižnik
Albin Vihtelič, LD Javornik
Franč Vrščaj, LD Taborska jama
Mirko Zorič, LD Krško

Vsem jubilantom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LISJAK-a.

Sneg jih je izdal

Na območju lovišča LD Radeče je lani nastala kar precejšna škoda na poljščinah in travnikih zaradi divjih prašičev. Pri posamičnem lovu na čakanje nismo bili prav uspešni, saj so se nam živali uspešno umikale! Bili so meseci, ko jih sploh ni bilo, prišli pa so spet dnevi, ko so »rušili« vse pred seboj. Ugotovili smo, da so se prašiči že v poletnih mesecih združili v velike trope (20 živali in več). Prepotovali so velike razdalje in bili vsako noč na drugem območju, tudi v drugih družinah! Ugotavljamo, da je takšnih skupin kar nekaj in da se spretno umikajo lovskim očem.

Zapadel pa je prvi sneg, ki je izdal njihove sledi. Že po prvi obsleditvi smo jih uspešno našli in ob dobrem organiziranem lovu

tudi dvanajst uplenili. Lov je bil zelo zanimiv, saj ni bilo udeleženega lovca, ki divjega prašiča ne bi videl ali ga celo uplenil!

Sebastijan Lipeč

Jelena, ujeta v mrežo

20. 10. 2010 okrog 18.20 je član naše LD Raša – Štorje med lovom v okolici vasi Štorje zaslišal nenavadne šume in na bregu manjše doline opazil jelena, ki sta imela rogovje prepleteno z mrežo, v kateri je kovinska nitka, ki se uporablja za ograjevanje pašnikov za drobnico (predvsem za pašo ovc) in ki je po navadi priključena na električnega pastirja. Eden izmed jelenov (šesterak) je bil ob

najdbi že mrtev, drugi (dvanajsterak) pa je bil še živ, a vidno shiran ter z glavo, ovito z mrežo, nemočno obrnjen v tla proti poginulemu jelenu; tak seveda ni mogel ne jesti in ne piti. Vsa prizadevanja, da bi mu mrežo odstranili in tako rešili še živega jelena, so bila neuspešna. Po vseh drugih znamenjih sodeč, predvsem zaradi močne shir-

nosti in poškodb, je imel zelo malo možnosti, da bi preživel, zato smo ga ustrelili. Mrežo, ki sta jo imela jelena ovita okrog rogovja, smo uspeli prerezati šele s pomočjo žagice noža in jo odstranili posmrtno. Glede na sledove na kraju najdbe navedenih jelenov je bilo očitno, da sta se jelena za svoje življenje borila več dni in da sta se verjetno v

Foto: S. Lipeč

Foto: D. Rebec

Po dobro organiziranem pogonu LD Radeče smo lovci v prvem snegu uplenili dvanajst divjih prašičev.

Jelena z rogovjem ujeta v mreži za pašo ovac.

mrežo zapletla hkrati, ko sta si v času ruka z rogovji med seboj merila moči. Po naši oceni sta

oba sodila v starostno kategorijo mlajših 2- do 4-letnih jelenov. Nad dogodkom smo bili člani

LD, ki smo prišli na kraj dogodka, zgroženi, saj je bilo očitno, da je eden izmed jelenov v borbi za svoje življenje brez vode in hrane poginil v velikih mukah, drugi pa je bil tik pred tem, da bi poginil. Pri pregledu okolice smo ugotovili, da je bila z mrežo ograjena sosednja parcela, na kateri v času omenjenega dogodka sploh ni bilo drobnice in zato mreža tudi ni bila priključena na električnega pastirja. Del mreže je bil še postavljen, drugi del pa je bil zvrnjen na tla. Torej lastnik ni poskrbel, da bi mrežo odstranil za čas, ko na pašniku ni pasel drobnice! Na območju našega lovišča je takšnih primerov, da ostajajo pašniki ograjeni z mrežo ali žico, ko na njih ni nobenih domačih živali, zelo veliko. To pomeni potencialno nevarnost, da bo v prihodnosti še več podobnih primerov, če lastnikov oziroma posestnikov ne bo mogoče prisiliti, da bi žice in mreže sezonsko sproti odstranjevali. To pa, razen prošnje, ni več v naši pristojnosti. Ob tem želimo le še dodati, da smo leta 2007 v našem lovišču že našli dva jelena, ki sta se prav tako z rogovji sočasno zapletla v žico, s katero je bil ograjen pašnik za govedo, in sta prav tako poginila v velikih mukah.

Danimir Rebec

Srbski lovski novinar obiskal LZS

Več desetletij tradicionalno dobro sodelovanje med LZ Slovenije, LZ Srbije in LZ Vojvodine se vedno bolj krepi tudi med srbskimi in slovenskimi lov-

skimi novinarji. Tako kot Lovec tudi kar nekaj srbskih in vojvodinskih lovskih časopisov in magazinov vedno pogosteje pišejo o lovskem poslanstvu v Sloveniji in drugod. Ker je zadnje čase med srbskimi lovci veliko zanimanja tudi za lovni turizem v Sloveniji, zlasti še za lov na gamse, sta se zadnje dni novembra v Sloveniji mudila srbski lovski novinar časopisa Kalibar in Zov **Milan Ostojić** ter njegov sodelavec **Ivan Sofronijević** iz Beograda. V Slovenijo zaradi nedolžljivih obveznosti z njima ni prišel tudi cenjeni srbski lovski strokovnjak in pisec strokovnih člankov **Aca Pantelić**, nekdanji generalni sekretar LZ Srbije.

Srbska gosta sta najprej obiskala koroško **LD Koprivna - Topla**, kje sta dva dni v spremstvu starešine in blagajnika **Grege Vrabiča** in **Mateja Modrija** doživela težaven lov na gamse na Peci. Čeprav jima Diana ni bila naklonjena, sta med koprivskimi lovci doživela nepozabne trenutke. Na strmih in zasneženih pobočjih Pece in Tople sta naredila prečudovite fotografije narave in gamsov. Od lovec sta izvedela marsikaj o gojitvi in odstrelu gamsov. Ostojiću tako ne bo težko napisati reportaže o lovu na gamse na Koroškem. Omenimo, da časopis Kalibar radi berejo v Srbiji, na Hrvaškem in v BIH. Časopis poleg lovstva in lovskega orožja objavlja tudi prispevke o športnem in sodobnem vojaškem orožju.

Pred odhodom iz Slovenije sta gosta v Ljubljani obiskala še LZ Slovenije, in sicer v spremstvu **Franca Rotarja** iz komisije za kulturo in stike z javnostjo, Vrabiča in Modrija. Kratek čas

Projekt SloWolf: Zdravstveno stanje volkov

Na Veterinarski fakulteti v Ljubljani v okviru projekta Life vse odstreljene volkove pregledamo in ugotovimo njihovo zdravstveno stanje. Lani smo pregledali deset trupel. Do 22. decembra je bilo odstreljenih devet volkov, volčji mladič pa je bil najden poginjen. Opravili smo sekcijo in parazitološki pregled. Praviloma smo pri vseh volkovih ugotovili dobro zdravstveno stanje. V prebavnem traktu volkov smo ugotovili kar nekaj za volka značilnih vrst zajedavcev (npr. trakulje). Pri dveh volkovih smo v sapniku našli tudi pljučnega zajedavca iz družine Filaroididae (slika). Zajedavec se naseli v sapnik, kjer z več zajedavci iste vrste tvori drobne do večje zajedavske vozličke. Po navadi živali ne kažejo znamenj obolenja, le izjemoma se bolezen lahko razvije v bronhitis in pljučnico. Med zanimive zajedavce, ki smo jih našli pri volkovih, sodi tudi lasnica (*Trichinella* sp.), ki povzroča za človeka nevarno zoonozo. Pri volčjem mladiču, ki je bil najden poginjen, smo ugotovili, da je smrt nastala zaradi prekinitve vrtnice hrbtnice, kar je bilo posledica ugriza druge živali.

Ekipa projekta SloWolf

Foto: D. Žele

ŠAKALI V SLOVENIJI

Biološka tematska vitrina četrtertletja v Prirodoslovnem muzeju Slovenije bo na ogled od 13. januarja do 15. maja 2011

Zlati šakal (*Canis aureus*) je srednje velik predstavnik družine psov. Razširjen je v Afriki, južni Aziji in jugovzhodni Evropi. Z Balkanskega polotoka v zadnjih desetletjih po naravni poti prodira v Srednjo Evropo, tudi k nam. Prvi podatki o pojavljanju šakalov v Sloveniji izvirajo iz leta 1952, od začetka 80-ih let prejšnjega stoletja pa so pri nas na nekaterih območjih stalno navzoči. V vitrini četrtertletja je na ogled lobanja mlade samice, ki je bila avgusta 2010 povožena v lovišču LD Brezovica, med Notranjimi Goricami in Podpečje (glej Lovce, 10/2010, str. 524), ter dermoplastični preparat živali, ki je bil uplenjena na Hrvaškem. Njen kožuh pa je Carinska uprava RS zasegla zaradi kršitve konvencije CITES. Avtorja razstave sta prof. dr. **Boris Kryštufek** in **Mojca Jernejc Kodrič**. Prof. Kryštufek je imel 13. 1. 2011, ob odprtju razstave, tudi zanimivo predavanje o šakalu v Sloveniji.

B. L.

Ob obisku srbskih lovcev in novinarja iz Beograda je pred Zlatorogovo vilo v Ljubljani nastala spominska fotografija (desno od spodaj): **Ivan Sofronijević**, **Gregor Vrabič**, mag. **Srečko Kropce**, **Srečko Žerjav**, **Milan Ostojić** in **Franca Rotar**.

sta se mudila tudi v uredništvu Lovca, kjer sta jih sprejela odgovorni urednik **Boris Leskovic** in tajnica uredništva **Eva Strajnar**. Pogovor je potekal tudi v smeri tesnejšega sodelovanja uredništev. Srečala sta se s predsednikom LZS mag. **Srečkom Kropetom** in direktorjem strokovnih služb **Srečkom Žerjavom**. Ostojči bo kmalu obširneje pisal tudi o LZ Slovenije, njeni lovski kulturi ter o sodelovanju z mediji.

F. Rotar

bil pozdrav lovini. Klobuke dol v zahvalo uplenjeni divjadi in boginji Diani za uspešen lov!

V prostorih turizma Šumečnik, kamor smo se odpeljali po lovu, nas je že čakalo kosilo. Topla juha in vse, kar je sledilo, se je še kako prileglo. Nazdravili smo z levo roko, kot se spodobi, po lovsko. Tudi pikro je bilo slišati iz ženskih ust: »Če ne bi bilo nas, bi prišli spet brez plena domov ...« so hudomušno modrovali, ko smo se poslavljali.

Anton Mogu

Foto: Senič

Verjetno je bil tisti oktobrski pogon LD Dobrna »črn dan« za lisice samo zaradi ženske udeležbe.

Ženski lov in pet lisic

Da ne bo pomote: to ni bil lov na ženske, kar radi večkrat obdolžijo poštene in marljive člane zelene bratovščine, ampak pravi lov, na katerega **LD Dobrna** vsako jesen povabi tudi žene članov lovcev.

Nedeljsko jutro 24. oktobra letos je obetalo lep sončen dan. Dobili smo se pri Gostilni Lovca na Dobrni, kjer smo se najprej okrepčali z vročim čajem. Miran, starešina LD, je po uvodnem nagovoru povedal, da bo lov v Loški rebi. Jesen in prva slana sta že lepo obarvali drevesa listavcev, ki so žarela v soncu in se nastavljala fotografom, ko je lovski rog oznanil začetek lova. Napetost se je stopnjevala, slišati je bilo pasji lajež in počili so prvi strelji.

Pohod iz Loke proti lovski koči, ki je bil zaradi težavnega terena kar zahteven, so vse dame pogumno obvladale. Po dobrih dveh urah, kolikor je trajal pogon, smo se začeli zbirati pri lovski koči. O, črn dan za lisice, bi lahko rekli, ko so se zbirali lovci. Kar pet jih je ležalo v eni vrsti, ko je lovovodja zatro-

Jubilejni lov z zamejskimi lovci

Slovenci s te in one strani Pece, ki so davnega leta 1920 sodelovali v takratnem plebiscitu – spomnimo se, da je le-ta naše rojake na avstrijskem Koroškem za vselej ločil od matične domovine –, si takrat zagotovo niso niti predstavljali, da bo ločitvena državna meja nekoč postala spet le navidezna. Avstrijska politika nikoli ni bila preveč naklonjena tamkaj živečim Slovencem. A so se naši koroški rojaki vedno znašli in se znali »izmuzniti« iz mejnega kroga. Njihove dolgotrajne želje po tesnejšem in bolj odprtem sodelovanju z matično domovino so zaživele šele davnega leta 1950. Ne takratna politika, niti gospodarstvo nista imela zasluga, da se je vedno bolj odpiralo čezmejno sodelovanje. Zasluge so imeli in jih še vedno imajo izključno mnogi pogumni Korošci, ki nikoli niso tajili svojih korenin. Predvsem kulturniki, ki so s plesom, pesmijo, lepo slovensko besedo in osebno prisrčnostjo vzpostavili trden most čezmejnega sodelovanja. Med njimi so bili tudi mnogi slovenski lovci z obeh strani meje.

Spomin na takratne prelomne čase, predvsem na leto 1964, ko so tamkajšnji slovenski lovci ustanovili **Klub prijateljev lova – Celovec** (KPLC), kar je za zamejske koroške lovce zagotovo pomenilo zmagooslavje, so še posebno »udarno« proslavili. Po dokaj uspelem lanskem srečanju v Čepičah pri Globasnici (o tem smo poročali novembra lani) se je proslavljanje razširilo tudi na to stran. Minilo je namreč 40 let čezmejnega sodelovanja z **LZ Maribor**. Jubilejema sta dala svoj pečat LZ Maribor, na čelu katere je predsednik **Branko Kurnik**, in **LD Rače**, ki jo us-

pešno vodi **Franc Košir**. Lani novembra sta namreč v čast tesnega čezmejnega sodelovanja organizirali lov na malo divjad in nepozabno lovsko druženje. Pred velikim novim lovskim domom LD Rače se je zbralo kar veliko lovcev. Poleg zamejskih lovcev, ki jih je pripeljal predsednik **Mirko Kumer**, so se lova udeležili tudi štajerski lovci: mag. **Srečko Kropo**, predsednik LZS **Branko Vasa**, **Franjo Ledinek**, **Andrej Ivančič** in domači lovci. Z Notranjske je prišel **Edo Lenarčič** in s Koroške **Dušan Jučič** ter spodaj podpisani.

Srečanje na Dravskem polju je

Novi ris opremljen s telemetrično ovratnico

23. decembra se je v zabojno past pri Gomancih pod Snežnikom ujel mlad ris. Raziskovalci z Biotehniške fakultete smo ga ob pomoči članov LD Kozlek in poklicnih lovcev Lovišča s posebnim namenom Jelen uspavali, pregledali glede morebitnih poškodb in bolezenskih znamenj, ga izmerili, odvzeli vzorce za genetiko in ga opremlili z ultralahko telemetrično GPS-GSM-VHF-ovratnico. Odlov je potekal v okviru raziskav Biotehniške fakultete, ki jih financira Agencija RS za okolje.

Mladi ris je tehtal 12 kg in je bil v dobri kondiciji. Uspavanje je dobro prenesel in po izpustu hitro odšel v dinarske gozdove pod Snežnikom. Glede na rezultate prejšnjih raziskav je verjetnost, da je njegova mama risinja Dina, ki so jo raziskovalci spremljali v okviru mednarodnega projekta DinaRis (www.dinaris.org). Za potrditev starševstva bo treba počakati na genetske analize.

Zaradi velike ogroženosti risov so vsakršni podatki o tej vrsti zelo pomembni in pričakujemo, da nam bo telemetrična ovratnica, ki jo zdaj nosi omenjeni ris, dala mnogo novih informacij. V ovratnici je GPS-naprava, ki vsakih nekaj ur izračuna natančno lokacijo risa in koordinate v obliki SMS-sporočila pošlje raziskovalcem. Obenem ovratnica neprestano meri tudi risovo aktivnost in temperaturo. Ris za preživetje potrebujejo okrog 30.000 hektarjev površine, tako da je telemetrija praktično edina metoda, s katero lahko natančneje spremljamo posamezne rise. Ker gre v tem primeru za mladega risa, bo zelo zanimivo spremljati, kam bo odšel iskat lasten teritorij. V prvih dneh po odlovu se je gibal po robu Snežniške planote v smeri proti Ilirski Bistrici. Njegovo gibanje boste lahko sproti spremljali na »risjem blogu« na spletnem naslovu: www.dinaris.org/Blogi/Terenski_blog

Miha Krofel, Ivan Kos, Hubert Potočnik, Nina Ražen, Tomaž Skrbinšek

Foto: M. Krofel

Mladi ris med opremljanjem s telemetrično ovratnico v LD Kozlek

Foto F. Rotar

Novembrski lov v LD Rače na Dravskem polju je LZ Maribor organizirala v čast 40-letnemu uspešnemu sodelovanju z zamejskimi lovci na avstrijskem Koroškem.

gotovo še bolj utrdilo čezmejno sodelovanje. To moramo poudariti! Franc Košir, vodja lova in njegovi pomočniki, **Jože Zupančič**, **Drago Vešner** in **Jože Adam**, so organizirali nadvse uspešen lov. Za pravo lovsko društvo in za vse, kar sodi zraven, sta poskrbeli »lovski in gostinski ekipa«, ki jima je »poveljeval« upravnik doma, 68-letni **Albert Pesek**. »Člani LZ Maribor smo še kako ponosni, da lahko stopamo po poti že utečenega čezmejnega sodelovanja, ki sta jo pred 40 leti začrtala naš nekdanji predsednik **Ivan Skerlovnik** in **Mirko Kumer**. Sodelovanje z zamejskimi lovci se utrjuje tudi na vsakoletnih skupnih lovih in družabnih srečanjih. Teh si želimo še več,« je v pozdravnem nagovoru med drugim dejal B. Kurnik. M. Kumer je v svojem značilnem prisrčnem zahvalnem nagovoru dejal, da so zamejski lovci vedno počaščeni, ko se družijo s prijatelji v matični domovini. »Vezi, ki so nastale pred 40 leti so še kako žive. Da se ohranjajo, gre zahvala prav Kurniku, Ledineku, Jukiču, Vasi in drugim. V teh letih smo skupaj stali velike ledenike ... A ostalo je še precej ledu na poti k še bolj odprtemu prijateljskemu sodelovanju,« je poudaril Mirko. Kropetu je izročil listino častnega člana KPLC, saj je že nekaj let tudi član naveze lovskega čezmejnega sodelovanja. »Štiri desetletja tesnega sodelovanja med LZ Maribor in KPL Celovec je resda še kako stvarno in živo, kot bi se začelo šele pred leti. Opravljeno je bilo veliko delo in poslanstvo. Ni denarja in daril za tako plemenita dejanja. Ponosni smo, da tradicionalne čezmejne vezi dobivajo vedno večji pomen. Žal nekateri čara lovstva ne razumejo ali ga nočejo razumeti. Tisti

zagotovo niso lovci,« je odločno dodal S. F. Kropce.

Franc Rotar

Lovska razstava 1930

Ilustrirani Slovenec je bil tedenska priloga tednika *Slovenec*. Vsakokratna številka prilo-

Naslovnica: Ilustrirani Slovenec, št. 37

– narava in še posebno človek – divjad.

Motivi na fotografijah so bili divjad, le malo pa je bilo fotografij divjadi, fotografirane v naravi. Večinoma so bile fotografije preparatov, slike lovskih psov, priobčen je bil posnetek bogato opremljene *lovške sobe*, kakršna je bila postavljena na lovski razstavi v Ljubljani leta 1924, in objavljenih je bilo več

Lovska soba, lovski razstava, 1924

ge je prinašala fotografije slovenskih krajev, ljudi in dogodkov, običajev in političnega življenja, poleg tega pa so vedno predstavili kakšno tujo deželo, njena ljudstva in običaje. Besedila je bilo malo, poudarek je bil na slikovnem gradivu.

37. številka *Ilustrirani Slovenec* s 14. septembra 1930 pa je bila nekaj posebnega, saj je bila v celoti posvečena *Gozdarski in lovski razstavi* na Ljubljanskem velesejmu. Razstava je predstavljena s celostransko naslovnico in na vseh osmih straneh je objavljenih 50 fotografij s podpisi, objavljeno pa je bilo tudi besedilo **Vladimirja Kappusa**, v katerem ljudem predstavlja odnos človek

fotografij iz zoološkega oddelka *Narodnega muzeja* v Ljubljani, ki so bile sestavni del lovske razstave. Objavljene so bile tudi fotografije tistih mož, ki so bili zaslužni za postavitev razstave. To so bili: dr. **Stane Bevk**, urednik *Lovca* in predsednik pripravljalnega odbora za lovsko razstavo, **Vladimir Kappus**, lovski pisatelj in tajnik pripravljalnega odbora, J. H., avtor večine slik, razstavi posvečene številke *Ilustriranega Slovenca*, in **Viktor Herfort**, kraljevi dvorni preparator, dolgoletni preparator *Narodnega muzeja*, avtor vseh preparatov na objavljenih fotografijah in tehnični vodja razstave.

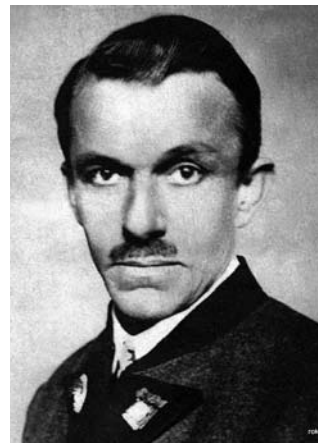
Za takratnega bralca časopi-

sa so bile objavljene fotografije zanimive in za marsikoga že kar posebnost. Žal v ilustrirani prilogi ni nikjer zapisan datum razstave v letu 1930. Bila pa je v sklopu oz. sočasno z gozdarsko razstavo, o kateri izvemo samo iz podnapisa na naslovni strani, »da je bila«. Slovensko lovsko društvo si je postavilo kar zahtevno nalogo, da so postavili razstavo.

Konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja je bilo tudi v Kranju na nekdanjem Gorenjskem

Vladimir Kappus

Viktor Herfort

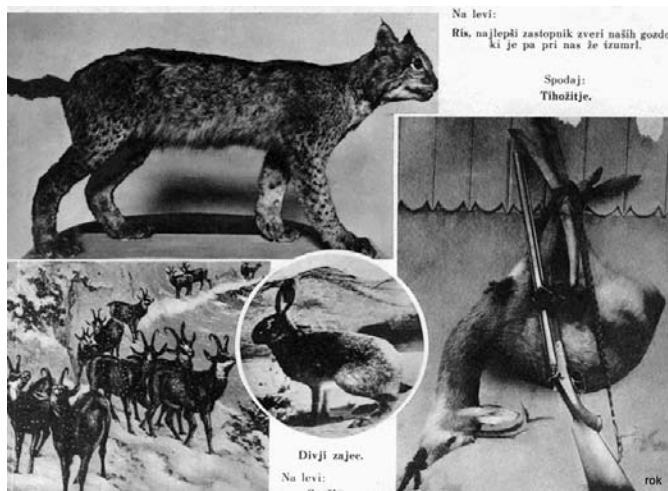

Stane Bevk

sejmu nekaj lovskih razstav v sklopu Kmetijskega sejma. Nekajkrat je bil to Kmetijsko-gozdarski sejem. En mandat sem bil celo jaz predsednik odbora za ta sejem in spominjam se, da smo vedno lepo sodelovali z lovci, veliko težje pa s tedanjimi slovenskimi gozdarji. Slednji so takrat menili, da ne potrebujejo nobenega sejma, ker lahko ves les prodajo brez njega. Ja, tako je bilo nekoč, gozdarsko opremo pa so hodili kupovat na sejme v Avstrijo, Italijo ali v Nemčijo. O lovskih razstavah v Kranju bi lahko več napisal **France Ekar**, desetletje vodilni delavec Gorenjskega sejma.

Če bi dandanes za katero razstavo želeli uporabiti razstavljene predmete izpred osemdesetih let, bi jih prišlo malo v izbor. Takratni preparati se z zdajšnjimi nikakor ne morejo primerjati; to moramo razumeti. Zdajšnji preparatorji imajo na voljo številne nove materiale in pripomočke, kot odlitke teles, umetne oči za vse vrste divjadi ipd. V osemdesetih letih se je popolnoma spremenil tudi pogled javnosti na lov. Kar predstavljam si huronski odziv javnosti, če bi kjer koli – v časopisu, reviji ali na kateri od razstav – objavili fotografijo obešenega ustreljenega srnjaka, prek katerega visi še puška, fotografija pa bi imela podnapis *Tihožitje*.

Spodobi se, da pogledamo še, kaj je ob fotografijah z razstave v svojem prispevku leta 1930 zapisal Vladimir Kappus. V prvem odstavku je napisal, kako je Stvarnik v šestih dneh ustvaril svet, rastlinstvo, živali in ljudi. Nato je nadaljeval: »Stvarnik je postavil človeka, da naj gospo-

Tihožitje

Kvartopirci

duje nad njegovim stvarstvom. Človeško gospodarjenje nad živalmi pa je različno, kakor so različni narodi in tudi posamezni ljudje. Mnogo živali je človek udomačil, in sicer zaradi tega, da mu pomagajo pri vsakdanjem delu in nudijo druge koristi. Do čim človek za domače živali skrbi, se za one, ki so ostale divje, v splošnem ne briga dosti, čeprav so tudi delo modrega Stvarnika. Razmere med človekom in divjadjo so zelo različne in pričajo mnogo o značaju človeka. Kdor je dober in ljubi sočloveka, ta ljubi tudi živali.

Prijateljca (ženska s psom)

On si bo vzel od njih samo to, za kar bo dobro vedel, da ne bo škodovalo dotičnemu rodu in bo pri tem gledal, da se živali ne bodo mučile.«

V nadaljevanju opisuje, kako so se naši dedje zanimali za divjačino, kakšen vpliv, korist, radost ali strah je imela divjad v različnih obdobjih v preteklosti. Zaključuje pa v duhu tedanjega časa: »V sedanjí dobi, ko izginja mnogo drugega lepega, ko se ljudje sramujejo romantike, pa se je tudi naš narod zelo odtujil od matere prirode in ostalo nam je le še malo od tega, kar je bilo svetlo in drago našim dedom in le malo se zanimamo za lepo delo stvarstva Gospodovega.«

Zanimivo bi bilo ugotoviti, kakšen odmev strokovne in laične javnosti je doživela lovska razstava. Prav gotovo je bil odziv velik, sicer razstavi ne bi namenili kar celotne številke *Ilustrirana Slovenca*!

Rok Gašperšič

Excursion EX 8 x 42

Tokrat vam prvič predstavljamo daljnogled Excursion EX 8 x 42. V zelo obširni ponudbi daljnogledov Bushnell se daljnogledi Excursion po kakovosti in ceni uvrščajo na začetek zgornjega razreda. Že dolgo so zelo priljubljeni pri ameriških lovcih, predvsem za lov v gorah, kjer imajo velike prednosti zaradi majhne teže in povečanega vidnega polja. Daljnogledi Excursion v prenovljeni različici EX nudijo 10 % večje vidno polje od najbližje konkurence. Tako ima Excursion EX 8 x 42 142 m vidnega polja na 1000 m, Bushnell Trophy XLT 8 x 42 pa standardnih 131 m/1000 m. Zgradba daljnogleda je sodobna s strehasto (roof) postavitvijo optičnih prizem v telesu daljnogleda, kar omogoča ravne linije glavnih optičnih cevi in s tem manjšo velikost in elegantnejši videz daljnogleda. Zato je daljnogled kompakten in lahek, saj tehta samo 690 g. Dioptrijo nastavljamo z okularjem na desni optični cevi, ostrino pa s sredinskim gumbom, tako kot je to pri večini daljnogledov. Na okularju daljnogleda so zložljive in zelo čvrste očesne školjke, ki jih s preprostim gibom dvignemo ali spustimo in tako omogočimo idealen pogled tudi uporabnikom, ki nosijo očala z dioptrijo.

Vsi optični elementi v daljnogledu so izdelani iz najkakovostnejšega stekla BaK-4 (barium crown glass), ki omogoča

Bushnell

Model 244208, povečava: 8 x 42, vidno polje: 142 m/1000 m, izhodna zenica: 5,3 mm, teža: 690 g

čisto, jasno sliko in veliko robno ostrino. Vse leče so prevlečene z večslojno prevleko. To je poseben večslojni protirefleksni mineralni nanos na lečah, ki omogoča odlično svetlobno prepustnost in svetlejšo, ostrejšo sliko z velikim kontrastom. Prizme v daljnogledu so – enako kot v najdražjih Bushnellovih daljnogledih – prevlečene s patentirano prevleko PC-3. Posebna prevleka PC-3 ima vlogo korektorja svetlobnega valovanja in omogoča popolnoma čisto sliko z največjo mogočo ločljivostjo podrobnosti. To bodo še posebno znali ceniti lovci pri opazovanju divjadi na večjih razdaljah, posebno ko je treba določiti spol in starost divjadi ali opaziti majhne posebnosti v trofeji. Daljnoglede odlikuje tudi odlična robna ostrina. Seveda so popolnoma vodotesni in polnjeni z dušikom. Že sicer čvrsto ohišje je tudi gumirano, kar še dodatno zaščiti dragocen daljnogled pred poškodbami, obenem pa zmanjša neželene zvoke, ki nastanejo ob morebitnem trku daljnogleda v drugo opremo ali lovsko puško. Elegantna, grafitno črna gumirana zaščita tudi na zunanji strani potrjuje videz odličnega daljnogleda. Nasploh moramo poudariti izjemno uspeh dizajna daljnogledov Excursion EX. Z odprtim sredinskim mostom nedvomno spadajo med najlepše daljnoglede na trgu. Bogata oprema samo dopolnjuje celotno sliko odličnega izdelka. Objektivni so zaščitni s preklonnimi gumijastimi poklopci, s podobno snemljivo zaščito pa tudi okularji. Pripenjanje nosilnih jermenčkov je urejeno s posebnim priklonim patentom, ki poenostavlja pripenjanje in odpenjanje, obenem pa onemogoča, da bi se daljnogled nehote odpel.

V seriji Excursion EX je več daljnogledov s povečavami 7 x 36, 8 x 36, 10 x 36 in za splošno lovsko uporabo najprimernejši ma 8 x 42 in 10 x 42.

Za naš lov je morda najbolj univerzalen predstavljen Excursion EX 8 x 42, ki bo zadovoljil vsakega lovca. Zelo dobra optika tudi pri daljšem opazovanju ne utruja oči, majhna teža ne rok. Posebno izstopa veliko vidno polje, zato je zelo primeren za lov na zalaz, posebno pa za gorski lov. Prikazani model s ceno dobrih 400 evrov ni več ravno poceni, prinaša pa zares izjemno razmerje med kakovostjo in ceno.

**Reklamna predstavitev
Rodeoteam, d.o.o.**

NOVE KNJIGE

Matjaž Podlogar: Kosmati predsednik

V okviru založniške dejavnosti LZS, v Zlatorogovi knjižnici, ki jo od leta 1971 izdaja Lovska zveza Slovenije, je konec decembra lani v visoki nakladi 22.500 izvodov izšla nova, 36. knjiga avtorja **Matjaža Podlogarja** z naslovom **Kosmati predsednik**. Najnovejša knjiga iz zbirke Zlatorogove knjižnice

(ZK), ki se je dodobra uveljavila v slovenskem pa tudi v evropskem prostoru, je nekoliko drugačna od dosedanjih leposlovnih del. Je avtorsko delo mlajšega avtorja, neobremenjenega, hudo mušnega, a poznavalskega sopotnika sodobnejšega lovskega dogajanja. Knjiga je rezultat prizadevanj uredniškega odbora za lovsko založništvo pri LZS, da bi v jubilejnem letu izhajanja revije Lovec (v letu 2010 je revija Lovec praznovala 100-letnico izhajanja) na knjižne police dobili novo, izvirno leposlovno delo z lovsko tematiko. Lovski roman ali vsaj nekaj podobnega. Izbrano je bilo besedilo, ki je morda za marsikoga rahlo presenečenje; redkejši in rahlo drznejši izbor, ki bo v širšem kulturnem prostoru izzval različne reakcije. Teh si srčno želimo, saj je knjiga trajen spomenik mnogim generacijam urednikov in sodelavcev revije Lovec, ki letos praznuje 100-letnico izhajanja. Ob tako visokem in častitljivem jubileju je prav, da se zazremo tudi v prihodnost. Naprej. Nekam daleč. V bližnji in daljni svet. Da pogledamo okoli nas in začutimo vso širino »bitja in žitja« na Zemlji. Gre za priznavanje pravice, da je o lovu in politiki mogoče misliti tudi drugače.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Berto Engelbert Fridl, LD Čatež ob Savi, * 6. 11. 1933, † 27. 7. 2010.
Avugst Ferlič, LD Malečnik, Košaki, * 6. 2. 1935, † 15. 10. 2010.
Ciril Jeriha, LD Višnja Gora, * 27. 3. 1927, † 24. 12. 2010.
Jožef Šukler, LD Bakovci, Lipovci, * 7. 3. 1940, † 9. 5. 2010.
Jakob Adam, LD Radlje, * 7. 7. 1947, † 19. 7. 2010.
Janez Katern, LD Draga, Trava, * 2. 2. 1929, † 31. 10. 2010.
Justin Žibert, LD Ribnica, * 12. 4. 1925, † 26. 7. 2010.
Štefan Petauer, LD Ponikva, * 19. 9. 1936, † 29. 10. 2010.
Franč Založnik, LD Vitanje, * 26. 9. 1915, † 14. 12. 2010.
Ladislav Kovač, LD Vitanje, * 16. 11. 1931, † 18. 12. 2010.
Rudi Fajs, LD Podčetrtek, * 28. 6. 1935, † 17. 12. 2010.
Bruno Tajnšek, LD Vojnik, * 5. 8. 1920, † 20. 12. 2010.
Jože Lorenčak, LD Boč, * 24. 2. 1923, † 23. 12. 2010.
Gvido Palik, LD Dobrovo, * 7. 4. 1942, † 14. 12. 2010.
Franč Obrez, LD Golavabuka, * 2. 1. 1926, † 4. 10. 2010.

Umrlim časten spomin!

Taka sporočilnost na dokaj ne navaden način veje iz dela izpod peresa avtorja Matjaža Podlogarja. Doslej s tovrstno literarno ustvarjalnostjo še ni opozoril nase, je pa bil od malih nog kot sin lovca več kot odličen opazovalec lovskega dogajanja v domači bližini, kar je na njem in njegovem odnosu do narave in lovstva pustilo globoke sledi. Avtor se je leta 1959 rodil v Ljubljani, otroštvo in mladost pa je preživel v Polhovem Gradcu, v družini, »kjer je bila očetova ljubezen do lova nadvse pomembna »zadeva«. Pogosta srečanja očetovih lovskih tovarišev v lovski sobi, lovske trofeje in nagačene živali, »jetra za slastno večerjo, neponovljiv in nepozaben vonj očetovega lovskega suknjiča, imeti kdaj pa kdaj čast spremljati očeta na lovu v varljivi tišini gozda, kri, ki je pritekla ustreljeni živali iz gobca in padla na jesensko listje ali beli sneg – vse to me je naučilo, da smo ljudje le majhen del narave, s svojim rojstvom, s svojimi željami, hrepenenjem, s svojim veseljem, s svojo žalostjo in s svojo smrtjo«, je avtor Kosmatega predsednika med drugim zapisal v kratkem življenjepisu. Iz njega veje globoko spoštovanje do očeta, družine in narave, do ljudi, saj dodaja, da »je sreča počutiti se varnega v krogu ljudi, ki najbrž skoraj nikoli nič hudega ne mislijo. Pa četudi nekateri od njih hodijo naokrog s puško in malce smrdijo po zatohosti nekajdnovnega gozda«. Avtor nas spomni, da v družino, ki ima lovca, spada tudi lovski pes in da je z njim odraščal skoraj štirinajst let »in se na koncu postaral, naš Baro. Bil je član naše družine, čeprav skoraj nikoli ni dobil uradnega

dovoljenja, da bi smel v hišo. In še danes ne vem, kdo je bil lovec z večjo veliko začetnico, oče ali Baro.« Avtor je končal študij ekonomije in zadnjih petnajst let dela za slovenska podjetja v Rusiji, Ukrajini in v drugih državah vzhodne Evrope. Tako kot v mladosti doma, je lahko tudi v tujini spoznal lov na divjad v vzhodnoevropskih državah. Lovec pa ni postal, ker mu boja »ni bilo dano postati. Najbrž lovske vile niso hotele ...«

Knjigo smo poslali med bralce v izteku jubilejnega leta 2010, torej letu stoletnega (s)poročila Lovca, ki je vedno zmogel moči in je imel ljudi, ki so videli naprej, kje je mesto slovenskega lovstva in slovenske lovske organizacije. Zdajšnja generacija nadaljuje uhojeno pot revije Lovec, s knjigami Zlatorogove knjižnice pa še bolj dokazujemo našo kulturno podstat, naše globoke slovenske korenine in pripadnost nenadkriljivi učiteljici življenja – materi naravi. Verjamemo, da bo delo naraleto na odmev v lovski in nelovski javnosti, saj je resnično drugačno od vseh prejšnjih. V tem sta lahko njegova dodana vrednost in prispevek k praznovanju naše stoletnice. Ne glede na to, kaj bodo o njej porekli kritiki, smo lahko veseli, da smo dobili izvirno domače leposlovno delo z lovsko tematiko, vredno knjižne objave.

Knjigo je za knjižno objavo jezikovno pripravila Marjetka Šivic, uredil jo je Boris Leskovic, domiselno ilustriral Igor Pičulin (ki je tudi avtor naslovnice), spremeno besedilo pa sem napisal dr. Marjan Toš. Izšla je v trdi vezavi klasičnega formata ZK izpod tiskarskih strojev Gorenjskega tiska v 22.500 izvodih.

Dr. Marjan Toš

JZP za ptičarje in prepeličarje v Prekmurju

Pred lovskim domom LD Tišina smo se 9. 10. 2010 zjutraj zbrali vodniki s tride-

skih kinologov Pomurja. Po oddaji rodovnikov in potnih listov psov je organizator razdelil skupine vodnikov lovskih psov s sodniki in domačini, ki so pomagali sodnikom. Nekaj pred deveto uro zjutraj, v Prekmurju je bilo takrat dokaj megleno jutro,

pešna. Dva nemška ptičarja sta opravljala širšo poljsko preizkušnjo (ŠPP). Žal eden od njiju ni zadovoljil vseh sodniških meril in ni opravil ŠPP. Vseh preostalih 29 lovskih psov pa je preizkušnjo opravilo in si tako pridobilo vso pravico, da lahko nemo-teno in brez vseh ovir sodelujejo na vseh jesenskih lovih. Ko so se vse skupine vrnile s terena k lovskemu domu Tišina, jih je tam čakalo takšno in drugačno okrepčilo. Vsem tekmovalcem je teknilo in skupaj s sodniki ter tehničnim osebjem prireditelja so vsi hiteli izpolnjevati ocenjevalne liste in pripravljati končna poročila.

Na preizkušnji je nemška kratkodlaka ptičarka **Ciba** dosegla največ točk, 191. Na koncu opravljene preizkušnje so sodniki raz-

delili ocenjevalne liste vodnikom in tudi kritično predstavili svoje ugotovitve o delu vsakega psa. Na splošno so lovski psi izredno dobri oziroma imajo dobre zasnove, tako da bi bilo treba dostikrat in veliko popraviti le pri vodnikih. Uradnih pritožb na delo sodnikov ni bilo, slišati pa jih je bilo, kot je to že v navadi, v neformalnem sproščnem pogovoru. Prireditelj meni, da v medsebojnih odnosih v družbi in tudi na lovsko-kinoloških prireditvah ni vse narejeno po meri vseh in da vsi z vsem ne bomo nikoli zadovoljni. Kljub temu ocenjujemo, taka je bila ocena vseh prisotnih, da je oktobrska **jesenska vzrejna preizkušnja JZP** v Prekmurju spet izredno dobro uspela.

Iztok Trček

Foto: I. Trček

Vodniki mladih ptičarjev čakajo na svoj nastop pred sodniki.

setimi lovskimi psi pasem: kratkodlaka nemški ptičar (8), nemški žimavec (14) in nemški prepeličar (8). Na kraj lovsko-kinološke prireditve je prišlo tudi pet lovsko-kinoloških sodnikov, in sicer: **Franc Turnšek, Rudi Rakuša, Vladimir Bogdanovič, Vladimir Pfeifer in Bojan Deberšek**. Po dogovoru s preostalimi sodniki je bil vodja sodniškega zbora Franc Turnšek. Vse zbrane sem pozdravil tudi podpisani kot predsednik Zveze lov-

so se oblikovane skupine, ki so se odpravile na teren z namenom, da psi prisotnih vodnikov opravijo jesensko vzrejno preizkušnjo. Čeprav so krožile informacije o manjši prisotnosti male divjadi v lovišču, je pozneje veliko psov našlo naravnega fazana in tudi dvignilo zajca. Za nekatere vodnike in tudi pse je bila nekoliko problematična disciplina vodno delo, a so se psi dobro izkazali tudi pri tej disciplini. V celoti je bila preizkušnja us-

Kinološki sodnik Rudi Rakuša pozorno spremlja delo tekmujočega psa.

Foto: I. Trček

Udeleženci nadaljevalnega tečaja lovskih psov v Pomurju

Nadaljevalni tečaj za vodnike v Pomurju

Veni izmed prejšnjih števil Lovca smo opisali potek in vse o spomladanskem delu praktičnega tečaja, usposabljanja vodnikov lovskih psov v Pomurju. Ker je bil spomladanski del dobro obiskan, odločitev o nadaljevanju tečaja ni bila težka. Zato je petnajst vodnikov različnih lovskih pasem rado sodelovalo tudi na **jesenskem delu** praktičnega tečaja, ki je bil na območju **LD Radenci, LD Ljutomer in LPN Fazan - Beltinci**. Inštruktorja sta vodnikom predstavila snov in pokazala izvajanje vaj, kar so vodniki lahko uporabili na jesenski vzrejni preizkušnji (JZP) ptičarjev in nemških prepeličarjev. Prednostno je bil tečaj namenjen tudi vsem tistim vodnikom, ki so se namenili udeležiti omenjene tekme. Šestnajsturni tečaj sta vodila inštruktorja in oba mednarodna kinološka sodnika **Vojko Pirher in Dragan Zemljič**. Prvi dan tečaja so se inštruktorja in vodniki dogovorili, da bodo tečaj izvajali 8-krat, in to vsak teden enkrat po dve uri. Zadnji dan tečaja je bil 30. 9. 2010 na območju LPN Fazan - Beltinci, kjer so tečajniki s svojimi štirinožnimi prijatelji izvajali vaje v vodnem delu. Vodniki s svojimi psi in oba inštruktorja so obdelali in tudi praktično opravili vaje *ubogljivosti, prosto iskanje, stojo, pri-našanje, vlečko z divjadjo, iskanje izgubljenega* in seveda vse vaje, ki se nanašajo na *vodno delo*.

Zadnji dan tečaja smo ob malici opravili tudi kratko analizo nadaljevalnega tečaja in ugotovi-

vili naslednje: vodniki lovskih psov so vsi bili izredno zadovoljni z načinom predstavljanja snovi in praktičnim prikazom posamezne vaje, kar sta predstavila oba inštruktorja. Ob tem so povedali, da so v preteklosti zelo pogrešali tak tečaj. Želijo si, da bi tudi v prihodnje organizirali podoben tečaj. Inštruktorja sta povedala, da so vodniki na tečaju vodili izredno kakovostne lovske pse, vodnike pa sta opozorila tudi na napake, ki so jih delali pri šolanju svojih psov. Opazila sta namreč, da pri šolanju svojih psov velikokrat niso bili dosledni pri izvajanju posamezne vaje, kar pomeni, da je s psom niso utrdili povsem do konca. Prav tako sta ugotavljala, da je marsikateri vodnik izgubil oziroma zamudil veliko časa pri psu, ker ga ni česa naučil že v rani mladosti. Povedala sta, da sta vzgoja in šolanje mladega psa velikokrat podobna vzgoji otrok, ki so se od rojstva do svojega tretjega leta starosti naučili marsikaj. Zato pri šolanju mladega psa, predvsem pri njegovi vzgoji v povezavi s poznejšim šolanjem, ni dobro zamujati. Tako napako je sicer mogoče z vztrajnostjo in doslednostjo popraviti, vendar je to potem za vodnika veliko težja naloga.

Sklepna misel odgovornih v Zvezi lovskih kinologov Pomurja in pri ZLD Prlekija je, da lovska dejavnost in lovci še kako potrebujemo čim bolj usposobljene lovske pse, brez katerih si tako ali drugače ne moremo predstavljati lovsko pravičnega lova. Zahvaljujemo se vsem udeležencem pri omenjenem nadaljevalnem tečaju, predvsem pa tistim, ki so na kakršen koli način pripomogli, da se je tudi uspešno končal.

Iztok Trček

Odlično sodelujejo z matično pasemsko organizacijo

Srbski klub nemških žimavcev (Deutsch Drathaar)

V Kovinu so 9. in 10. oktobra 2010 organizirali že 2. mednarodno jesensko vzrejno preizkušnjo (HZP) nemških žimavcev, ki je enakovredna našim jesenskim vzrejnim preizkušnjam (JZP). Dodali so preizkus sledenja zajca, kot to počno Nemci na Hegewaldovi preizkušnji. K sodelovanju so povabili prijaznega nemškega vodnika, sodnika in rejca žimavcev **Fritza Blümla** iz Straubinga. Ob njem so bili v sodniškem zboru še domačini: **Laslo Torma, Džura Munčan, Velja Netković, Miodrag Jojić** in **Goran Zubanović**, ki živi v Nemčiji in je zadolžen za sode-

na polju in v vodi, ki je bila v odličnih loviščih v okolici Vrčca. S psom Astronom je z doseženimi 182 točkami zmagal njegov lastnik, prizadevni sekretar Kluba **Dragan Bunardžić** iz Arilja.

Iz mojega uvoda sledi, da je bilo povsem normalno, da sva se z **Bojanom Valenčičem** iz Metlike in njegovim odličnim žimavcem **Hortlunds Dantejem - Hanijem** prijavila kot tekmovalca. Pod mojim vodstvom je bil Hani že pred tem, s 74. točkami, uspešen na PZP v Pomurju. JZP v Krškem je kljub nemogočim vremenskim razmeram opravil septembra 2010 z več kot solidnimi 184 točkami.

V petek, 8. 10. 2010, sva z Bojanom krenila na pot v Kovin, kjer je bil sedež preizkušnje. Tja sva prispela okrog 17. ure. Z **Ljubomir Avramovim**, prijateljem in neutrudnim zanesenjakom kluba, smo se udobno namestili v

Foto: B. Valenčič

Skupina nastopajočih pred preizkušnjo

lovanje z matično pasemsko organizacijo – VDD.

Ob preizkušnji so izdali lepo opremljen bilten o desetletnem delu. V njem je opisano tudi naše sodelovanje z njimi. Med idejnimi vodji in ustanovitelji kluba je bil, žal že pokojni, **Radko Krstić**, ki je svoje kinološko strokovnost pridobil v Sloveniji. Na njegovo pobudo sem leta 2002 kot sodnik sodeloval na specialni razstavi nemških ostrodlakih ptičarjev - žimavcev v Kostolcu. Ob mednarodni razstavi CACIB v Novem Sadu, kjer sem sodeloval kot sodnik, sem si 12. oktobra 2007 ogledal del prve mednarodne HZP, ki so jo z udeležbo sodnikov iz Nemčije organizirali v Vrčcu. Leta 2008 so me kot sodnika povabili k sodelovanju tudi na mednarodni preizkušnji

motelu Stari grad ob rokavu Donave in se nato odpravili na sprejem in večerjo v lovski lokal – gostilno v Kovinu. Pričakali so nas gostoljubni domačini s predsednikom kluba **Laslom Tormo** na čelu. Pregledali smo načrt za naslednja delovna dneva ter povečevali ob zanimivih kinoloških razpravah.

Drugo jutro se nas je zbralo šest vodnikov, sodniki in številni gledalci. Po pozdravnem nagovoru in odigranih himnah so nas razdelili v dve skupini in odpeljali smo se na prostrana polja, odlično obrasla in na še ne preorana strnišča, kjer smo iskali poljskega zajca. Le-teh ni bilo ravno na pretek, a še dovolj, da je vsak pes lahko pokazal voljo do sledenja te divjadi. Hani je na dveh sledeh dokazal, da ve

kaj hoče, bil je bil tudi sledoglasen.

Okrog dvanajstih smo ta del preizkušnje končali, sledilo je iskanje in ocenjevanje stoje na pernato divjad. Pri tem delu se je v polni meri izkazala neizkušnost organizatorjev, saj so menda na iste njive, kjer smo hodili za zajci, že tri dni prej spustili 50 fazanov, ki jih seveda tam ni bilo več. Imel sem prvo štartno številko in ko po tričetrtturnem ubijajočem iskanju pernate divjadi s Hanijem le-te nisva našla, sem sodniku Blümlu nejevoljen obrazložil neumestnost našega početja. Takoj je sklical sodniški zbor, kjer so za druge pse določili petnajstminutni čas iskanja.

Tekmujoči, sodniški zbor in sodelujoči po končani preizkušnji

Dante - Hani na vlečki zajca

Medtem so pripeljali nekaj fazank, jih vložili v zarast obsežnih strnišč, kjer so psi lahko pokazali stojo in mirnost pred divjadjo. Nato je bilo kosilo in potem vlečke s fazanom in zajcem. Srbski sodnik je polagal sledi s povsem pravokotnimi kljukami, čemur je sledilo ponovno ukrepanje sodnika Blümla. Povedal jim je, da morajo biti kljuke topokotne in če kateri pes sledi ne bo izdelal, bo treba položiti novo vlečko. Hani je vlečki z zajcem in fazanom opravil brez napak. Utrueni smo se vrnili v »našo« gostilno, kjer je bila obilna pogostitev.

Na dnevnem redu je bila strokovna razprava o pravilnikih in merilih sojenja, žal pa sta jo uradni prevajalec in izpraševalec iz skupine spremljevalcev tekmovalstva že v uvodu izničila s prerekanjem in neumestnimi pripombami. Izkoristil sem priložnost in pozdravil Fritza Blümla. Poznava se že iz začetka devetdesetih let, ko je kot sodnik sode-

loval na naših VUP-panonskih lovskih pokalih, jaz pa sem sodil v njegovem Straubingu in Neustadtu na Hegewaldowih preizkušnjah. Spomnila sva se tudi sodnikov iz Srbije, **Borivoja Joksimovića** in že pokojnega **Milana Vitomirova**. Med tem je Bojan izvohal podatek, da s Hanijem na tekmovalstvu vodiva, zato smo se kar dobre volje odpravili k počitku.

Naslednje jutro se prirediteljem ni mudilo. Za preizkus v vodnem delu so ostali le štirje psi, temu pa naj bi sledilo telesno ocenjevanje tekmujočih in drugih privedenih žimavcev. Vodna površina je bil zapuščen, nekajhektarski peskokop z gosto poraslimi in strmimi brežinami, gosto in nepregledno pa je bilo tudi ločje na vodi. Po opravljenem preizkusu na strel ob raci v vodi je potekalo iskanje in prinašanje mrtve race. S številko 1 je bil Hani spet prvi na vrsti in ker ga kljub intenzivnemu šarjenju kar nekaj časa ni bilo iz ločja, so

sodniki na posredovanje sodnika Blümla sklenili, da bodo poiskali drugi, lažji teren. Tedaj pa se je Hani na bregu pojavil z belo rumeno raco v gobcu, mi jo prinesel in pravilno oddal. Zato so morali tekmovalni pogoji ostati enaki tudi za druge pse, ki so pri tem delu imeli več kot dovolj težav.

Temu je sledilo sledenje žive race. Debele »rumenke«, vsaka je gotovo imela dober kilogram in pol, nikakor niso hotele plavati. Vržene v vodo ob gostem ločju so jo po najkrajši mogoči poti ubrale na suho. Hani takih »improvizacij« ni vaju. Vedel je, da mora nekaj najti in prinesiti in ker v vodi in ločju ni bilo sledi, je pretekel vsa mesta na kopnem, kjer je »dišalo« po račjem perju. Vsem psom so raco spuščali z istega meta. Na koncu, ko sem že skoraj obupal, je le dobil v nos izpuščenega tolstega racaka, ki se je zaril pod breg v gosto zarasel ribnik. Nanj je obstal ter ga na povelje ujel in živega prinesel. Komičnih in za tak preizkus povsem neprimerenih dogodkov ob preizkušanju preostalih psov ne bom opisoval. F. Blüml mi je v poznejšem razgovoru povedal, da jih je na nedopustno »improviziranje« opomnil in se zato odpovedal sojenju dela psov na vodi.

Po končanem vodnem delu smo se med prostranimi polji odpeljali k zapuščeni lovski koči. F. Blüml in G. Zubanović sta zelo temeljito ocenila skoraj trideset psov. Opazovanje ocenjevanja je bilo poučno in zanimivo. Predstavljenih in ocenjenih je bilo nekaj žimavcev, ki so bili po zunanosti in odlakanosti zelo kakovostni. Žal v Srbiji še vedno vlada razstavomanija, doseganje naslovov in prvaštev na vsakršnih razstavah in pregledih,

le redki psi pa se pojavijo na resnejših delovnih preizkušnjah, kar žal z načrtno vzrejo delovnih pasem lovskih psov nima nič skupnega. Dovolj zgovoren je podatek, da se je v Srbiji od več desetih (v posameznem letu) pretežno nemških žimavcev omenjene preizkušnje udeležilo le pet psov in da so na telesno ocenjevanje pripeljali nekaj tudi iz Nemčije uvoženih izjemnih primerkov, ki pa dotlej niso bili preizkušeni v delu.

Sredi popoldneva smo se žejni in lačni vrnili v naš lokal, kjer je Bojana že čakal prijazni natakar s pivom *jelen*. Sklenila sta namreč zanimiv dogovor: če bo Bojan »zarukal«, mora biti *jelen* na mizi. In v tistih dneh je bilo »rukanja« kar nekaj.

Na steni so bili izobešeni rezultati preizkušnje. S Hanijem sva z doseženimi 194 točkami zmagala. Drugo in tretje mesto sta s 186 točkami zasedla **Jupp v. Erthal** z **Nemanjo Bogdanovićem** in pes **Dag** vodnika **Dragana Bunardžića**. Zatem sta bili slavnostna razglasitev rezultatov in podelitev priznanj zaslužnim

Predsednik kluba Laslo Torma predaja zmagovalni pokal Vojku Pirherju in Haniju.

in prizadevnim delavcem Srbskega kluba *Deutsch Dradhaar*. Po razkošni večerji smo se poslovlili in si zaželeli vse dobro pri druženju z našimi čudovitimi štirinožnimi lovskimi pomočniki.

Najinega potovanja po Srbiji s tem še ni bilo konec. Po utrudljivi vožnji po Šumadijskem gričevju v smeri Beograda, avtoceste namreč nisva našla, ker zanj ni bilo table, sva proti polnoči prispela v Surčin. Lovski čuvaj naju je pospremil do odlič-

nega motela, kjer sva prespala in navsezgodaj odšla loviti plovke – race. Po nekaj prehojenih kilometrih ob kanalih z vodo in odlično zarastjo sem na dobrih 200 metrov res videl tri race, a to je bilo tudi vse. Le najina psa Rudi in Hani sta se razdivjala po obsežnih, nepreglednih poljih, kjer sicer dobro gospodarijo z malo divjadjo in srnjadjo. Njihov glavni vir prihodka je lov prepelic z lovskimi gosti.

Samo še dobrih šest ur vožnje je bilo potrebnih, da sva se prek Varaždina vrnila v Slovenijo. Hani je ostal pri meni. Nekoliko ga moram utrditi v vajah poslušnosti, saj bom z njim tekmoval še na Tekmi sv. Huberta v Sloveniji. Vem, da pri tem ne bom imel težav. Žal pa mu ne bom mogel odpraviti največje pomanjkljivosti: da si je izbral napačnega lastnika, kar rečem vedno, ko se branim pred takšnimi in drugačnimi Bojanovimi hudomušnimi pripombami na moj račun.

Vojko Pirher

Državna tekma goničev - CACT 2010

Kot vsako leto je tudi lani **VK za goniče** organizirala poleg dveh vzrejnih pregledov še državno tekmo goničev, in sicer v sodelovanju z **LKD Idrija** in v sklopu praznovanja 30-letnice **LD Porezen - Cerklje**. Septembra smo se dogovorili in imenovali organizacijski odbor, ki je za vodjo tekme imenoval **Simona Rudolfa** in namestnika **Jožeta Obida**, člani pa so bili še: **S. Žlebnik**, predsednik VK-goniči, **R. Burnik**, predsednik OLZ Idrija, **M. Fortuna**, predsednik LKD Idrija, **F. Mlakar** in **J. Verčko**, tajnik VK za goniče.

Na razpis tekmovanja se je prijavilo **29 tekmovalcev oziroma osem ekip**, ki so tekmovali posamično pa tudi ekipno. Ekipo so sestavljali trije tekmovalci s psi. Izdali so tudi bilten, v katerem so bili objavljeni vsi podatki o vodstvu tekmovanja, imena tekmovalcev in preostalih sodelujočih, ter pravilnik tekmovanja. Sodniški zbor so sestavljali: **S. Žlebnik** (vodja sodniškega zbora); sodniki pa so bili: **Z. Kosmač**, **J. Rihtaršič**, **I. Tomšič**, **A. Razpet**, **J. Nahtigal**, **Miloš in Miha Ambrožič**, **A. Mlakar**, **J. Napret**, **J. Šumak** in **N. Mrak**; delegat KZS je bil **Darko Grošelj**.

Zbrali smo se 16. 10. 2010

zjutraj v Kladju pri Cerknem pred Motelom Bridnk, kjer nas je pričakal predsednik LKD Idrija **Milan Fortuna** s svojimi pomočniki. Po kratkem jutranjem pozdravu in prigrizku je vodja tekmovanja sklical zbor vodnikov, sodniški zbor pa se je sestel in se dogovoril o merilih ocenjevanja. Po pozdravu vodje tekmovanja je spregovoril starešina LD Porezen - Cerklje **Simon Rudolf**, ki je jedrnat predstavil Lovsko družino Porezen -

smo jima na kratko opisali potek državnega prvenstva goničev. Žal smo na državni tekmi goničev pogrešali udeležbo predstavnikov LZS.

Ekipno je 1. mesto dosegla ekipa **LKD Koper** – 427 točk; 2. **LKD Idrija II.** – 388 točk; 3. **LKD Koroške** – 340 točk; 4. **LKD Idrija I.** – 293 točk; 5. **LKD Zasavje** – 258 točk; 6. **LKD Gorenjske II** – 208 točk; 7. **LKD Nova Gorica** – 152 točk.

Posamično so bili doseženi naslednji najboljši rezultati:

1. **Brina** – Gik - 06248 – 208 točk – I. n. r., vodnik **Jože Ržek**; 2. **Uri Lojanski** – Gp - 01853 – 180 točk – I. n. r., vodnik **Anton Ošlak**; 3. **Senka** – Gp - 01923 – 160 točk – III. n. r., vodnik **J. Lavrin**; 4. **Cita** – Gpl - 0131 – 160 točk – III. n. r., vodnik **M. Sušec**; 5. **Majolka** – Gp - 01874 – 158 točk – III. n. r., vodnik **J. Ganter** itn. Štirinajst vodnikov s psi se ni uvrstilo.

Jutranji zbor tekmovalcev

Cerkno in njihovo praznovanje. Naslednji je spregovoril predsednik LKD Idrija **M. Fortuna**, ki je vse pozdravil v imenu LKD Idrija, ki je praznovala 30-letnico delovanja, ter na kratko predstavil delo LKD tudi tistim tekmovalcem, ki tega LKD še niso podrobneje poznali. Ob 30. jubileju so izdali tudi skromno brošuro.

S. Žlebnik, predsednik sodniškega zbora, je nato vsem tekmovalcem nazorno predstavil potek tekmovanja, pa tudi dogovorjena merila pri ocenjevanju dela psov.

Kot zadnji je zbrane pozdravil delegat KZS, **D. Grošelj**, ki je tudi odprl tekmovanje. Nato so vsi odšli na teren. Ko je vsak tekmujoči pes opravil prvi del tekmovanja (iskanje, gonja, nos, glas, poslušnost in strelomirnost), goniti je smel samo zajca ali lisico, je moral opraviti še vlečko z zajcem.

Po končanem delu na terenu smo se spet zbrali pri motelu, kjer smo zbrali in sešteli podatke ter pripravili rezultate za razglasitev najuspešnejših tekmovalnih parov in ekip. Med tem sta nas pozdravila in razveselila s svojim obiskom tudi predsednik KZS mag. **Blaž Kavčič** in župan občine Cerklje **Jurij Kavčič**, ki

Mag. B. Kavčič, predsednik KZS, izroča priznanje predstavniku prvuvršene ekipe LKD Koper.

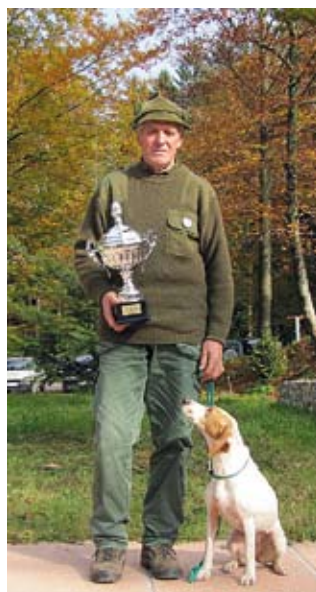
Ekipni zmagovalci državne tekme goničev 2010

Rezultati so obenem šteli tudi za **Memorial A. Oselija** (troboj med: LKD Koper, LKD Nova Gorica – Gorica in LKD Idrija):
1. **Majolka** – Gp – 01874 – 158 točk – III. n. r., vodnik **J. Ganter**;

2. **Bir** – Gik – 05961 – 152 točk – III. n. r., vodnik **L. Mravlje**;
3. **Asta** – Gik – 06029 – 144 točk – III. n. r., vodnik **M. Burič**.
Ekipno: 1. **LKD Koper** – 427 točk; 2. **LKD Idrija II** – 388

Prvi trije najuspešnejši pari na CACT goničev 2010

Zmagovalca državne tekme goničev – CACT 2010

točk; 3. LKD Idrija I, 4. **LKD Nova Gorica** – 152 točk.

Vsi vodniki so dobili boga-

te praktične nagrade, prvi trije uvrščeni pa še pokale in ekipno medalje.

Na koncu se je predsednik VK-goniči najlepše zahvalil LD Porezen - Cerklje in LKD Idrija za pogostitev in res dobro organizacijo državne tekme goničev – CACT 2010. Po razglasitvi rezultatov je LKD Idrija pripravila kratek kulturni program ob praznovanju 30-letnice LKD in obenem izročila lovsko-kinološka priznanja svojim zaslužnim članom. Na tem mestu bi se rad posebej zahvalil predsedniku LKD Idrija M. Fortuni in njegovim pomočnikom Vinku, Antonu, Rudiju, Mirku, Cirilu, Slavku, Vinku, Pavlu, Simonu, Andreju, Marjanu in Viktorju za njihovo požrtvovalno delo.

Tako smo ob pol šesti uri popoldne končali uradno tekmovalje, vendar sta se pogovor in razprava o lovski kinologiji in naših psih raztegnila še pozno v večerne ure.

Slavko Žlebnič

Lovsko-kinološke prireditve v letu 2011

Društvo ljubiteljev ptičarjev

20. 2.: Preizkušnja v prinašanju (lokalna prireditev)

Kraj: Beltinci, kontaktna oseba: Dragan Zemljič: 031/764-621; www.pticarji.net, v sodelovanju z LPN Fazan - Beltinci.

4. 6.: 8. Državna razstava ptičarjev (CAC), specialna razstava s podelitvijo CAC

Kraj: Zg. Hajdina, kontaktna oseba: Alenka Pokorn: 041/594-644, www.pticarji.net

4. 6.: Spomladanski vzrejni pregled. Vzrejni pregled in telesno ocenjevanje

Kraj: Zg. Hajdina, kontaktna oseba: Alenka Pokorn: 041/594-644, www.pticarji.net

3. 9.: Državna tekma v vodnem delu (CACT) (državna prireditev).

Kraj bo javljen naknadno, kontaktna oseba: Ivan Traven: 041/387-903, www.pticarji.net

1.10.: Jesenski vzrejni pregled (državna prireditev)

Kraj bo javljen naknadno, kontaktna oseba: Alenka Pokorn: 041/594-644, www.pticarji.net

1.–2. 10.: Sežunov memorial (CACIT) (mednarodna prireditev)

Kraj bo javljen naknadno, kontaktna oseba: Ivan Traven: 041/387-903, www.pticarji.net

29.–30. 10.: VUP – vsestranska uporabnostna preizkušnja (državna prireditev)

Kraj bo javljen naknadno, kontaktna oseba: Ivan Traven: 041/387-903, www.pticarji.net

KD Rižana – Sekcija za labradorje

9. 4.: Specialna razstava za VIII. FCI-skupino s podelitvijo CAC (regionalna prireditev)

Kraj: Ankar, kontaktna oseba: Zinka Rovar, 041/212-627.

Klub ljubiteljev psov jamarjev

9. 4.: Vzrejni pregled z vzrejno preizkušnjo za jamarje (državna prireditev)

Kraj: LD Velika Nedelja, LD Ljutomer, kontaktna oseba: Matjaž Roter: 031/ 831 738, www.klpj.si. Hkrati bo potekala tudi vzrejna preizkušnja v rovu in na polju.

27. 8.: Delo po strelu za nemške lovske terierje (mednarodna prireditev)

Kraj: Predvor, LD Storžič, kontaktna oseba: Damjana Švegelj - Žnidaršič: 040/396-041, www.klpj.si. Prireditev bo potekala v sodelovanju z Mednarodno zvezo za nemške lovske terierje (IV-DJT).

28. 8.: Specialna razstava s podelitvijo CAC (državna prireditev).

Kraj: Predvor, kontaktna oseba: Damjana Švegelj - Žnidaršič: 040/396-041, www.klpj.si.

Prireditev bo potekala v sklopu mednarodnega vzrejnega pregleda za nemške lovske terierje IV-DJT.

25. 9.: VUP – vsestranska uporabnostna preizkušnja za jazbečarje (državna prireditev)

Kraj: LD Velika Nedelja, kontaktna oseba: Stanko Lihtenvalner: 031/674-629, www.klpj.si.

15. 10.: Vzrejni pregled in vzrejna preizkušnja za terierje (državna prireditev)

Kraj: LD Vrhnika, kontaktna oseba: Damjana Švegelj - Žnidaršič: 040/396-041, www.klpj.si.

29. 10.: Vzrejni pregled in vzrejna preizkušnja za jazbečarje (državna prireditev)

Kraj: LD Brezovica, kontaktna oseba: Stanko Lihtenvalner: 031/674-629, www.klpj.si.

LKD Bela krajina

21. 5.: Telesno ocenjevanje lovskih psov (razen ptičarjev in prinašalcev) ob 8. uri. Zbor na poligonu KD – Vražji kamen. Kontaktna oseba: Tomaž Burazer: 031/659-020.

8. 10.: PNZ za goniče in brak- jazbečarjev ob 9. uri v LD Vinica – lovska kočja Žeželj. Kontaktna oseba: Tomaž Burazer: 031/659-020.

29. 10.: Lokalna tekma goničev ob 8. uri. Zbor Zupančičev hram – Dragatuš. Kontaktna oseba: Tomaž Burazer: 031/659-020.

LKD Celje

28. 5.: Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem (lokalna prireditev)

Kraj: lovski dom LD Žalec na Rinki, kontaktna oseba: Milan Udovč: 031/450-188, www.lkd-drustvo-celje.si.

Foto: I. Pičulin

4. 6.: Uporabnostna preizkušnja v delu po umetnem krvnem sledu za vse pasme lovskih psov (lokalna prireditev)

Kraj: lovski dom LD Bojansko - Štore na Svetini, kontaktna oseba: Milan Udovč: 031/450-188, www.lkd-drustvo-celje.si.

17. 9.: Uporabnostna preizkušnja v delu po umetnem krvnem sledu za vse pasme lovskih psov (lokalna prireditev)

Kraj: strelišče v Gornjem Gradu, kontaktna oseba: Milan Udovč: 031/450-188, www.lkd-drustvo-celje.si.

24. 9.: Preizkušnja naravnih zasnov za jamarje v rovu (lokalna prireditev)

Kraj: lovski dom LD Žalec na Rinki, kontaktna oseba: Milan Udovč: 031/450-188, www.lkd-drustvo-celje.si.

24. 9.: Preizkušnja naravnih zasnov za jamarje na planem (lokalna prireditev)

Kraj: Motel Žonta Šenjtjur, kontaktna oseba: Milan Udovč, 031/450-188, www.lkd-drustvo-celje.si.

15. 10.: Preizkušnja naravnih zasnov za goniče in brak - jazbečarje, regionalna prireditev

Kraj: strelišče v Gornjem Gradu, kontaktna oseba: Milan Udovč, 031/450-188, www.lkd-drustvo-celje.si.

15. 10.: Preizkušnja naravnih zasnov za španjele in vzrejna preizkušnja za nemške prepeličarje (regionalna prireditev)

Kraj: lovski dom LD Podčetrtek, kontaktna oseba: Milan Udovč, 031/450-188, www.lkd-drustvo-celje.si.

15. 10.: PNZ goničev in brak jazbečarjev, lokalna prireditev

Kraj: lovski dom LD Ponikva, kontaktna oseba: Milan Udovč: 031/450-188, www.lkd-drustvo-celje.si.

22. 10.: Preizkušnja naravnih zasnov za goniče in brak-jazbečarje (regionalna prireditev)

Kraj: Pri Treh ribnikih v Rogaški Slatini, kontaktna oseba: Milan Udovč, 031/450-188, www.lkd-drustvo-celje.si.

5. 11.: Preizkušnja naravnih zasnov za španjele in vzrejna preizkušnja za nemške prepeličarje (regionalna prireditev)

Kraj: lovski dom LD Braslovče, kontaktna oseba: Milan Udovč, 031/450-188, www.lkd-drustvo-celje.si.

12. 11.: Vzrejni pregled za prepeličarje (državna prireditev)

Kraj: lovski dom Rinka Žalec, kontaktna oseba: Jožica Metelko Kraševc, 041/647-216

Za vse prireditve, razen za telesno ocenjevanje, se je treba prijaviti 10 dni pred prireditvijo na naslov tajnika LKD: Podvin 194, 3310 Žalec, ali na e-naslov: lkd.celje@gmail.com. Prijavi priložite kopijo rodovnika.

LKD Cerknica

14. 5.: Telesno ocenjevanje vseh lovskih psov, razen ptičarjev. Zbor ob 8. uri pri Gostilni Hrblan v Gornjem Jezeru. Spletna stran: <http://www.lkd-cerknica>.

3. 9.: Uporabnostna preizkušnja v delu po umetnem krvnem sledu za vse pasme lovskih psov. Zborna mesto ob 8. uri pred lovskim domom LD Cajnarje.

8. 10.: PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zborna mesto ob 8. uri pred lovskim domom LD Grahovo.

Za vse prireditve LKD Cerknica se je treba prijaviti najpozneje 10 dni pred prireditvijo Borutu Kočvarju: 041/724-007.

LKD Gorenjske

23. 4.: Spomladanska vzrejna preizkušnja ptičarjev (lokalna prireditev)

Kraj: lovsko koča LD Sorško polje, kontaktna oseba: Gregor Mlejnik: 031/485-084.

21. 5.: Telesno ocenjevanje lovskih psov (lokalna prireditev)

Kraj: Bitnje, kontaktna oseba: Gregor Mlejnik: 031/485-084.

11. 6.: UP v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov (lokalna prireditev)

Kraj: Škofja Loka, kontaktna oseba: Gregor Mlejnik, 031/485-084.

10. 9.: PNZ šarivcev in retrieverjev (lokalna prireditev)

Kraj: lovsko koča LD Sorško polje, kontaktna oseba: Gregor Mlejnik: 031/485-084.

24. 9.: PNZ jamarjev, lokalna prireditev

Kraj: lovsko koča LD Sorško polje
Kontaktna oseba: Gregor Mlejnik: 031/485-084.

8. 10.: PNZ goničev in brak-jazbečarjev (lokalna prireditev)

Kraj: lovski dom LD Bled, Gregor Mlejnik: 031/485-084.

22. 10.: Jesenska vzrejna preizkušnja ptičarjev (lokalna prireditev)

Kraj: koča LD Sorško polje, Gregor Mlejnik: 031/485-084.

29. 10.: Lokalna tekma goničev in brak-jazbečarjev (lokalna prireditev)

Kraj: lovski dom LD Poljane, Gregor Mlejnik: 031/485-084.

Zbor za vse prireditve je ob 8. uri.

LKD Idrija

7. 5.: Telesno ocenjevanje goničev in krvosledcev, lokalna prireditev

Kraj: pred lovskim domom LD Otavnik, kontaktna oseba: Milan Fortuna, 041/365-137.

Začetek prireditve ob 8. uri. Prijava udeležbe najmanj 10 dni pred prireditvijo.

24. 9.: PNZ goničev in brak-jazbečarjev (lokalna prireditev)

Kraj: pred lovskim domom LD Otavnik, kontaktna oseba: Milan Fortuna: 041/365-137. Začetek prireditve ob 7. uri. Potrebna prijava najmanj 10 dni pred prireditvijo.

LKD Ilirska Bistrica

23. 4.: Telesno ocenjevanje gonicev in brak jazbečarjev, regionalna prireditev

Kraj: lovsko koča LD Žabnik - Obrov, kontaktna oseba: Robi Boštjančič: 041/339-067.

Prijave vsaj 14 dni pred prireditvijo (rezervni datum: 30. 4. 2011 ob 8. uri).

8. 10.: PNZ goničev in brak-jazbečarjev (regionalna prireditev)

Kraj: lovsko koča LD Žabnik - Obrov, kontaktna oseba: Robi Boštjančič, 041/339-067.

Prijave 14 dni pred prireditvijo (rezervni datum: 15. 10. 2011).

LKD Kočevje

7. 5.: Telesno ocenjevanje (lokalna prireditev)

Kraj: lovski dom LD Dolenja vas, kontaktna oseba: Jože Furlič Mahovnik: 041/824-630 ali (01) 895-24-38.

3. 9.: Pregled naravnih zasnov za goniče (lokalna prireditev)

Kraj: LD Velike Lašče, dom LD Velike Lašče, Retenjske senožeti. Kontaktna oseba: Jože Furlič Mahovnik: 041/824-630 ali (01) 895-24-38.

17. 9.: Preizkušnja naravnih zasnov za pse jamarje (lokalna prireditev)

Kraj: Ribnica, LD Ribnica ob 8. uri, kontaktna oseba: Jože Furlič Mahovnik: 041/824-630 ali (01)895 24 38.

8. 10.: UP po krvni sledi (lokalna prireditev)

Kraj: LD Velike Lašče, dom LD Velike Lašče; Retenjske senožeti. Kontaktna oseba: Jože Furlič Mahovnik 13, 1330 Kočevje. Tel.: 041/824-630 ali (01) 895-24-38.

Začetek za vse prireditve je ob 8. uri. Potrebna je prijava vsaj 14 dni pred prireditvijo na naslov: Jože Furlič Mahovnik 13, 1330 Kočevje.

LKD Koroške

14. 5.: Telesno ocenjevanje vseh pasem lovskih psov, razen ptičarjev. Zbor bo ob 8. uri pri lovski koči LD Slovenj Gradec. Kontaktna oseba: Boštjan Vrhovnik: 040/638-332.

18. 6.: Uporabnostna preizkušnja po umetnem krvnem sledu. Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Jamnica. Kontaktna oseba: Boštjan Vrhovnik: 040/638-332.

Potrebna prijava kontaktni osebi vsaj 10 dni pred prireditvijo.

10. 9.: PNZ jamarjev in preizkušnja v prinašanju. Zbor ob 8. uri na kmetiji Rožič na Otiškem Vrh. Kontaktna oseba: Boštjan Vrhovnik: 040/638-332.

Potrebna prijava kontaktni osebi vsaj 10 dni pred prireditvijo.

24. 9.: PNZ, mladinska in vzrejna preizkušnja šarivcev. Zbor ob 8. uri pri Gostilni Lovec na Muti (Caravaning). Kontaktna oseba: Boštjan Vrhovnik: 040/638-332.

Potrebna je prijava kontaktni osebi vsaj 10 dni pred prireditvijo.

1.10.: PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pri viaduktu v Vuzenici na Mladinski ulici. Kontaktna oseba: Boštjan Vrhovnik: 040/638-332.

Potrebna je prijava kontaktni osebi vsaj 10 dni pred prireditvijo.

15. 10.: Lokalna tekma goničev – troboj med LKD Maribor, LKD Celje in LKD Koroške.

Kontaktna oseba: Boštjan Vrhovnik: 040/638-332.

Kraj in ura začetka tekmovanja bosta določena naknadno.

Foto: M. Somar

LKD Ljubljana

9. 4.: Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem (regionalna prireditev)

Kraj: Matena pri Igu, ob 8. uri. Tel.: 040/231-166 ali 041/406-471.

Predhodne prijave niso potrebne.

23. 4.: PZP, ŠPP in PPP ptičarjev (regionalna prireditev)

Kraj: LD Pšata; zbor ob 8. uri pred Gostilno Mangan v Ihanu.

21. 5.: UP po umetnem krvnem sledu za vse pasme lovskih psov (regionalna prireditev)

Kraj: lovišče LD Tomišelj, zbor ob 8. uri pred domom LD Tomišelj, na Planinci.

4. 9.: VUP za terierje s podelitvijo CACT.

Kraj: Zbor ob 8. uri pred dom LD Tomišelj na Planinci.

10. 9.: UP po umetnem krvnem sledu za vse pasme lovskih psov (regionalna prireditev)

Kraj: zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD LD Borovnica v Borovnici.

10. 9.: PNZ terierjev in jazbečarjev (regionalna prireditev)

Kraj: Grosuplje, zbor ob 8. uri pred bistrojem Bela griva.

24. 9.: PNZ goničev in brak-jazbečarjev (regionalna prireditev)

Kraj: Zbor pred lovskim domom LD Višnja Gora v Višnji Gori.

1. 10.: PNZ goničev in brak-jazbečarjev (regionalna prireditev)

Kraj: Zbor ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Domžale.

8. 10.: JZP, PP in ŠPP ptičarjev (regionalna prireditev)

Kraj: LD Pšata ob 8. uri v Ihanu pred Gostilno Mangan.

15. 10.: PNZ španjelov, PNZ retrieverjev, mladinska in vzrejna preizkušnja za nemške prepeličarje (regionalna prireditev)

Kraj: ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Brezovica v Vokah, Notranje Gorice.

Prijava za vse prireditve, razen za TO, je treba oddati najpozneje 10 dni pred prireditvijo na naslov tajnice LKD Ljubljana, Katarina Košir, Brezovica pri Borovnici 12/a, 1353 Borovnica, tel.: 040/231-166; www.lkd-ljubljana.si; e-naslov: poison-katty@hotmail.com. Prijavi je treba obvezno priložiti obojestransko fotokopijo rodovnika psa. Psi morajo biti na dan preizkušnje vpisani v SLR.

LKD Maribor

2. 4.: Telesna ocena lovskih psov vseh pasem (lokalna prireditev)
Kraj: začetek ob 8. uri v LD Malečnik, kontaktna oseba: Uroš Troha: 031/496-777.

16. 4.: 6. Državna razstava vseh lovskih psov (CAC) – Gornja Radgona (državna prireditev)

Kraj: Gornja Radgona, kontaktna oseba: Uroš Troha: 031/496-777.

7. 5.: PNZ ptičarjev (lokalna prireditev)

Kraj: začetek ob 8. uri v LD Rače, kontaktna oseba: Zoran Jusufović, 040/754-854.

14. 5.: PNZ prinašalcev (lokalna prireditev)

Kraj: začetek ob 8. uri v lovišču LD Polskava, kontaktna oseba: Andrej Emih, 040/594-704.

3. 9.: PNZ jazbečarjev in terierjev (lokalna prireditev)

Kraj: začetek ob 8. uri v LD Starše, kontaktna oseba: Branko Kirbiš: 041/685-582.

10. 9.: Uporabnostna preizkušnja po krvni sledi (lokalna prireditev)

Kraj: začetek ob 8. uri v lovišču LD Šmartno na Pohorju, kontaktna oseba: Vinko Dovnik: 031/496-777.

17. 9.: PNZ goničev (lokalna prireditev)

Kraj: začetek ob 8. uri v LD Oplotnica, kontaktna oseba: Janko Gošnjak: 031/496-777.

24. 9.: VUP za prepeličarje (državna prireditev)

Kraj: začetek ob 8. uri v LD Polskava, kontaktna oseba: Andrej Emih: 040/594-704.

1. 10.: JZP ptičarjev (lokalna prireditev)

Kraj: lovišče LD Starše ob 8. uri, kontaktna oseba: Jože Firbas: 031/559-470.

8. 10.: PNZ in vzrejna preizkušnja za šarivce (lokalna prireditev)

Kraj: začetek ob 8. uri v LD Pernica, kontaktna oseba: Erlih Senekovič: 031/496-777.

LKD Nova Gorica - Gorica

23. 4.: Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem (lokalna prireditev)

Kraj: Zeleni Gaj pri Dornberku, kontaktna oseba: Angel Vidmar: 041/478-388, www.lkd-gorica.si.

Začetek ob 8. uri. Prostor je v primeru slabega vremena pokrit. Predhodne prijave niso potrebne.

24. 4.: Pomladanska vzrejna preizkušnja ptičarjev (lokalna prireditev)

Kraj: LD Hubelj, kontaktna oseba: Angel Vidmar: 041/478-388 www.lkd-gorica.si. Zbor ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Hubelj nad Lokavcem. Zadnji dan za prijavo 10. 4.

17. 9.: PNZ jamarjev (lokalna prireditev)

Kraj: Volče, kontaktna oseba: Jože Velikonja: 041/639-341, www.lkd-gorica.si. Zbor ob 8. uri pred umetnim rovom v Volčah. Zadnji dan za prijavo 4. 9. Vodniki, ki bodo želeli, bodo s psi lahko opravljali C-preizkušnjo za terierje in A-preizkušnjo za jazbečarje, kar morajo navesti v prijavi. Vodniki morajo mrtvo malo divjad za preizkušanje psa prinesiti s seboj.

24. 9.: Lovska preizkušnja za retrieverje s podelitvijo CACT (državna prireditev)

Kraj: Gojače, kontaktna oseba: Jože Velikonja: 041/639-341, www.lkd-gorica.si. Državna tekma s podelitvijo CACT. Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Čaven v Gojačah. Zadnji dan za prijavo 11. 9.

1. 10.: PNZ goničev in brak-jazbečarjev (lokalna prireditev)

Kraj: Grgar, Jože Velikonja: 041/639-341, www.lkd-gorica.si. Zbor ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Grgar. Zadnji dan za prijavo 18. 9.

8. 10.: Uporabnostna preizkušnja v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov (lokalna prireditev)

Kraj: Bovec, kontaktna oseba: Jože Velikonja, 041/639-341, www.lkd-gorica.si. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Bovec. Zadnji dan za prijavo 25. 9. (skupno največ 15 psov).

15. 10.: PNZ goničev in brak-jazbečarjev (lokalna prireditev)

Kraj: Štanjel, kontaktna oseba: Jože Velikonja, 041/639-341, www.lkd-gorica.si. Zbor ob 8. uri v Štanjelu. Zadnji dan za prijavo 2.10.

22. 10.: PNZ šarivcev in retrieverjev ter vzrejna in mladinska preizkušnja prepeličarjev (lokalna prireditev)

Kraj: Bilje pri Novi Gorici, kontaktna oseba: Jože Velikonja: 041/639-341, www.lkd-gorica.si. Zbor ob 8. uri pred Gostiščem Kogoj v Biljah. Zadnji dan za prijavo 9. 10.

29. 10.: Jesenska vzrejna preizkušnja, širša poljska preizkušnja in poljska preizkušnja ptičarjev (lokalna prireditev)

Kraj: Vitovlje, kontaktna oseba: Jože Velikonja: 041/639-341, www.lkd-gorica.si. Zbor ob 8. uri pred Gostiščem Olga v Vitovljah. Zadnji dan za prijavo 16. 10.

5. 11.: Oselijev memorial, tekmovanje lovskih psov (lokalna prireditev)

Kraj: Col, kontaktna oseba: Angel Vidmar: 041/478-388 www.lkd-gorica.si. Tekma visokonogih goničev med ekipami LKD Idrija, LKD Gorica in OK LKD - Koper. Zbor ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Col. Zadnji rok za prijavo 29. 10.

LKD Novo mesto

7. 5.: Telesno ocenjevanje lovskih psov, razen ptičarjev retrieverjev; regionalna prireditev

Kraj: Račje selo pri Trebnjem. Zbor ob 8. uri pri Gostilni Kavšek na Račjem selu. Gostišče Kavšek. Kontaktna oseba: Sašo Šonc: 041/623-230.

14. 5.: Telesno ocenjevanje lovskih psov, razen ptičarjev in retrieverjev (regionalna prireditev).

Kraj: Škocjan. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu LD Škocjan. Kontaktna oseba: Sašo Šonc: 041/623-230.

17. 9.: Uporabnostna preizkušnja po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov (regionalna prireditev)

Kraj: Mirna Peč, kontaktna oseba: Sašo Šonc: 041/623-230. Zborna mesto ob 8. uri pri lovskem domu LD Mirna Peč. Pisno prijavo s tel. številko tekmovalca je treba poslati do 7. 9. na naslov: LKD Novo mesto, Seidlova c. 6, 8000 Novo mesto. Število mest je omejeno.

8. 10.: PNZ goničev in brak-jazbečarjev (regionalna prireditev)

Kraj: Račje selo pri Trebnjem. Zbor ob 8. uri pri Gostilni Kavšek na Račjem selu. Kontaktna oseba: Sašo Šonc 041/623-230

8. 10.: PNZ španjelov, mladinska in vzrejna preizkušnja prepeličarjev (regionalna prireditev)

Kraj: Draga pri Beli Cerkvi (Kavšek). Kontaktna oseba: Sašo Šonc: 041/623-230 PNZ španjelov, mladinska in vzrejna preizkušnja prepeličarjev v lovišču LD Otočec. Zbor ob 8. uri pri Jordanu v Dragi pri Beli Cerkvi. Vodniki, ki bodo opravljali vzrejno preizkušnjo, morajo prinesiti divjad s seboj (raca, zajec, fazan).

22. 10.: PNZ terierjev in jazbečarjev (regionalna prireditev)

Kraj: Škocjan; zbor ob 8. uri na avtobusni postaji v Škocjanu. Kontaktna oseba: Sašo Šonc: 041/623-230.

29. 10.: PNZ goničev in brak-jazbečarjev (regionalna prireditev)

Kraj: Šentjernej; zbor ob 8. uri pred gostiščem na hipodromu v Šentjerneju. Kontaktna oseba: Sašo Šonc: 041/623-230.

LKD Posavje - Krško

9. 4.: Telesna ocena lovskih psov vseh pasem (lokalna prireditev)

Kraj: lovski dom Jožeta Jurečiča, Trška gora 21, 8270 Krško, kon-

taktna oseba: Branko Tucovič: 031/360-688. Lastniki psov, ki niso člani LKD Posavje - Krško, morajo oddati prijavo 14 dni pred prireditvijo. Prireditev se bo začela ob 8. uri.

7. 5.: Pomladanska vzrejna preizkušnja za ptičarje – PZP (lokalna prireditev)

Kraj: Krško, kontaktna oseba: Branko Tucovič: 031/360-688. Zbor ob 8. uri pri stadionu Matije Gubca v Krškem. Potrebna je prijava najmanj 14 dni pred preizkušnjo.

4. 6.: Uporabnostna preizkušnja v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov (lokalna prireditev)

Kraj: določen in sporočen bo naknadno. Kontaktna oseba: Branko Tucovič: 031/360-68. Potrebna je prijava najmanj 14 dni pred prireditvijo. Prireditev se bo začela ob 8. uri.

10. 9.: Memorialna tekma v vodnem delu za lovske pse vseh pasem. Memorial Alojza Arka (lokalna prireditev)

Kraj: lovski dom LD Brežice, Bukošek 70, 8250 Brežice, Kontaktna oseba: Branko Tucovič: 031/360-688. Lahko sodelujejo izključno le člani LKD Posavje - Krško. Potrebna je prijava najmanj 14 dni pred prireditvijo. Prireditev se bo začela ob 8. uri.

8. 10.: PNZ za jamarje (lokalna prireditev)

Kraj: lovski dom Veliki Podlog, Pristava pri Leskovcu 17/a, 8273 Leskovec pri Krškem. Kontaktna oseba: Branko Tucovič: 031/360-688. Potrebna je prijava najmanj 14 dni pred prireditvijo. Prireditev se bo začela ob 8. uri.

15. 10.: Mladinska in vzrejna preizkušnja za prepeličarje ter PNZ in uporabnostna preizkušnja za španjele (lokalna prireditev)

Kraj: železniška postaja Libna pri Krškem, kontaktna oseba: Branko Tucovič, 031/360 688. Potrebna je prijava najmanj 14 dni pred prireditvijo. Prireditev se bo začela ob 8. uri.

29. 10.: PNZ za goniče in brak-jazbečarje (lokalna prireditev)

Kraj: Pišce, kontaktna oseba: Branko Tucovič: 031/360-688. Zbor ob 8. uri pri Gostilni Petrišič v Dednji vasi. Potrebna je prijava najmanj 14 dni pred prireditvijo.

5. 11.: Jesenska vzrejna preizkušnja za ptičarje (JZP), poljska preizkušnja za ptičarje (PP), širša poljska preizkušnja za ptičarje (ŠPP) in poljska preizkušnja angleških ptičarjev (PPA) (lokalna prireditev)

Kraj: Krško, kontaktna oseba: Branko Tucovič: 031/ 360-688. Zbor bo ob 8. uri na stadionu Matije Gubca v Krškem. Potrebna je prijava najmanj 14 dni pred prireditvijo.

LKD Postojna

21. 5.: Telesno ocenjevanje lovskih psov (razen ptičarjev in retrieverjev) (lokalna prireditev)

Kraj: Hruševje, kontaktna oseba: Aleksander Debevec: 051/396-301. Zbor bo ob 8. uri pri lovskem domu LD Hrenovice v Hruševju.

1. 10.: PNZ psov jamarjev (lokalna prireditev)

Kraj: Postojna, kontaktna oseba: Aleksander Debevec: 051/396-301. Zbor bo ob 8. uri pri Bifeju Nanos na Tržaški cesti v Postojni.

8. 10.: PNZ šarivcev z vzrejno preizkušnjo (lokalna prireditev)

Kraj: Planina pri Rakeku, kontaktna oseba: Aleksander Debevec: 051/396-301. Zbor bo ob 8. uri pred Gostilno Demšar v Planini pri Rakeku.

15. 10.: Uporabnostna preizkušnja v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov (lokalna prireditev)

Kraj: Bukovje pri Postojni, kontaktna oseba: Aleksander Debevec: 051/396-301. Zbor bo ob 8. uri pred nekdanjim Motelom Erazem pri Belskem.

15. 10.: PNZ goničev in brak-jazbečarjev (lokalna prireditev)

Kraj: Košana pri Pivki, kontaktna oseba: Aleksander Debevec: 051/396- 301. Zbor bo ob 8. uri pred lovskim domom v Nevkah.

LKD Ptuj

9. 4.: telesno ocenjevanje zunanosti (lokalna prireditev)

Kraj: Sobotinci pri Markovcih.

9. 4.: PNZ psov jamarjev (lokalna prireditev)

Kraj: Velika Nedelja.

23. 4.: PZP ptičarjev (lokalna prireditev)

Kraj: Sela pri Ptuj.

14. 5.: UP po krvnem sledu (lokalna prireditev)

Kraj: Zgornja Hajdina pri Ptuj.

1. 10.: Uporabnostna preizkušnja – tekma v prinašanju za retrieverje (po programu TP-R) s podelitvijo CACIT (mednarodna prireditev)

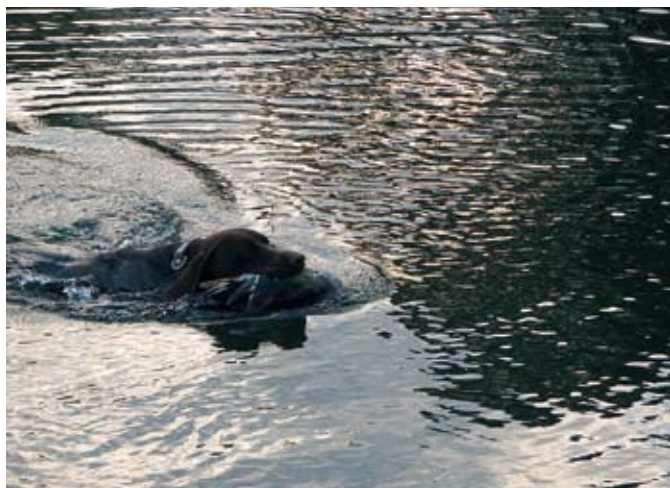

Foto: I. Trček

Foto: M. Samar

Kraj: Spuhlja pri Ptuj.

8. 10. JZP ptičarjev (regionalna prireditev)

Kraj: Sela pri Ptuj.

15. 10. PNZ šarivcev in MP ter UP prepeličarjev (regionalna prireditev)

Kraj: Ormož.

29. 10. PNZ goničev (regionalna prireditev)

Kraj: Podlehnik.

5. 11. Tekma ptičarjev – Pokal sv. Huberta (državna prireditev)

Kraj: Placerovci pri Gorišnici.

Potrebna je predhodna prijava najmanj 10 dni pred prireditvijo z obojestransko fotokopijo rodovnika. Kontaktna oseba za vse prireditve: Mirko Obrhan (02) 745 02 81 ali 031/341-553; 031/212-546.

LKD Zasavje

7. 5.: Telesno ocenjevanje lovskih psov (lokalna prireditev)

Kraj: KD Zagorje, kontaktna oseba: Miloš Roglič: 031/712-280.

3. 9.: PNZ goničev in brak-jazbečarjev (lokalna prireditev)

Kraj: Dol pri Hrastniku, kontaktna oseba: Miloš Roglič: 031/712-280.

17. 9.: UP po umetni krvni sledi (lokalna prireditev)

Kraj: lovišče LD Polšnik, kontaktna oseba: Miloš Roglič: 031/712-280.

24. 9.: Uporabnostna tekma goničev, lokalna prireditev

Kraj: Ivančna Gorica, kontaktna oseba: Miloš Roglič: 031/712-280.

15. 10.: PNZ španjelov, vzrejna preizkušnja nemških prepeličarjev (lokalna prireditev)

Kraj: Moravče, kontaktna oseba: Miloš Roglič: 031/712-280.

22. 10.: PNZ terierji ter jazbečarji (lokalna prireditev)

Kraj: Zagorje, kontaktna oseba: Miloš Roglič: 031/712-280.

OK LKD - Koper

26. 3.: Pomladanska zrejna preizkušnja ptičarjev (PZP) (regionalna prireditev)

Kraj: združni dom Bertoki, kontaktna oseba: Aleksander Morgan: 031/857-026.

7. 5.: Telesno ocenjevanje vseh pasem lovskih psov (regionalna prireditev)

Kraj: združni dom Sveti Anton, kontaktna oseba: Milan Burič: 041/271-453.

17. 9.: Državna (samostojna) tekma po krvni sledi za vse pasme lovskih psov (državna prireditev)

Kraj: lovska koča Butari, LD Istra Gračišče, kontaktna oseba: Robert Bandelj: 040/170-197.

24. 9.: Preizkušnja naravnih zasnov psov jamarjev (regionalna prireditev)

Kraj: Gostilna Trije lovci, Šmarje pri Kopru, kontaktna oseba: Robert Bandelj: 040/170-197.

1. 10.: Uporabnostna preizkušnja za vse pasme lovskih psov po krvni sledi (regionalna prireditev)

Kraj: lovska koča Tabor - Sežana, kontaktna oseba: Tomaž Stoisavljevič: 041/207-202.

29. 10.: Lokalna tekma goničev (lokalna prireditev)

Kraj: lovska koča Kolomban, LD Dekani; kontaktna oseba: Milan Burič: 041/271-453.

5. 11.: Preizkušnja naravnih zasnov goničev in brak-jazbečarjev (regionalna prireditev)

Kraj: lovska koča Nadrožica, LD Dolce - Komen, kontaktna oseba: Robert Bandelj: 040/170-197.

19. 11.: Jesenska vzrejna preizkušnja, ŠPP, PP ptičarjev (regionalna prireditev)

Kraj: Letališče Sečovelje, LD Strunjan, kontaktna oseba: Aleksander Morgan: 031/857-026.

Vse prireditve se bodo začele ob 8. uri.

OK LKD - Koper - sekcija za labrador retrieverje

23. 4.: Preizkušnja naravnih zasnov za retrieverje (regionalna prireditev)

Kraj: Izvir reke Rižane, kontaktna oseba: Zinka Rovar: (05) 651-43-80.

23. 4.: Lovska preizkušnja za retrieverje (regionalna prireditev)

Kraj: izvir reke Rižane, kontaktna oseba: Zinka Rovar: (05) 651-43-80.

23. 4.: Telesno ocenjevanje za retrieverje (lokalna prireditev)

Kraj: Rižana, kontaktna oseba: Zinka Rovar: (05) 651 43 80.

19. 11.: Preizkušnja naravnih zasnov za retrieverje (regionalna prireditev)

Kraj: Rižana – izvir reke Rižane, kontaktna oseba: Zinka Rovar: (05) 651-43-80.

19. 11.: Lovska preizkušnja za retrieverje (regionalna prireditev)

19. 11.: Telesno ocenjevanje za retrieverje (lokalna prireditev)

Kraj: Rižana – izvir reke Rižane, kontaktna oseba: Zinka Rovar: (05) 651-43-80.

Začetek prireditev bo ob 9. uri, prijave pa so potrebne en teden pred prireditvijo.

Slovenski klub retrieverjev

22. 5.: Vzrejni pregled za retrieverje (državna prireditev)

Kraj: Lipce, kontaktna oseba: Martina Krančan: 031/350-579, www.klub-retrieverjev.si.

18. 9.: Klubska razstava; specialna razstava s podelitvijo CAC (državna prireditev)

Kraj: Ljubljana, kontaktna oseba: Martina Krančan: 031/350-579, www.klub-retrieverjev.si.

24. 9.: Tekma v prinašanju za retrieverje (LP-R) s podelitvijo CACT

Tip prireditve: LP-R - lovska preizkušnja retrieverjev (državna prireditev)

Kraj: Nova Gorica, kontaktna oseba: Martina Krančan: 031/350-579, www.klub-retrieverjev.si. Soorganizator je LKD Gorica - Nova Gorica.

1. 10.: Uporabnostna preizkušnja ali tekma v prinašanju za retrieverje (po programu TP-R) s podelitvijo CACIT (mednarodna prireditev)

Kraj: Ptuj, kontaktna oseba: Martina Krančan: 031/350-579, www.klub-retrieverjev.si. Soorganizacija z LKD Ptuj

9. 10.: Vzrejni pregled (državna prireditev)

Kraj: Pragersko, kontaktna oseba: Martina Krančan, 031/350-579, www.klub-retrieverjev.si.

22. 10.: PNZ retrieverjev (regionalna prireditev)

Kraj: Nova Gorica, kontaktna oseba: Martina Krančan, 031/350-579, www.klub-retrieverjev.si. Soorganizacija z LKD Gorica - Nova Gorica

Vzrejna komisija za barvarje

27. 8.: Vzrejni pregled za bavarske in hanovske barvarje. Zbor bo ob 8. uri izpred lovske koče LD Čemšenik pri Trojanah. Kontaktna oseba: Bojan Deberšek: 041/730-551.

Vzrejnega pregleda se lahko udeležijo psi in psice, stare najmanj 15 mesecev. Če psi še nimajo opravljenih zahtevanih preizkušenj, bo vzrejno dovoljenje izdano po opravljenih preizkušnjah.

Vzrejna komisija za brak-jazbečarje

19. 11.: Vzrejni pregled za brak- jazbečarje (državna prireditev)

Kraj: lovski dom LD Loka pri Zidanem Mostu, Kontaktna oseba: Jožica Metelko Kraševac 041/647-216.
Prijave niso potrebne. S seboj prinesite le obojestransko fotokopijo rodovnika.

Vzrejna komisija za goniče

9. 4.: Vzrejni pregled za goniče. Zbor bo ob 8. uri pri lovskem domu v Štorjah na Krasu. Kontaktna oseba: Jožef Verčko: 041/635-953.

5. 11.: Vzrejni pregled za goniče. Zbor bo ob 8. uri v Podgorju pri Slovenj Gradcu pred Gostilno Rogina. Kontaktna oseba: Jožef Verčko: 041/635-953.

Psi, pripeljani na vzrejni pregled za goniče, morajo biti že telesno ocenjeni in imeti opravljeno PNZ. Lastnik psa mora prinesiti s seboj obojestransko kopijo rodovnika psa.

22. 10.: Državna tekma goničev. Kontaktna oseba: Jožef Verčko: 041/635-953, e-naslov: jozef.vercko@t-l.si.

Kraj in zborna mesto bosta objavljena na spletni strani strani KZS, VK za goniče: <http://www.slo-dogs.com/sl/vzrejne-komisije/gonici/>. Rok prijave je najmanj 14 dni pred prireditvijo. Poleg prijave je treba obvezno priložiti obojestransko kopijo rodovnika prijavljenega psa.

Zveza lovskih kinologov Pomurja

26. 3.: Telesno ocenjevanje lovskih psov. Zbor bo ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Mlajtinci. Kontaktna oseba: Iztok Trček: 041/715-160.

9. 4.: Pomladanska vzrejna preizkušnja. Zbor bo ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Mlajtinci. Kontaktna oseba: Iztok Trček: 041/715-160.

28. 5.: UP v delu po krvnem sledu. Zbor bo ob 8. uri izpred lovske kočje LD Prosenjakovci. Kontaktna oseba: Iztok Trček: 041/715-160.

15. 10.: Jesenska vzrejna preizkušnja. Zbor bo ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Mlajtinci. Kontaktna oseba: Iztok Trček: 041/715-160.

Kinološka zveza Slovenije
10. 1. 2011

Predvidena legla lovskih psov

Brandel braki (SLRBrb):

O: 5/I, m: 4/II, 2. 2.,
Franc Auguštin,
Veliki Slatnik,
8000 Novo mesto.

Beagli (SLRBig):

O: 5/II, m: 4/II, 16. 1.,
Vida Kamnik Štumpel,
Podgorje 127,
2381 Slovenj Gradec.
O: 4/II, m: 5/I, 19. 1.,
Mitja Andolšek,
Šolska 8/a, 1331 Dolenja vas.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

(jelenje rdeča)
O: 5/I, m: 5/I, 7. 2.,
Martin Keblić,
Male Dole 47, 3212 Vojnik.

Bavarski barvar (SLRBb):

O: 4/II, m: 5/III, 17. 1.,
Gregor Simčič,
Dolnje Cerovo 40/a,
5211 Kojško.

Kdl. madžarska vižla (SLRMV):

O: 4/PZP - 47, ŠPP - 200 -
I. n. r.,
m: 4/JZP - 167, 15. 1.,
Luka Pečlin,
Gmajnica 58, 1218 Komenda.

Nem. kdl. ptičarji (SLRNkp):

O: tuj plemenjak,
m: 5/PZP - 55, 31. 1.,
Ivan Traven,
Na dole 4, 1217 Vodice.

Kdl. vajmarčani (SLRWpk):

O: tuj plemenjak, m: 5/PZP -
52 + 16, JZP - 161, 9. 1.,
Primož Glavič,
Razgledna pot 17, 4270 Jesenice.

Labrador retrieverji (SLRLR):

O: 5/I - LPP - R, m: 5/PNZ, 5. 1.,
Zinka Rovar,
Kolomban 77, 6280 Ankarar.

Nemški prepeličarji (SLRPr):

Rjavci:
O: 5/I, m: 5/I, 24. 2.,
Ivan Šincek,
Prevenca 4/b, 2281 Markovci.
O: 5/I, m: 5/I, 2. 2.,
Aleksander Hernaus,
Krtince 17, 3241 Podplat.

Serci:

O: 5/I, m: 5/I, 1. 2.,
Jože Pogorevc,
Željine 20, 1330 Kočevje.
O: 4/PNZ, m: 5/I, 18. 1.,
Stanislav Čiček,
Ivanci 39, 9222 Bogojina.

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovška optika

Prodajam pištole Mauser P08 1936 9 x 19, Beretta 6,35 mm, Mansfeld 9 x 19 mm in **puške: enocevno prelamačo** Balkal, kal. 12, polavtomatsko risanico Remington, mod. 7400, kal. .30 - 06 optika Meopta 7 x 56), **repetirko** Remington, mod. 700 Classic Deluxe, kal. .300 Ultra Mag. (optika 5 - 15 x 50 Buschnell) in **repetirko** Carcano, kal. 6,5 x 52. Cene po dogovoru. Tel.: 041/604 504.

Ugodno prodajam nerabljen **polavtomatsko pištolo**, Beretta PX 4 Storm, 9 x 19 mm. Tel.: 041/345-354.

Prodajam risanico CZ, kal. .30 - 06, z naprožilom in montiranim str. daljnogledom 3 - 9 x 45. Tel.: 040/280-092.

Prodajam risanico CZ, kal. .222 Rem., s str. daljnogledom Hunter 4 x 32 Wide. Tel.: 040/280-092.

Prodajam brezhibno kombinirko, izdelek Franz Sodja, kal. 16/7 x 65 R, z **vložno cevjo**, kal. .22 Mag. Kriehof. Tel.: 031/575-055.

Prodajam pištolo Glock 36, kal. .45 ACP (600 €), ali jo **zamenjam** za karabinko, kal. 7 x 57 (z vašim doplačilom). Tel.: 031/591-725.

Prodajam strelni daljnogled Sutter 1,5 - 7 x 50 z osvetljeno piko. Daljnogled je še zapakiran. Tel.: 041/505-716.

Prodajam novo karabinko, kal.: 7 x 57, gravirano (Suhlova montaža), s str. daljnogledom Kahles 4 x 32 in **italijansko petelinko** A. Motta, kal. 12 - 12 (ročno delo). Cena obeh pušk po dogovoru. Tel.: 041/791-982.

Prodajam pištolo (C. Zastava), kal. 9 x 17 mm; **pištolo** Star (španska), kal. 9 x 19 mm, **pištolo** Makarov, kal. 9 x 18 mm; **puško** Western (original Winchester M 1894), kal. .30 - 30 (precizna); bogato gravirano **borovelsko bokarico** (Fanzo), kal. 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom 6 x 42 Swarovski in **vložno cevjo**, kal. .22 WMR; **strelivo** Igman, kal. 8 x 57 IS, 9,7 g (50 kosov); PPU, kal. 8 x 57 IS, 11,7 g (40 kosov) in Seiller & Belot, kal. 7 x 65 R, 9,0 g (40 kosov). Tel.: 041/698-679.

Prodajam karabinko, kal. 8 x 57, s str. daljnogledom (Suhlova montaža); **rusko bokarico** 12/12 in **češko bokarico**, kal. 7 x 57 R, s str. daljnogledom 7 x 57 R (Suhlova montaža). Tel.: 031/715-220.

Prodajam MK puško (Mag.) z naprožilcem, znamke Anschutz, s str. daljnogledom Walter 3 - 9 x 56 in strelni daljnogled Zeiss Z 1,5 - 6 x 42 (še v garanciji). Tel.: 031/835-678.

Prodajam naboje Hinterberg - Blaser, kal. 6,5 x 57, **streljne daljnoglede** Swarovski 2,2 - 10 x 42 (križ 4a), Swarovski 1,5 - 6 x 42 (križ 4a), Zeiss Victory Varipoint 2,5 - 10 x 50 T (križ 4a), Kahles 6 x 42 (Križ 4a); **risanico** Sauer, kal. .30 - 06 Elegance. Tel.: 041/749-053.

Prodajam šibrenico Iž - 27M, Bajkal, kal. 12/12. Tel.: 041/606-016

Prodajam risanico, kal. 7 x 64, dolga cev, s str. daljnogledom Swarovski 4 x 32 (Suhlova montaža) in **bok šibrenico** Merkury, kal. 12/12. Tel.: 040/849-772.

Ugodno prodajam risanico, kal. 6,5 x 57; tel.: 031/602-489.

Kupim strelni daljnogled (s t. i. nemškim križem) Swarovski, Kahles, Zeiss z 12 x povečavo. Tel.: 041/887-502.

Kupim rusko bokarico, kal. 12/12, z enim sprožilcem. Tel.: 041697-295.

Prodajam trap puško Beretta 682 Gold - E. Tel.: 040/721-241.

Prodajam risanico - repetirko Mannlicher Lux, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Kahles; cena 1.800 €. Tel.: 031/826-544.

Prodajam kombinirano puško Brno ZH 12/7 x 57 R, s strelnim daljnogledom Zeiss Jena ZF4/S in menjalnimi cevmi 12/12 ter **kombinirano puško** Savage, kal. .222 Rem/20, s strelnim daljnogledom Nikko Stirling 6 x 40 Gold Crown delux. Tel.: 031/806-059.

Prodajam risanico Sauer 202 outback, kal. .25 - 06, s str. daljnogledom Leupold vx III, 6 - 20 x 50; **repetirko** Steyr M 95, kal. 8 x 57 IRS, z Docter rdečo piko. Tel.: 041/502-823.

Prodajam risanico - repetirko Steyr Mannlicher, kal. 300 WM, s str. daljnogledom Zeiss Victory 2,5 - 10 x 50 in **šibrenico** - brezpetelinko, kal. 16 - 16. Tel.: 041/658-610.

Ugodno prodajam tricevko Merkel Suhl, kal. 12 - 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom 3 - 9 x 50 (Suhlova montaža). Tel.: 051/414-447.

Prodajam karabinko CZ, kal. .22 - 250 Rem. Mag., lepo ohranjeno, s str. daljnogledom Wetzlar 6 x 42. Tel.: 041/521-512.

Lovski psi

Prodajam mladiče pasme re-sasti istrski gonič (psa in dve psički), stare 4 mesece, cepjene, izredno lepe, živahne in krepke. Mati je bila izbrana iz vrhunske hrvaške linije, oče je priznan slovenski plemenjak; oba izredno lovsko uporabna za lov na vso divjad. Tel.: (02) 88-44-633 ali 031/613-302.

V psarni Izpod Kuma imamo leglo kratkodlakih vajmarčanov, 9 mladičkov. Mati: ChJ SLO Beauty vom Jägertal - Bela (odlična, JZP - 181, UP KS - 124/I. n.r., HD-A, R CACIB, CAC); oče: Goethe vom Forsthaus Gehegemühle (odličen, VJP 73, HZP 177, VGP 315/II n. r., HD-A, sg/sg = sg, VF1/WG1). Združili smo nemški liniji vajmarčanov. Plemenjak izhaja iz dolgoletne družinske vzreje delovno preverjenih staršev. Obe liniji sta delovni liniji z odličnimi ocenami zunanosti in stabilnim značajem. Oba sta tudi redno

uporabljena pri lovu. Borut Kamnikar, tel.: 051/603 769, ali Sergeja, 041/343 101; sergeja.korosec-las@tet.si

Prodajam odličnega istrskega goniča, starega 5 let. Tel.: 031/619-003.

Kupim dobrega lovskega psa, starega od 2 do 4 leta. Tel.: 041/810-155; samo zvečer.

Prodajam elektronsko ovrtnico za šolanje psov. Domet 1.600 metrov. Tel.: 041/406-471

Prodajam mladiča, pasme istrski resasti gonič, stara šest mesecev (psa in psičko), potomca odličnih staršev, cepljena in že vodena v lovišče. Tel.: (02) 884-46-33 ali 031/613-302.

Odlična v delu in po telesu **Ella v. Loxterkamp - nemška ptičarka - žimavka - bo ime la sredi marca mladiče**. Parjena je bila s plemenjakom Flicom v. Woksberg 4/5, ki je v prvem polju opravil vse preizkušnje, tudi VUP, s prvim nagradnim razredom v Avstriji in Nemčiji. Rezervacije za mladiče sprejemam na tel. številko: 041/741-209. Miran Ficko, Desnjak 37/a, 9240 Ljutomer.

Prodajam resasta jazbecarja, samička in samička, stara sedem mesecev. Cena po dogovoru. Tel.: 031/550-144

Prodajam tri leta starega brak-jazbecarja. Tel.: 051/420-005.

Prodajam tri nemške lovske terierje (leglo 22. 7. 2010). Psarna Boštjanova; tel.: 041/376-220.

Prodajam kratkodlaklo istrsko goničko, staro 6 mesecev, cepljeno in čipirano, s potnim listom. Psica je iz legla odličnih staršev po telesu in v delu. Tel.: 040/717-646.

Za paritev imam lepega in zelo delavnega **brak-jazbecarja**, jelenje rdeče barve. Tel.: 041/650-051.

Prodajam nemško prepeličarjo (rjavko) odličnih staršev, staro 7 mesecev. Tel.: 041/494-587, Ivan.

Prodajam nemško pepeličarjo, staro leto in pol, z rodovnikom. Je prijazna in ubogljiva. Cena po dogovoru. Tel.: 041/647-938.

Prodajam dve psički (z rodovnikom), pasme **tribarvni nemški gonič**, stari 9 mesecev. Ugodno. Tel.: 040/849-772

Konec marca bodo za oddajo primerni **mladi nemški kratkodlakli ptičarji**, odličnih staršev. Oče: Ilo v. d. zista, odl., klubski prvak BOB, D108, 2 x VGP 1, HDA, 4. na Kleemannsovi prizkušnji 2010; mati: Jana Adin dom odl. CAC, BOB, je sledoglasna, z 10 meseci JPZ 190 t., z 20 mes. opravila KS in pri 2 letih VUP I. m. z. Oče in mati sta v četrtem letu starosti in aktivno iščeta po krvni sledi. Tel.: 040/163-121, Ivan.

Ugodno prodajam leglo nemških prepeličarjev - sercev, potomce vrhunskih delovnih in razstavnih prednikov. Oče in mati sta izredna pri delu na divje prašiče. Tel.: 041/809-143.

Prodajam nemškega prepeličarja - serca, starega tri leta, z odlično telesno oceno in vzrejno oceno II. Tel.: 041/347-574.

Prodajam šest mesecev staro resasto jazbecarjo. Cena 500 €. Tel.: 041/887-502.

Sprejemam rezervacije za mladiče pasme brandel brak. Psica ima ocene 5/I. Paril jo bom z avstrijskim plemenjakom. Leglo pričakujem v maju. Jože Urleb, Črnoliška 24, 3230 Sentjur. Tel.: 041/668-079.

Prodajam resasta jazbecarja, samička in samičko, stara šest mesecev, delno že uvedena v lov. Tel.: 070/846-909.

Prodajam mladiče pasme špringer španjel (o: 5/I, PNZ črno bel, m: 5/I PNZ, belorjava, IPS- A, B - BH); Branka Jazbec, Planina pri Sevnici. Tel.: 041/290-752.

Drugo

Izdelam vam valilnice za ptice duplarice (več vrst), **krmilnice za ptice** (več vrst), ali **pasti za lov polhov**. Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Izdelujem gamsove čope (tudi divji prašič, jelen, jazbec). Tel.: (04) 51-41-409 ali 041/819-231, Basaj.

Poučujem igranje na lovski rog - posameznike ali skupine (vključno z glasbenim znanja not - teorijo). Tel.: 041/253-257.

Prodajam fazane, jerebice in race. Tel.: 041/717-464.

Prodajam poljske (divje) zajce iz vzreje. Zajci so odrasli, cepljeni ter prilagojeni za izpus v naravo ali oboro. Tel.: 040/503-781.

Izdelam vam diatonično harmoniko, lahko tudi z različnimi lovskimi motivi. Več informacij po tel.: 041/567-126.

Prodajam divje prašiče. Tel.: 041/350-815.

Prodajam merjasca s čekani za zlato medaljo (za odstrel v obori). Tel.: 041/825-148.

Prodajam kakovostno navadno jelenjad iz obore za nadaljnjo rejo. Možnost dostave. Tel.: 051/652-682.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do leta 1950. Tel.: 050/611-377 ali (07) 307-65-66.

m-DRY
MAJICE

SO IZDELANE IZ DVOSLOJNEGA
PLETIVA, KI ZAGOTAVLJA PRENOS
POTU S KOŽE NA ZUNANJO
STRAN MAJICE.

POZABITE NA MOKER HRBET.

molex
LOVSKA OBLAČILA

INDUSTRIJSKA CONA TRZIN
Dobrave 1
Telefon: 00 386 (01) 562 13 10
040/524-355

Prodajam IR-kamero za snemanje divjadi 8 MP, 2 GB, ekran na zadnji strani. Tel.: 041/749-053.

Ugodno prodajam Honda CRV, 2.0, 4WD, I. 98, kovinsko zelene barve, klima, ABS, vlečna naprava, varnostni loki, odlično ohranjena. Tel.: 040/942-912.

Prodajam terensko vozilo Mitsubishi pajero 2.5 GL, dizel, 4 x 4, I. 1999, lepo ohranjeno, redno servisirano, garanzirano, 4 x nove gume, registriran. Cena po dogovoru. Tel.: 041/647-938.

Prodajam divje prašiče za odstrel (ali nadaljno rejo), stare dve leti, in sicer dve svinji in merjasca. Tel.: 041/566-391.

Prodajam dva pesjaka velikosti 3 x 2 x 2 m. Ugodno. Tel.: 040/849-772.

Posredujem informacije za lov v Afriki (Zimbabve) na slova, bivola, krokodila, povodnega konja in antilope. Tel.: 031/795-940, zdenko.copi@siol.net

Prodajam plezalne preže, malo rabljene, lahke in prenosljive, teža 15 kg (75 €) in 19 kg (130 €). Tel.: 041/645-298.

Prodajam lepo ohranjeno zbirko vezanih revij Lovec od leta 1953 do 1998. Kupcu podarim nevezane revije od leta 1995 do 2009 in nekaj lovskih knjig. Cena 1.050 €. Tel.: 031/323-109.

FEBRUAR						
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)			
	vzide	zaide	vzide	zaide	začet	konec
1. To	6:16	15:40	7:25	17:07	6:17	18:14
2. Sr	6:47	16:45	7:24	17:08	6:18	18:15
3. Če	7:13	17:51	7:23	17:10	6:18	18:16
4. Pe	7:36	18:54	7:21	17:11	6:14	18:18
5. So	7:56	19:57	7:20	17:13	6:13	18:19
6. Ne	8:15	20:59	7:19	17:14	6:11	18:21
7. Po	8:35	22:01	7:17	17:16	6:10	18:22
8. To	8:56	23:03	7:16	17:17	6:09	18:23
9. Sr	9:20	---	7:15	17:19	6:08	18:25
10. Če	9:48	0:07	7:13	17:20	6:06	18:26
11. Pe	10:21	1:11	7:12	17:22	6:05	18:28
12. So	11:03	2:13	7:10	17:23	6:04	18:29
13. Ne	11:54	3:13	7:09	17:25	6:02	18:30
14. Po	12:55	4:07	7:07	17:26	6:01	18:32
15. To	14:06	4:54	7:06	17:28	6:00	18:33
16. Sr	15:24	5:35	7:04	17:29	5:58	18:34
17. Če	16:44	6:08	7:02	17:31	5:57	18:36
18. Pe	18:06	6:38	7:01	17:32	5:55	18:37
19. So	19:28	7:05	6:59	17:33	5:54	18:38
20. Ne	20:48	7:31	6:57	17:35	5:52	18:40
21. Po	22:09	7:58	6:56	17:36	5:51	18:41
22. To	23:27	8:28	6:54	17:38	5:49	18:43
23. Sr	---	9:03	6:52	17:39	5:48	18:44
24. Če	0:42	9:44	6:50	17:41	5:46	18:45
25. Pe	1:50	10:32	6:49	17:42	5:44	18:47
26. So	2:49	11:27	6:47	17:44	5:43	18:48
27. Ne	3:38	12:28	6:45	17:45	5:41	18:49
28. Po	4:17	13:32	6:43	17:46	5:39	18:51

ZVEŽEMO
vam letnik
revije LOVEC.

KNJIGOVEZNICA
Jaka Zdešar, s.p.
Vrhovci VI/1, 1000 Ljubljana
GSM: 040 239-481

Klub ljubiteljev psov jamarjev

PREIZKUŠNJA ZA NEMŠKE LOVSKE TERIERJE DELO PO STRELU

Od leta 2008 smo člani **Kluba ljubiteljev psov jamarjev Slovenije** tudi člani **Mednarodne zveze za nemške lovske terierje** (Internationaler Verband für Deutsche Jagdterrier), ki vsako leto organizira mednarodno preizkušnjo oz. tekmovanje **Delo po strelu za nemške lovske terierje** v sodelovanju z državnimi organizacijami za to pasmo. To tekmovanje je v okviru omenjene zveze tekmovanje najvišje ravni za to pasmo (z izjemo preizkušnje dr. Lacknerja, ki pa ni v njeni domeni, ampak je zanjo organizator nemški klub). Lani, na sestanku vodstva zveze, se nam je ponudila priložnost kandidirati za organizacijo takšne preizkušnje. To so nam tudi omogočili, zato bo to tekmovanje v soboto, **27. avgusta 2011, v lovišču LD Storžič**. Ves protokol bo potekal v Hotelu Bor v Predgradu. (www.hotelbor.si). V nedeljo, 28. avgusta, bo organizirana še razstava za nemške lovske terierje na državni ravni (CAC). Kot je v navadi, bodo tudi tokrat za prva tri mesta podeljene zelo privlačne nagrade.

Pravilnik, po katerem se ocenjuje, si je mogoče v slovenskem prevodu ogledati na spletnem mestu kluba ljubiteljev psov jamarjev (www.klpj.si), nemško in angleško različico pa na spletnem mestu www.iv-djt.com.

Kot je razvidno iz pravilnika, imajo vodniki oz. psi opraviti samo z mrtvo divjadjo (prinašanje na planem, prinašanje iz vode, izvlačenje iz rova, prosto iskanje izgubljenega, krvni sled ...) Predvsem pa je pri tej preizkušnji poudarek na poslušnosti, kar je za tako vsestransko pasmo, kot je nemški lovski terier, zelo pomembno.

Po navadi se prijavijo vodniki iz vse Evrope, seveda iz držav, ki so članice te zveze.

Glede na to, da nameravajo tekmovati tudi slovenski vodniki, bo predvidoma letos spomladi organiziran skupni trening oz. preizkušnja.

Prijavnice bodo dosegljive na omenjenih spletnih straneh (za obe prireditvi) po 15. januarju 2011.

Zainteresirani vodniki s širše Primorske regije se lahko obrnejo za skupne treninge na **Iva Lebana** iz Tolmina (tel.: 041/695 660), iz drugih regij pa na **Stanka Lihtenvalnerja** iz Ljutomera (tel.: 031/674 629).

Vabljeni!

Organizacijski odbor